

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΑ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1-15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1994

ΑΡΙΘ. 13

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 150ΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΗΣ Ι. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΧΑΛΚΗΣ

(28 Αυγούστου 1994)

Ἡ ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου

Μακαριώτατοι, Ἱερώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, Σεβασμιώτατε Προνούντιε τοῦ Βατικανοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ, λοιποὶ εὐλαβέστατοι κληρικοί, Ἐντιμολογιώτατε Ἀρχων Μ. Λογοθέτα καὶ Μ. Εὐεργέτα τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ λοιποὶ Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες αὐτῆς, Ἐντιμότητε κ. Γενικὴ Πρόξενη τῆς Ἑλλάδος, Ἐλλογιμώτατοι Διδάσκαλοι τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας, τέκνα ἐν Κυρίῳ προσφιλή.

Δόξα τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, τῇ ἀγία καὶ ὁμοουσίῳ καὶ ζωοποιῷ καὶ ἀδιαιρέτῳ Τριάδι, διὰ τὴν χαρὰν καὶ τὴν συγκίνησιν τῆς εὐλογημένης συνάξεως σήμερον ἐν τῇ Σχολῇ πάντων ἡμῶν τῶν τέκνων αὐτῆς «ἐκ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ, καὶ θαλάσσης, καὶ ἑώας, ἐν αὐτῇ εὐλογούντων Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας».

Καλῶς παραγεγόνατε εἰς τὰς ἡγιασμένας ταύτας αὐλάς, ἡγαπημένοι ἀδελφοὶ καὶ τέκνα!

Συνήχθημεν διὰ νὰ εορτάσωμεν «ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ», καρδία παλλούσῃ ἐκ δεδικαιολογημένης ἱεραῆς συγκινήσεως, τὴν συμπλήρωσιν ἐνὸς καὶ ἡμίσεος αἰῶνος ἀφ' ὅτου ἡ περιώνυμος Ἱερὰ κατὰ Χάλκην Θεολογικὴ Σχολὴ — ἡ Σχολὴ μας — ἤνοιγε τὰς πύλας αὐτῆς καὶ ἤρχιζε τὴν βαρυσήμαντον καὶ ἀνεκτίμητον προσφορὰν τῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος, πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὸν κόσμον.

Τί καὶ ἂν κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι καὶ τρία ἔτη ἡ Σχολὴ ἐκ «καιρικῶν δυστυχημάτων» δὲν

λειτουργεῖ; Ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τῆς καθὼς συμπληροῦνται 150 χρόνια ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ πρῶτος τῆ τάξει Καισαρείας Παῖσιος, ὁ διάσημος ἄλλοτε διδάσκαλος τῆς ἐν Καισαρεία Ἱερατικῆς Σχολῆς, ἱερουργῶν ἐνταῦθα, ἠύλογει καὶ ἠγίαζε καὶ ἐφώτιζεν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τοὺς πρῶτους διδασκάλους καὶ μαθητὰς τῆς νεοσυστάτου Σχολῆς, ἧτις ἔμελλε νὰ ἐξελιχθῇ εἰς φάρον ἀυγάζοντα «φῶς Χριστοῦ» ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης, πανταχοῦ ὅπου ὑμεῖς πάντες, φίλοι ὁμότροφοι ἀδελφοί, ποιεῖτε ἔργον εὐαγγελιστοῦ ἀπὸ διαφόρων θέσεων καὶ ἐπάλληξεων, «διάκοσμος ὅλος βαθμῶν καὶ ἀξιωματῶν ἐκκλησιαστικῶν».

Εὐρόντες, λοιπόν, συνάδουσαν τὴν γνώμην τῶν περὶ ἡμᾶς ἀγίων ἀρχιερέων, ἀπεφασίσαμεν τὸν εορτασμὸν καὶ τὴν ἔξαρσιν τοῦ ἱστορικοῦ τούτου σταθμοῦ ἐν τῇ ζωῇ τῆς Σχολῆς καὶ προσεκαλέσαμεν προφρόνως πάντας ὑμᾶς, οἵτινες συγκεντρωθέντες εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν τῆς Βασιλίδος Μητροῦς, ἰδοὺ ἀνέβητε ἤδη ὑπόπτεροι τὸν γνώριμον ἱμερόεντα λόφον τῆς μυροβόλου Χάλκης καὶ εἰσήλθετε δακρύοντες εἰς τὸ Ναῖδιον, ὅπου ἐδοξάσαμεν ἅπαντες ὁμοῦ τὸν δοτήρα παντὸς ἀγαθοῦ ἐπὶ τῇ δωρεᾷ Αὐτοῦ τοῦ εἶναι ἡμᾶς μέλη τῆς ἀδελφότητος τῶν Ἁγιοτριαδιτῶν, ἐνώ συγχρόνως Τὸν παρεκαλέσαμεν νὰ εὐδοκήσῃ καὶ νὰ εὐλογῆσῃ νὰ οἰκηθῇ καὶ πάλιν ἡ Μονὴ αὐτῆ τοῦ Ἑσόπτρου «παρὰ διδασκάλων

θεολόγων και μαθητῶν ἱερωμένων και μελλόντων ἱερωθῆναι», ὡς εἶχεν ὀρίσει συνοδικῶς ὁ ἀοίδιμος Γερμανὸς ὁ Δ'.

Τοῦτον τὸν ἅγιον ἄνδρα ἔχομεν ἅπαντες συνέκδημον τὴν πρωϊαν ταύτην κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν πνευματικὴν ἡμῶν πατρίδα, και μετ' αὐτοῦ Κωνσταντῖνον τὸν Τυπάλλον, τὸν πρῶτον Σχολάρχην, και τοὺς ὀλίγους περὶ αὐτὸν καθηγητὰς τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ἀλλ' ἐν ταυτῷ και τοὺς πολυαρίθμους διαδόχους και συνεχιστὰς τοῦ ἔργου αὐτῶν, οἵτινες καθ' οἰονδήποτε τρόπον συνεδέθησαν ἔκτοτε με τοὺς ἱερούς τούτους χώρους, εἰς τοὺς ὀποίους ἡμεῖς, ἀδελφοὶ και τέκνα, ἀξιούμεθα νὰ ἐπανασυναντώμεθα σήμερον.

Ναί! Εἶναι ὄντως ἱερός και ἅγιος ὁ τόπος οὔτος, ἐν ᾧ ἔστησαν οἱ πόδες ἡμῶν. Διότι εἶναι ὁ τόπος ὅπου «εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν». Ὅπου «και οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ περιπολεύουσιν». Ὅπου ἐγεννήθημεν «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου» (Α' Κορ. 4, 15). Ὅπου ἡμεῖς «πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἐφάγομεν, και πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἐπίομεν» (Α' Κορ. 10, 3). Ὅπου εἶδομεν τὰς ὠραιότερας ἀνατολάς και δύσεις τοῦ ἡλίου και τῆς σελήνης τὰς μαρμαρυγὰς ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῆς Προποντίδος. Λέγει ἡ «Κωνσταντινιάς» διὰ τὴν θεάν ἐκ τοῦ Λόφου τούτου τῆς Νέας Σιών: «Ἡ θεωρία αὐτόθεν διὰ τὸν ἐκτεταμένον κύκλωθεν ὀρίζοντα εἶναι ἀμίμητος, ὁ ὀποῖος παρίσταται ὡς ἐν πολυποίκιλον πάντερον ἀμφιθέατρον, και ἐκθαμβεῖ περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου μάλιστα τὴν ὀρασιν, διὰ τὰς τοσαύτας διαφορετικὰς πανταχόθεν χαριστάτας σκηνὰς τῆς φύσεως' ἐπειδὴ πᾶς τις βλέπει μακρόθεν, ἐντεῦθεν μὲν τὴν περιφανῆ Πόλιν και τὰ Θρακικὰ παραιγιάλια, ἐκείθεν δὲ τὰς τοσαύτας διεσπαρμένας Νήσους εἰς τὸ εὐρύχωρον πέλαγος τῆς Προποντίδος, ἀλλὰχόθεν πάλιν τὸν ὑψηλὸν τῆς Προύσης Ὀλυμπον, κεκαλυμμένον αἰωνίως με χιόνας, και ἀπαστρέπτοντα κατ' ἀντανάκλασιν περιπλέον περὶ τὴν δύσιν τοῦ τῆς ἡμέρας φωστήρος, ἔτι τὰ τοσαῦτα ἐξ ἄλλου μέρους βουνὰ τῆς Βιθυνίας και τὰς καταφύτους τερπνὰς αὐτῆς παραθαλασσίους πεδιάδας με τὰ τοσαῦτα χωρία» (Ἐν Βενετίᾳ 1824, σελ. 166-167).

Αὐτὸς «ὁ ἐκτεταμένος κύκλωθεν ὀρίζων» νομίζει κανεῖς ὅτι ἤνοιγε τοὺς ὀρίζοντας τῶν μαθητῶν τῆς Χάλκης πρὸς τὴν οἰκουμένην, πολὺ πέραν τοῦ στενοῦ ἐπαρχιωτισμοῦ, μακρὰν τῶν μυωπικῶν παρωπίδων, αἱ ὀποῖαι ἐγκλείουσιν τὸν ἄνθρωπον, και μάλιστα τὸν κληρικόν, εἰς τὴν στενόψυχον και φανατικὴν θεώρησιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας και τοῦ κόσμου.

Εἶναι ἅγιος ὁ τόπος, διότι ἐδῶ ἐδώκαμεν «πορείας ὄρκους στὴν καρδιὰ τοῦ Κυρίου» (Πέργης Εὐάγγελος). Ἐδῶ ἀπεκτήσαμεν ἦθος και φρόνημα ἐκκλησιαστικόν. Ἐδῶ ἐχαλκεύσαμεν φιλίας και ἐσφυρηλατήσαμεν δεσμοὺς ποῦ ἔμειναν ἀκατάλυτοι και ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου και διὰ τῶν ὀποῖων ἐτελεῖται καλύτερον ἢ διακονία τῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ πάντα ταῦτα ἀνελάβομεν σήμερον, με τὴν εὐκαιρίαν τῶν γενεθλίων τῆς Σχολῆς, προσκύνημα εὐγνωμοσύνης πρὸς αὐτήν. Διέβημεν τὸν οὐδὸν τῆς ὡς νεήλυδες και πάλιν μαθηταί, ἀφήνοντες εἰς τὴν ἐπιβλητικὴν εἰσοδὸν τῆς τίτλους και ἀξιώματα και ἐπιτεύγματα, τὰ ὀποῖα ἐχάρισαν ὁ Θεὸς και ἡ Ἐκκλησία, ἀφ' ὅτου ἀνεχωρήσαμεν ἐντεῦθεν.

Σήμερα δὲν εἴμεθα Πατριάρχαι, Ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς και Καθηγηταί' εἴμεθα τὰ παιδιὰ τῆς Σχολῆς, τὰ ξενητευμένα παιδιὰ, τὰ ὀποῖα ἐπιστρέφουν εἰς τὴν μητρικὴν ἀγκάλην τῆς Μάνας, εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀναλογιζόμεθα τὴν ἰστορίαν και τὴ σημασίαν τοῦ τόπου, ἀλλὰ και τὸ μέγεθος τῆς εὐγνωμοσύνης τὴν ὀποῖαν οἱ πάντες ὀφείλομεν εἰς αὐτόν. Τί θὰ ἦμεθα ἄνευ τῆς Σχολῆς, ἄνευ τῶν ἐφοδίων τὰ ὀποῖα μᾶς ἔδωκε, ἄνευ τῆς στοργῆς και τῆς ὑποστηρίξεως τῆς Ἐκκλησίας; Ὄντως εἶναι ἀνεξάντλητος ἡ ὀφειλὴ και τὸ χρέος ἡμῶν. Τουλάχιστον ἄς διακρίνη ἡμᾶς ἡ πιστότης και ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὴν Τροφὸν Σχολὴν και ἡ ὑπακοὴ εἰς τὰ κελεύσματα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ὑπεράνω τῆς ὀποῖας οὐδεὶς δικαιούται νὰ τοποθετήσῃ ἑαυτόν, ὅσον ἐπιτυχημένος και ἂν εἶναι ἢ νομίζει ὅτι εἶναι εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτοῦ σταδιοδρομίαν.

Κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην στιγμὴν ἀποτίομεν φόρον τιμῆς και εὐχαριστίας πολλῆς πρὸς τοὺς Σχολάρχας και τοὺς Καθηγητὰς ἡμῶν, τοὺς τε

ζώντας και τους εύλογούντας την όμηγουριν ταύτην ἐκ τοῦ ὑπερπέραν, ὧν τὰ πνεύματα ἀσφαλῶς περιίπτανται ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν.

Καὶ θὰ ἦτο πολλαπλῶς εὐσημοτέρα ἢ στιγμὴ αὕτη τῆς συναντήσεως Καθηγητῶν καὶ μαθητῶν, ζώντων καὶ τεθνεώτων τέκνων τῆς Σχολῆς ὑπὸ τὴν στέγην αὐτῆς, ἐὰν αὕτη δὲν εἶχεν ἀναγκαστικῶς κεκλεισμένης τὰς πύλας σχεδὸν ἐπὶ τέταρτον ἤδη αἰῶνος.

Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἐγένοντο ἀλλεπάλληλα διαβήματα τῆς Ἐκκλησίας, ἀτυχῶς μὴ τελεσφορήσαντα. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐτοιμάζομεν συνάντησιν ἡμῶν μετὰ τοῦ Ἐξοχ. Ὑπουργοῦ Παιδείας τῆς Χώρας, διὰ νὰ μεταφέρωμεν πρὸς αὐτὸν νέας ἀπόψεις καὶ προτάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν τῇ ἐλπίδι ὅτι αὐταὶ θὰ διευκολύνουν τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος. Μεταφέρομεν ἐπικαιρῶς καὶ πρὸς ὑμᾶς ὅσα ἐλέγομεν ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ε' Διεθνoῦς Συνεδρίου τῶν Ὁρθοδόξων Θεολογικῶν Σχολῶν: «Προσευχόμεθα καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ἡ ἐντιμος καὶ δημοκρατικὴ Τουρκικὴ Κυβέρνησις συντόμως θὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἄδειαν διὰ τὴν ἐπάναιτουργίαν τῆς Σχολῆς μας, διότι δὲν εἶναι νοητὸν ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ δέχεται νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ δραστηριοποιῆται ὁ πρῶτος Θρόνος τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἐπικρατείας τῆς χώρας ἡμῶν ταύτης καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ μὴ δίδῃ εἰς τὸν Θρόνον αὐτὸν τὴν δυνατότητα καὶ τὰ μέσα νὰ καταρτίξῃ τὰ στελέχη του καὶ νὰ ἀνανεώσῃ τὸ αἷμα του ὡς ζωντανὸς ὀργανισμὸς. Τοῦτο θὰ ἦτο ἀντίφασις, ἀσυμβίβαστος καὶ πρὸς τὴν ἐννοίαν τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας.

»Διὰ τοῦτο εὐελπιστοῦμεν ὅτι τὰ ὑπάρχοντα νομικὰ ἢ γραφειοκρατικὰ κωλύματα ταχέως θὰ ὑπερπηδηθῶν καὶ θὰ καταστῇ τὸ καλλιμάρμαρον τοῦτο κτίριον καὶ πάλιν μία ζωντανὴ κυψέλη ποῦ θὰ παράγῃ τὸ γλυκὺ μέλι τῆς κατὰ Θεὸν σοφίας καὶ θὰ ἐτοιμάξῃ κήρυκας τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πανανθρωπίνης ἀγάπης καὶ καταλλαγῆς».

Καὶ προσθέτομεν σήμερον μετ' ἐμφάσεως ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς ἐνταῦθα Ὁμογενείας, ὄλων ὑμῶν τῶν συγκεντρω-

θέντων διὰ τὴν ἐπέτειον Χαλκητῶν καὶ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος προσωπικῶς, ὅτι ποιούμεθα ἔκκλησιν πρὸς τὴν ἐντιμον Κυβέρνησιν τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπαναιτουργίαν τῆς ἱστορικῆς ταύτης Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τὴν πρόσληψιν μαθητῶν καὶ τὴν πρόσκλησιν ἐπισκεπτῶν Καθηγητῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Αἱ γνώσεις, αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ ιδέαι, ἡ σοφία, τὰ γράμματα πρέπει νὰ κυκλοφοροῦν ἐλευθέρως καὶ ἄνευ περιορισμῶν.

Δὲν νοεῖται ἡ Σχολὴ αὕτη νὰ εἶχε τὴν δυνατότητα λειτουργίας ἐπὶ τῆς μοναρχικῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ νὰ στερῆται ταύτης ἐπὶ τῆς σημερινῆς Δημοκρατικῆς Τουρκίας, τῆς Τουρκίας τοῦ μεγάλου ἀναμορφωτοῦ Κεμάλ Ἀτατούρκ, ἡ ὁποία ἔχει προσυπογράψει ὅλας τὰς Διακηρύξεις τοῦ Ο. Η. Ε. περὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ἡ ἄρσις τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς κατ' οὐδὲν θὰ ἐπιβαρύνῃ ἢ θὰ ζημιώσῃ τὴν χώραν ἡμῶν· ἀντιθέτως θὰ ὠφελήσῃ αὐτὴν ἄλλως τε καὶ διὰ τῆς δημιουργίας πρεσβευτῶν καλῆς θελήσεως δι' αὐτήν.

Ἡ Τουρκία εἶναι γέφυρα μετὰξὺ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης, Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, Μουσουλμανισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, ἐν αὐτῇ ὡς λαϊκῷ κράτει, ὅπου ὑπάρχει χωρισμὸς θρησκείας καὶ κράτους, ὅλαι αἱ θρησκείαι καὶ ὅλα τὰ δόγματα πρέπει νὰ ἔχουν τὰς ἰδίας δυνατότητας προετοιμασίας καὶ καταρτισμοῦ τῶν λειτουργῶν των, κατὰ τὰς ἀνάγκας μάλιστα καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, τοῦ μεταιχμίου τούτου μετὰξὺ 20οῦ καὶ 21ου αἰῶνος.

Πῶς εἶναι δυνατόν ἢ ὑπερτεροῦσα ἀριθμητικῶς ἐνταῦθα θρησκεία νὰ ἔχῃ πληθὺν ὄλην Θεολογικῶν καὶ Ἱερατικῶν σχολῶν καὶ ἡ μία καὶ μόνη Θεολογικὴ ἡμῶν Σχολὴ καὶ ἡ ἀντίστοιχος Σχολὴ τῶν Ἀρμενίων νὰ εὐρίσκωνται ἐν παροπλισμῷ; «μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν — καὶ ἡμεῖς — φαγεῖν καὶ πιεῖν;» (Α' Κορ. 9,4).

Θὰ ὑπενθυμίσωμεν ἐδῶ τὸ σημεῖον 6. 2 τῶν συμπερασμάτων τῆς Προεδρίας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Συμβουλίου ποῦ συνήλθεν ἐν Βρυξέλλαις κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον: «... Ἡ ποιικι-

λία πολιτισμῶν, γλωσσῶν, θρησκευτῶν, παραδόσεων καὶ καταγωγῆς πρέπει νὰ καταστῆ πηγὴ ἐμπλουτισμοῦ καὶ παράγων ἐνότητος καὶ νὰ μὴ ἀποτελῆ πλέον αἰτίαν ἐντάσεων καὶ ἀνταγωνισμῶν».

Καὶ ἐμεῖς κατ' ἐπανάληψιν ἔχομεν δηλώσει ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον καὶ ἡ περὶ αὐτὸ μειονότης ἡμῶν πρέπει καὶ δύναται νὰ ἀποτελῆ γέφυραν καὶ συνδετικὸν κρίκον μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος καὶ ὄχι αἰτίαν προστριβῶν ἢ παραγόντων διαιρέσεως καὶ ἐντάσεως καὶ ἀνταγωνισμοῦ.

Ἐν θρησκευτικὸν καὶ πνευματικὸν καθίδρυμα, ἐρριζωμένον εἰς τὴν πόλιν ταύτην τὴν μεγάλην καὶ ἀγίαν ἀπὸ δέκα καὶ ἑπτὰ αἰῶνων μὲ τὴν σοφίαν καὶ τὴν πείραν του ἠμπορεῖ νὰ ἀποβῆ πολλαχῶς χρήσιμον εἰς οἰκοδομὴν εἰρήνης καὶ σταθερότητος καὶ καταλλαγῆς καὶ εὐδοκίας ἐν ἀνθρώποις, διὸ καὶ πρέπει νὰ δίδονται εἰς αὐτὸ ὅλαι αἱ δυνατότητες καὶ ὅλα τὰ μέσα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀπολιτικῆς καὶ κοινωφελούς ἀποστολῆς του ὅχι νὰ ὑφίσταται περιορισμοὺς ἢ ἐπιθέσεις μερίδος τοῦ Τύπου καὶ τῶν βομβιστῶν. Εἶναι ὅπωςδήποτε ἄξιον καλύτερας μεταχειρίσεως διότι προσέφερεν ἀνεκτιμήτους καὶ ἀναριθμήτους ὑπηρεσίας εἰς τὸν παγκόσμιον πολιτισμὸν, κατὰ εὐρυτάτην ἀναγνώρισιν καὶ ὁμολογίαν.

Ἡμεῖς πάντως, κατὰ τὸν σημερινὸν Ἀπόστολον: «λοιδοροῦμενοι, εὐλογοῦμεν' διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα' βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν» (Α' Κορ. 4, 12-13). «Ἡ δύναμις ἡμῶν ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» (Β' Κορ. 12, 9).

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐλευθέραν καὶ πάλιν λειτουργίαν τῆς Σχολῆς ἡμῶν εἰδικώτερον, θὰ ἐξακολουθήσωμεν προσευχόμενοι καὶ ἐργαζόμενοι ἀνυποχωρητῶς «ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατεῖλῃ ἐν ταῖς καρδίαις» (Β' Πέτρου 1, 19) τῶν ἰθυνόντων πολιτικῶς καὶ πολιτικῶς τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ ἐγχειρίσουν εἰς ἡμᾶς τὴν πολυπόθητον πρὸς τοῦτο ἄδειαν, ὅτε καὶ θὰ συναναβῶμεν καὶ πάλιν οἱ δυνάμενοι εἰς τὸ ὄρος τοῦτο τὸ ἅγιον διὰ νὰ δοξάσωμεν τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, νὰ βάλωμεν «εὐλογητὸς» καὶ νὰ εὐλογήσωμεν «τὸ ἄγνὸ νεανικὸ μελίσι τῆς Ὀρθοδοξίας».

Ἐχομεν τὴν διαίτησιν ἢ μᾶλλον τὴν πεποί-

τησιν ὅτι τοῦτο θὰ γίνῃ ἐν οὐ μακρῷ χρόνῳ. Τὸ δίκαιον θὰ θριαμβεύσῃ. Θὰ πρωτανεύσῃ ἡ λογική. Καὶ θὰ παύσῃ νὰ ἰσχύῃ τὸ «φθόνος γὰρ οὐκ οἶδε προτιμᾶν τὸ συμφέρον». Καὶ θὰ γίνῃ καὶ πάλιν ἡ Σχολὴ «κεφάλαιον ἀληθοῦς εὐκλείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου». Καὶ θὰ εἴπωμεν τότε: «Δόξα τῷ πλήττοντι καὶ σώζοντι Θεῷ». Καὶ μυριόστομος θὰ ἀναπέμπεται καὶ πάλιν ἡ προσευχὴ καὶ ἡ δοξολογία πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν ἀπὸ τῆς παναρχαίας ταύτης Μονῆς Του. Εἰς τὸ ἀριστερὸν κλίτος τοῦ Ναϊδίου τῆς ὁποίας ὑπάρχει τὸ παρεκκλήσιον καὶ ἡ Θεοτόκος Γλυκοφιλοῦσα, «Ἡ παῦσον λύπην». Εἶναι εἰκὼν τῆς ἐποχῆς τῶν Παλαιολόγων (14ου αἰῶνος). Αὐτὴ ἡ Παναγία ἡ Παισολύπη θὰ παύσῃ τὴν λύπην μας καὶ θὰ τὴν μετατρέψῃ εἰς χαρὰν, «χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ» (Λουκ. 2, 10) τοῦ Θεοῦ, παντὶ τῷ γένει τῶν Ὀρθοδόξων καὶ ὅλων τῶν Χριστιανῶν, παντὶ τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ διότι ἰδρύματα καὶ φυτώρια πνευματικὰ ὡσὰν τὴν Σχολὴν μας δὲν ἠμποροῦν νὰ μονοπωληθῶν ἀνήκουν εἰς πολλοὺς, ἀνήκουν εἰς ὅλους.

Ὑπομνηστικὸν συναφῶς ὅσα ἔλεγεν ὁ διάσημος Βέλγος βυζαντιολόγος Gregoire διὰ τὴν παγκόσμιον ἀκτινοβολίαν καὶ εὐρυτέραν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῆς ἡμετέρας Σχολῆς: «Ἡ Σχολὴ τῆς Χάλκης δὲν εἶναι μονάχα ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἶναι ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς ὅλης Ὀρθοδοξίας, εἶναι ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς ὅλης Χριστιανοσύνης. Δὲν εἶναι μόνον ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χριστιανοσύνης ὀλοκλήρου, εἶναι ἡ Σχολὴ τῆς Οἰκουμένης».

Ἄδελφοὶ καὶ τέκνα, ἐπιτραπήτω εἰς ἡμᾶς νὰ κατακλείσωμεν διὰ τινος εὐγλώττου προσομοίου, συντεθέντος κατὰ τοὺς χρόνους τῆς μαθητείας ἡμῶν, τὸ ὅποιον ὑποτονθορίζομεν ὁσάκις ἢ σκέψις, ἢ καρδία καὶ ἡ προσευχὴ ἡμῶν ἀναφέρονται νοσταλγικῶς εἰς τὴν Σχολὴν, τὴν πολυαγαπημένην, τὴν μοναδικήν, τὴν ἀνεκτίμητον ποτνίαν μητέρα καὶ τροφόν, τ. ἔ. καθημερινῶς:

«Χαίροις τῶν φοιτητῶν ἢ πλειάς,
Θεολογίαν εὐσεβῶς ἢ σπουδάζουσα,
τὰ θεῖα ἐκμελετῶσα καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Χριστοῦ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΝ ΕΙΣ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ*

10. Οί κύριες ἐργασίες τοῦ ΣΤ' Παναυστραλιανοῦ Συνεδρίου Ἑλληνορθοδόξου Νεολαίας.

Τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τοῦ ΣΤ' Παναυστραλιανοῦ Συνεδρίου Ἑλληνορθοδόξου Νεολαίας, τὸ ὁποῖο ἀναφερόταν στὴ «σχέσι τῶν κοσμικῶν ἠθικῶν ἀξιῶν καὶ τῆς χριστιανικῆς Ἠθικῆς» (The moral values of the world and Christian Morality), περιελάμβανε ἀφ' ἑνὸς τὶς

στα ὠργανωμένες πολλὰς μικρὰς Ὅμαδες, τέταρτον τὶς ἐνώπιον τῆς Ὀλομελείας συζητήσεις ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων καὶ προτάσεων τῶν Ὀμάδων καὶ τέλος τὴ διατύπωσι εὐσυνόπτου ψηφίσματος.

Ἀμφότερες οἱ εἰσηγήσεις ἀναγνώσθησαν σὲ ἀγγλικὴ γλῶσσα, ἀλλὰ οἱ συνέδροι εἶχαν στὰ χέρια τους, ἐκτὸς τοῦ ἀγγλικοῦ κειμένου, καὶ τὴν ἑλληνικὴ μετάφρασί του.

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

*α) Ἡ Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου
Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ.*

δύο Εἰσηγήσεις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ καὶ τοῦ γράφοντος, ἀφ' ἑτέρου τὶς συζητήσεις στὴν Ὀλομέλεια ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῶν Εἰσηγήσεων, τρίτον τὶς συζητήσεις τῶν συνέδρων νέων καὶ νεανίδων σὲ ἀρι-

Τὴν 24 Ἰανουαρίου 1994 ἡ βαθυστόχαστος καὶ ἐποπτικὴ εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ, ἡ ὁποία εἶχε τὸν τίτλο «Ἡ κατὰ κόσμον Ἀξιοκρατία καὶ ἡ Χριστιανικὴ Ἠθικὴ» (Secular values and Christian Ethics), εἶχεν ὡς κύριον στόχον τὴν παρουσίασι τῆς ἀξιολογικῆς συγχύσεως τῶν ἡμερῶν μας καὶ τὴν δειγματοληπτικὴ προβολὴ κεντρικῶν ἀξιῶν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 438 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

ἀληθῶς τιμῶσα καὶ βαδίζουσα.

*Ἐργάται τοῦ πνεύματος, Ἐκκλησίας διάκονοι,
ἐπιποθοῦντες μεταδοῦναι τὸ φῶς Χριστοῦ
καὶ ἐνδύσασθαι ἀρετῶν τελειότητα.*

*Ὅντως ὑμεῖς μακάριοι, ἐπαίνων τε ἄξιοι,
τὴν ἀγαθὴν γὰρ μερίδα τῶν ἐκλεκτῶν ἐξελέξα-
σθε.*

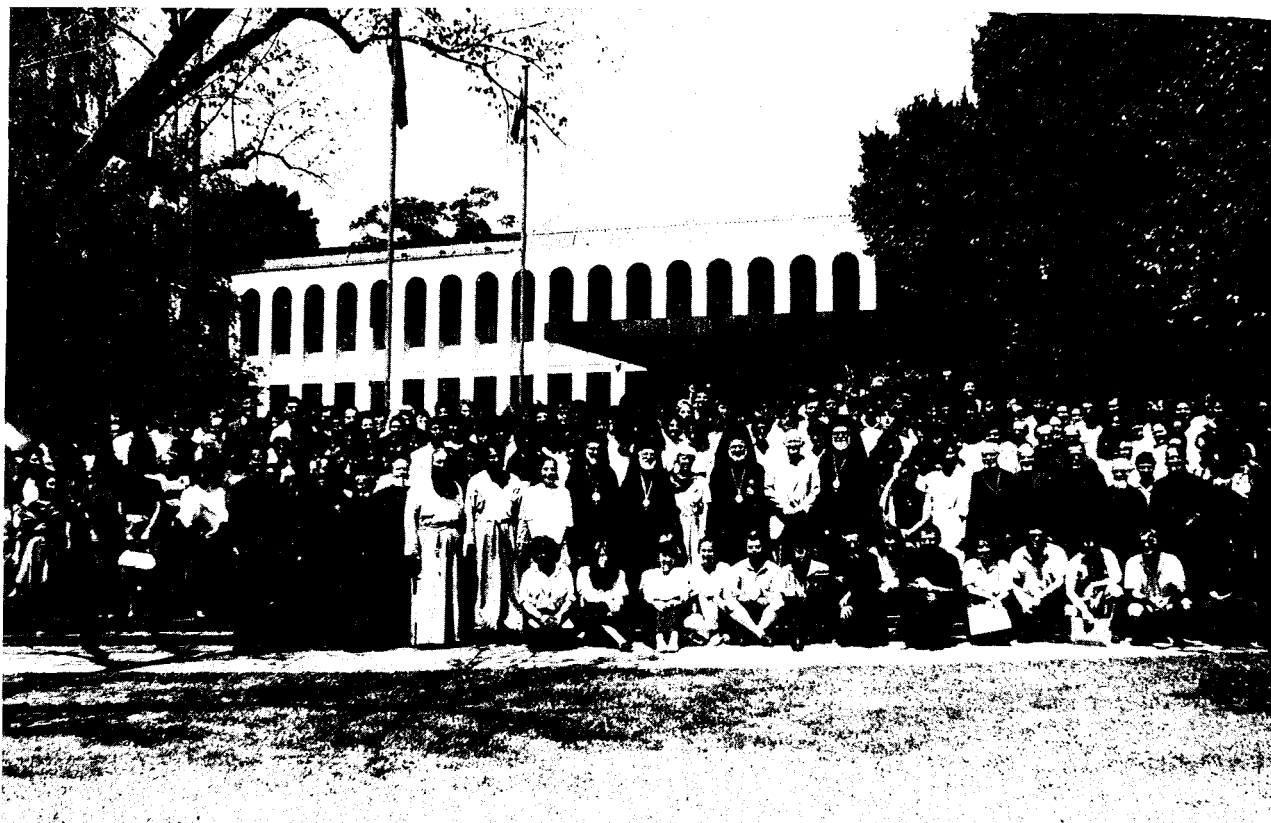
*Ἀνδρίζεσθε, τοίνυν, καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου
ἐπιμελήθητε».*

Θεομῶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν τιμὴν τῆς προσελεύσεως εἰς συνορισμὸν μεθ' ἡμῶν τοῖς μακαριωτάτοις καὶ φιλότοις Προκαθημένοις τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Ἀλεξανδρείας, Ρουμανίας καὶ Ἀλβανίας, ὡς καὶ τοῖς Ἐκπροσώποις, ἄλλων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ Διεκκλησιαστικῶν Ὁργανισμῶν, καὶ ἐκζητοῦμεν τὰς προσευχὰς των διὰ τὴν ὅσον ἔνεστι ταχύτεραν ἐπανέναρξιν τῆς λειτουργίας τῆς ἡμετέρας Σχολῆς, ἐπὶ τῷ κοινῷ αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν ἀγαθῷ. Ἡ παρουσία ὑμῶν

σήμερον ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, τιμώτατοι ἀδελφοί, ἐπαυξάνει τὴν χαρὰν ἣν πάντες οἱ τῆς Σχολῆς ταύτης πνευματικοὶ υἱοὶ δοκιμάζομεν ὡς ἐκ τῆς ἐπανευρέσεως ἡμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, ὑπὸ τὴν γνώριμον καὶ προστατευτικὴν ταύτην στέγην, μετὰ παραδρομὴν δεκαετιῶν ὀλοκλήρων.

Συγχαίρομεν καὶ εὐχαριστοῦμεν τῷ Ἱερωτάτῳ Ἡγουμένῳ τῆς Μονῆς ἀγίῳ Θεοδωρουπόλεως κυρίῳ Γερμανῷ διὰ τὴν σεμνὴν καὶ εὐορκον ἀπὸ τριετίας καὶ πλέον διακονίαν αὐτοῦ, ὑπὲρ δ' αὐτὸν τῇ Ἐφορείᾳ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἱερωτάτου καὶ προσφιλοῦς ἀδελφοῦ ἀγίου Χαλκηδόνης κυρίου Ἰωακείμ, τόσον διὰ τοὺς ἐν γένει ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τούτου σκηνώματος κόπους αὐτῆς ὅσον καὶ διὰ τὴν μέριμναν αὐτῆς εἰδικῶς διὰ τὸν ἀρξάμενον ἑορτασμὸν τῆς ἐπετείου, καὶ προσφέρομεν αὐτῇ διὰ τὴν Μονὴν καὶ Σχολὴν, εἰς εὐλογίαν καὶ ἀνάμνησιν, τὴνδε τὴν ἱερὰν εἰκόνα τῆς Παναγίας Τριάδος.

Ὁ Θεὸς σώζοι τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Σχολὴν!

Άπό τὸ Δ' Παναυστραλιανὸ Συνέδριο Ἑλληνορθόδοξου Νεολαίας στὴ Μελβούρνη τὸ 1989.

τῆς ζωῆς, διὰ νὰ ἐπισημανθῆ «πῶς τὶς ἀντιλαμβάνεται καὶ πῶς τὶς ζεῖ ὁ κοσμικὸς ἄνθρωπος, καὶ πῶς ὁ Χριστιανὸς, δηλαδὴ ὁ Ὁρθόδοξος».

Γιὰ τὴν ἀξιολογικὴ σύγκυσι ὁ Σεβασμιώτατος τόνισε προλογικῶς τὰ ἑξῆς:

«Υστερα ἀπὸ ἐπίμονες προσπάθειες αἰώνων, ἡ ἀνθρώπινη ἐπιστῆμη καὶ τεχνολογία ἔχει φθάσει σὲ τέτοιο σημεῖο ἐπιτυχίας καὶ δυνάμεως, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ σὲ τέτοιες δυνατότητες σοφιστείας καὶ ἀπάτης, ὥστε νὰ μπορεῖ εὐχερέστατα νὰ παραπλανᾷ τὸν ἄνθρωπο, ὀδηγώντας τον, ὡς διὰ “τηλεκοντρόλ”, ὅπου ὁ χειριστὴς ἐπιθυμεῖ.

»Ἄν οἱ ἀρχαῖοι Σοφιστὲς μποροῦσαν νὰ κάνουν ἀπλῶς “τὸ μεγάλο ἐπιχείρημα μικρό, καὶ τὸ μικρὸ μεγάλο”, ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος τῆς ἐπιστῆμης καὶ τῆς τεχνολογίας μπορεῖ νὰ κάνει, σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς, τὸ ἀληθινὸ νὰ φαίνεται ψεύτικο, καὶ τὸ ψεύτικο ἀληθινό. Καμμιά φορὰ μάλιστα, εἶναι τόση ἡ ἐπιτυχία τοῦ ψεύτικου, ὥστε νὰ γίνεται καὶ ὄρος συγκρίσεως γιὰ τὸ ἀληθινό...

»Ὅπως καὶ ἂν ἔχει τὸ πράγμα, ἐκεῖνο ποὺ

σήμερα μποροῦμε νὰ ποῦμε, χωρὶς ὑπερβολή, στὸ θέμα τῶν ἀξιών γενικά, ἀνεξαρτήτως ἂν πρόκειται γιὰ ἀξίες οἰκονομικές, ἠθικές ἢ αἰσθητικές, εἶναι ὅτι βρισκόμαστε σὲ μιὰ ἐποχὴ πρωτοφανοῦς συγχύσεως. Πολὺ χαρακτηριστικὰ εἶπε σύγχρονος συγγραφέας: “Εἶναι τόση ἡ σύγχυση ποὺ ζοῦμε σήμερα, ὥστε ἔχει κανεὶς τὴν ἐντύπωση ὅτι κάποιον δόλιο χέρι μπήκε κρυφὰ στὴ βιτρίνα καὶ πήρε τὶς ἀναγραφόμενες τιμὲς ἀπὸ τὰ πολύτιμα βάζοντάς τις στὰ εὐτελῆ, καὶ ἀπὸ τὰ εὐτελῆ βάζοντάς τις στὰ πολύτιμα”.

»Μπροστὰ σ’ αὐτὴ τὴν γενικὴ ἀστάθεια καὶ ρευσιτότητα, εἶναι πολὺ φυσικὸ νὰ προσπαθοῦμε, ὅλοι ὅσοι ἔχομε εὐθύνη καὶ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν ὀρθὸ προσανατολισμὸ τοῦ ἀνθρώπου —ιδιαίτερα μάλιστα τοῦ νέου ἀνθρώπου ποὺ ἔχει μπροστὰ του μακρύτερο δρόμο, γεμάτο ἀβεβαιότητες— νὰ ἐξετάζουμε διαρκῶς ἐκ νέου κάθε καινούργια “ἀξία”, ποὺ παρουσιάζεται στὸ “χρηματιστήριο” τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ ἔχομε ἐγκυρη γνώμη γονέως, παιδαγωγοῦ, διδασκάλου, συμβούλου ἢ φίλου».

Άπό τὸ Δ' Πολιτειακὸ Συνέδριό Ἑλληνορθόδοξου Νεολαίας στὴ Μελβούρνη τὸ 1990.

Πρὸς ὑπόδειξι ἔπειτα τῶν διαφορῶν, οἱ ὁποῖες ὑπάρχουν μεταξύ τῆς κοσμικῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς Ἀξιολογίας, ὁ Σεβ. Εἰσηγητῆς —μὲ τὴν διακρίνουσα πάντοτε τὸν λόγο του κρυσταλλίνη σαφήνεια, βαθύτητα στοχασμοῦ, ρωμαλεότητα ἐκφράσεως, πρωτοτυπία συγχρονισμένης καὶ ζωντανῆς ποιητικῆς γλώσσας— παρουσίασε δειγματοληπτικῶς τὴ στάσι ἀμφοτέρων τῶν Ἀξιολογιῶν ἀπέναντι στις κεντρικὲς ἀξίες τῆς ἐλευθερίας, τῆς ιδιοκτησίας, τῆς ὑγείας, τῆς παιδείας, τῶν διαπροσωπικῶν καὶ κοινωνικῶν σχέσεων. Ἡ Εἰσήγησις κατέληξε στὴ συμπερασματικὴ διαπίστωση, ὅτι «θὰ ἔχει γιὰ πάντα ἀκατάλυτο κῦρος τὸ ἀξιωματικὸ ἐρώτημα τοῦ Χριστοῦ: “Τί ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδίῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;”» (Ματθ. η', 36-37).

β) Εἰσήγησις τοῦ ὁμοτ. καθηγητοῦ Εὐαγγ. Θεοδώρου.

Τὴν 25ῃ Ἰανουαρίου 1994 ἡ Εἰσήγησις τοῦ ὁμοτ. καθηγητοῦ Εὐαγγέλου Θεοδώρου, ἡ ὁποία

εἶχε τὸν τίτλο «Οἱ ἀξίες καὶ ἡ ὀρθὴ ἱεράρχησίς τους» (Values and their correct hierarchy), προέβαλε τὴν Ὁρθόδοξη Φιλοσοφία τῶν ἀξιῶν.

Προλογικῶς ὁ εἰσηγητῆς, ἀναφερόμενος καὶ στοὺς συνέδρους, τόνισε τὰ ἐξῆς γιὰ τὴ σημασία καὶ τὴν ἐπικαιρότητα τοῦ θέματος:

«Ἡ μεγαλειώδης αὐτὴ συγκέντρωσις τῆς ἑλληνορθόδοξου νεολαίας τῆς Αὐστραλίας ἀποδεικνύει ὅτι τὰ νειῶτα, ὅταν δὲν ἔχουν αἰχμαλωτισθῆ μέσα στὰ δίκτυα τοῦ ἀγνωστισμοῦ, τοῦ πρακτικοῦ ὕλισμοῦ καὶ τοῦ ἡδονισμοῦ, ἐπιθυμοῦν ὁρμεμφύτως νὰ πραγματοποιήσουν τὸ ἰδεώδες τῆς ἀναπτύξεως τῆς γνησίας καὶ αὐθεντικῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Γι' αὐτὸ κατευθύνουν τὰ ὄνειρα καὶ τὶς νοσταλγίες τους πρὸς τὶς διάφορες ἀξίες, τὶς ὁποῖες μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ τίτλος τοῦ συνεδρίου αὐτοῦ...»

Γιὰ τὴ στροφὴ τοῦ ἀνθρώπου στὶς ἀξίες, ἀκοῦμε συχνὰ σήμερα νὰ γίνεται λόγος. Ἡ λέξις «ἀξίες» ὡς ἓνα νεόκοπο νόμισμα κυκλοφορεῖ στὰ στόματα ἢ στὴν γραφίδα (πέννα) πολλῶν, συγγραφέων, πολιτικῶν, ρητόρων. Ὁ ἓνας λ.χ. λέγει ὅτι “κλονίζονται οἱ ἠθικὲς ἀξίες”. Ὁ ἄλ-

Άπό τὸ Δ' Παναυστραλιανὸ Συνέδριο Ἑλληνορθόδοξου Νεολαίας στὴν Ἀδελαΐδα τὸ 1992, κατὰ τὸ ὁποῖο ὁμιλητὴς ἦταν καὶ ὁ Ἀναπλ. Καθηγητὴς κ. Π. Πάσχος.

λος τονίζει: "Πρέπει νὰ ἀναστηλώσουμε τὶς πνευματικὲς ἀξίες". Ἄλλοι ὑποστηρίζουν ὅτι πρέπει νὰ δημιουργήσουμε καινούριες ἀξίες. Πολλὰ συνέδρια καὶ σεμινάρια στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀμερική συνεχίζουν νὰ ἐξετάζουν τὸ θέμα: Ποιὲς εἶναι οἱ βασικὲς θεμελιώδεις ἀξίες (Grundwerte);»

Στὸν Ἐπίλογο ὁ εἰσηγητὴς, συνδέοντας τὸ θέμα τοῦ πρὸς τὴν ἐπικειμένη Ἑορτὴ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, κατέληξε ὡς ἑξῆς:

«Σὲ λίγες ἡμέρες ὁ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθόδοξος Ἑλληνισμὸς θὰ ἐορτάσῃ τὴ μνήμη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, πὺ θεωροῦνται κορυφαῖοι φορεῖς καὶ προστάτες τοῦ ἑλληνορθόδοξου ἰδεώδους τῆς παιδείας, ζωντανὰ πρότυπα ὁλοκληρωμένων προσωπικοτήτων καὶ ρηξικελεύθων σκαπανέων τοῦ ὑγιοῦς ἀξιολογικοῦ προσανατολισμοῦ. Οἱ τρεῖς "φωστῆρες τῆς τρισηλίου Θεότητος" δὲν ὑπῆρξαν μόνον οὐρανοβάμονες καὶ οὐρανοφάντορες, πὺ ἐμελώδησαν τὸ ἑναρμόνιον μέλος τῆς Θεολογίας, ἀλλὰ καὶ προσγειωμένοι παιδαγωγοί, ρηξικέλευθοι καὶ πρωτοπόροι

σκαπανεῖς τοῦ γνησίου ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῆς ἀληθινῆς πολιτιστικῆς προόδου. Τὸ ἑλληνορθόδοξο ἰδεῶδες τῆς Παιδείας, ἡ ὁποία, κατὰ τὴν ἔκφρασι Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, εἶναι "τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστῆμη ἐπιστημῶν", προβάλλεται τόσον μὲ τὴν πηγαία, ἐποπτικὴ καὶ πλαστικὴ διδασκαλία τους, ὅσον καὶ μὲ τὴ φωτεινὴ καὶ ἀπαστράπτουσα ζωὴ τους. Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι προβάλλουν τὸ ἰδεῶδες τῆς παιδείας ὄχι νοησιαρχικῶς, ἀλλὰ βιωματικῶς, καὶ ἔτσι ἐπαληθεύουν τοὺς λόγους τοῦ σοφοῦ τοῦ Μεσαίωνος, κατὰ τοὺς ὁποίους "ἓνας διδάσκαλος τῆς τέχνης τῆς ζωῆς ἀξίζει περισσότερο παρὰ χίλιοι γραμματοδιδάσκαλοι". Τὸ ἰδεῶδες αὐτὸ δὲν εἶναι νεφελῶδες, μονομερές, ἀναιμικό, πλήρες ἀοριστολογίας καὶ ἐσωτερικῶν ἀντιφάσεων, ἀλλὰ ἰδεῶδες ἄρτιο, ὁλοκληρωμένο, πλήρες κρυσταλλίνης διανγείας, ἐσωτερικῆς ἐνότητος καὶ δυναμισμού. Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι ὑλοποίησαν ἄριστα τὸ ἰδεῶδες αὐτὸ, πτερυγίζοντας στὶς σφαῖρες τῆς πνευματικῆς θεωρίας, καταλαμπόμενοι ἀπὸ τὶς ἀκτίνες τοῦ Θαβωρείου φωτός, προβάλλον-

τες τὴν ἐναρμόνισι καὶ ἱεράρχησι ὄλων τῶν ἀ-
 ξιών, ἀπολαμβάνοντες τὴν ὁμορφιὰ τῆς φύσεως,
 συνιστῶντες τὴν ἐργασία, εὐλογούντες τὰ ὑλικά
 ἀγαθὰ καὶ ζητοῦντες τὴ δίκαιη κτήσι καὶ θεάρε-
 στη χρῆσίν τους, ἐξυμνοῦντες τὸ σῶμα, τὶς βιολο-
 γικῆς ἀξίης καὶ τὸ γνήσιο ἀθλητικὸ ἰδεώδες,
 προβάλλοντες τὶς αἰσθητικῆς ἀξίης ὡς ἀνάγου-
 σες στὸ πανυπερέτελειο κάλλος τοῦ Θεοῦ, ζη-
 τοῦντες τὴν ἐξυγιάνει τῶν πολιτειακῶν, δικαιο-
 νομικῶν καὶ κοινωνικῶν δομῶν, ἀγαπῶντες τὸν
 Χριστὸ στὸ πρόσωπο τῶν συνανθρώπων των καὶ
 —κατὰ τὶς ὥραιες ἐκφράσεις τοῦ Ἁγίου Γρη-
 γορίου τοῦ Θεολόγου— ἐνισχύοντες τὸ ἀσθενές,
 ἀνορθοῦντες τὸ πεπτωκός, ἀνιστῶντες τὸ τεθνη-
 κός, ἐπιστρέφοντες τὸ πλανώμενον, ἐκζητοῦντες
 τὸ ἀπωλόδος καὶ φυλάσσοντες τὸ ἰσχυρόν. Ἔτσι
 παρουσιάζουν στὰ πρόσωπά τους ζωντανὰ ὑπο-
 δείγματα πρὸς μίμησι καὶ δεικνύουν σὲ ὄλους
 μας τὸν δρόμο πὸν ὀδηγεῖ στὸ φῶς, στὴν ἀλή-
 θεια, στὴν ἀληθινὴ ὁμορφιά, στὴν ἀληθινὴ ἐλευ-
 θερία, στὴν ἀγάπη, στὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη,
 στὴν καταδίκη τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἐκμεταλλεύ-
 σεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν συνάνθρωπο, στὴν
 ἐντιμότητα, στὴν εἰλικρίνεια, στὸν ἀληθινὸ φεμι-
 νισμό, στὸν καθαγιασμό τῶν ἀνθρωπίνων δι-
 καιωμάτων, στὴν πραγμάτωσι τοῦ γνησίου δημο-
 κρατικοῦ ἰδεώδους, στὴν ἀδελφικὴ ἐνότητα μέ-
 σα στὴν ποικιλομορφία καὶ στὴν πραγματικὴ εἰ-
 ρήνη».

γ) **Συζητήσεις, προτάσεις καὶ τελικὸν ψήφι-
 σμα.**

Οἱ συζητήσεις τῶν συνέδρων στὴν Ὀλομέ-
 λεια καὶ καθ' Ὁμάδες ἐπικεντρώθηκαν στὰ ση-
 μεῖα, πὸν ἐπισημάνθηκαν ἀπὸ τὶς δύο Εἰσηγή-
 σεις, καὶ ἰδίως στὰ ἐπὶ μέρους ζητήματα τῆς ἐ-
 λευθερίας, τῆς στάσεως ἀπέναντι στὴ βιολογικὴ
 σφαῖρα, στὸ σὲξ καὶ στὸν γάμο, τοῦ προσανατο-
 λιμοῦ τῆς παιδείας, τῆς ποιότητος τῆς Πολι-
 τείας καὶ τῶν διαπροσωπικῶν καὶ κοινωνικῶν
 σχέσεων μέσα στὶς ἑλληνορθόδοξες ἐνορίες καὶ
 κοινότητες.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει ἰδιαίτερος νὰ ἐξαρ-
 θοῦν καὶ ἐπαινεθοῦν ἡ σεμνότης, ἡ παρρησία, ἡ
 πηγαία εἰλικρίνεια, ἡ ὑγίης κριτικὴ διάθεσις καὶ
 τὸ ἀκμαῖο ἑλληνορθόδοξο φρόνημα, μὲ τὸ ὁποῖο
 τὰ συμμετέχοντα στὸ Συνέδριο ἑλληνορθόδοξα
 νεῖα τῆς Αὐστραλίας διετύπωναν τὶς ἀπόψεις
 τους καὶ ἔκαναν διάφορες εἰσηγήσεις καὶ προ-
 τάσεις.

Μερικὲς ἀπὸ τὶς εἰσηγήσεις αὐτὲς περιελή-
 φθησαν στὸ τελικὸ «Ψήφισμα τοῦ ΣΤ' Παναυ-
 στραλιανοῦ Συνεδρίου Νεολαίας τῆς Ἰ. Ἀρχιε-
 πσκοπῆς Αὐστραλίας», τὸ ὁποῖο ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Συνεδρίου ἐκλήθησαν
 νὰ ἀποφασίσουν σὲ θέματα σχετιζόμενα μὲ τὴν
 Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξη πίστη, ἰδιαίτερα αὐτὰ πὸν
 ἔχουν σχέση μὲ τὴν νεολαία, νὰ ἐκφράσουν τὶς
 ἀπόψεις των σὲ ἀνοικτὴ συζήτηση, καὶ νὰ διατυ-
 πώσουν τὶς ἰδέες των σὲ εἰσηγήσεις.

Στὸ τέλος τοῦ συνεδρίου διάφορες εἰσηγή-
 σεις προετάθησαν ὡς ἀποτελέσματα τῶν συζητή-
 σεων καὶ ἐψηφίσθησαν οἱ κάτωθι:

α) Ὅπως ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας
 μελετήσῃ τὴν εἰσοδοχὴ φοιτητριῶν, γιὰ νὰ σπου-
 δάσουν στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀποστόλου
 Ἀνδρέου (Sydney).

β) Νὰ μελετηθῇ ἡ πιθανότης, ὅπως ἡ Θεολο-
 γικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου ἀρχίσῃ
 μαθήματα δι' ἀλληλογραφίας σὲ ἐνδιαφερομέ-
 νους σὲ διάφορα ἐπίπεδα.

γ) Ὅπως διοργανωθῇ Ἑθνικὸν Συνέδριον
 γιὰ ζεύγη πὸν προσφάτως ἔχουν ἔλθει εἰς γά-
 μον σὲ παρόμοια βᾶσι μὲ τὰ Ἑθνικὰ Συνέδρια
 Νεολαίας.

δ) Στὰ μελλοντικὰ Συνέδρια Νεολαίας νὰ
 χρησιμοποιοῦνται ἀνεγνωρισμένοι διερμηνεῖς,
 γιὰ νὰ παρουσιάζωνται οἱ συζητήσεις καὶ τὰ θέ-
 ματα στὴν ἑλληνικὴ καὶ ἀγγλικὴ καὶ νὰ ἐξυπη-
 ρετοῦνται ὅλοι».

(Συνεχίζεται)

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ

τοῦ ψυχοφειλεστάτου καὶ θαυμαστοῦ βιβλίου
 ὀνομαζομένου

ΠΕΡΙ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

μὲ στόχασες πνευματικαῖς καὶ κατάνυξιν εἰς
 κάθε κεφάλαιον

Ἡ «Μίμησις» αὐτὴ τοῦ Χριστοῦ διαφέρει
 βασικῶς ἀπὸ ὅλες τὶς μέχρι τώρα μεταφράσεις
 εἰς τὴν ἑλληνικὴν. Εἶναι ἡ πληρεστέρα, ἀπὸ ὁρ-
 θοδόξου ἐπόψεως. Ἀνατύπωσις καλαίσθητος
 κατὰ τὸ πρωτότυπον ἐκδόσεως Ἑνετίας, ἔτους
 1770. Μὲ ἐγκρίσιν καὶ εὐλογίαν τῆς Ἰ. Συνόδου
 τῆς Ἐκκλησίας μας.

Κεντρικὴ διάθεσις:

Βιβλιοπωλεῖον Ἀποστολικῆς Διακονίας

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ 138ης ΠΕΡΙΟΔΟΥ (1.9.1994 - 31.8.1995)

Τὰ Μέλη τῆς ὑπὸ τὴν νέαν σύνθεσιν Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Εἰς τὸ μέσον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. **Σεραφεῖμ** καὶ ἐκατέρωθεν αὐτοῦ οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Σιδηροκάστρου κ. **Ἰωάννης**, Λαγκαδᾶ κ. **Σπυρίδων**, Φλωρίνης κ. **Αὐγουστίνος**, Κυθήρων κ. **Ἰάκωβος**, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. **Ἀπόστολος**, Ἡλείας κ. **Γερμανός**, Καρπενησίου κ. **Νικόλαος**, Κερκύρας κ. **Τιμόθεος**, Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. **Εὐστάθιος** καὶ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. **Ἱερώνυμος** (ἀπουσίαζαν οἱ Σεβ. Ἐλασσῶνος κ. **Σεβαστιανός** καὶ Δρυϊνουπόλεως κ. **Σεβαστιανός**). Ἐπίσης ὁ Ἀρχιγραμματεὺς πανοσ. ἀρχιμ. κ. **Δαμασκηνός Καρπαθάκης** καὶ οἱ Γραμματεῖς πανοσ. Ἀρχιμανδρίται κ. **Σεραφεῖμ Παπακώστας** καὶ **Γρηγόριος Τσούκαλης**.

(Φωτογραφία Ἀλεξ. Κατσόμπα).

Ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν α' συνεδρίαν αὐτῆς (1.9.1994) τῆς 138ης Συνοδικῆς Περιόδου (1.9.94 ἕως 31.8.95) συνεκρότησε τὰ Συνοδικὰ Δικαστήρια, διώρισε τοὺς Σεβ. Συνέδρους ὡς Μέλη τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, συνεκρότησε τὰ Ὑπηρεσιακὰ καὶ τὰ Συμβούλια τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν κ.λπ., ὡς κάτωθι:

Α. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικῶν Δικαστήριον:

α) Πρόεδρος ὁ Σεβ. Σιδηροκάστρου κ. **Ἰωάννης**.

β) Τακτικὰ Μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Δρυϊνουπόλεως κ. **Σεβαστιανός**, Λαγκαδᾶ κ. **Σπυρίδων**, Κυθήρων κ. **Ἰάκωβος**, Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. **Εὐστάθιος**.

Β. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΝ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικῶν Δικαστήριον:

α) Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. **Σεραφεῖμ**.

β) Τακτικὰ Μέλη οἱ ὑπόλοιποι Σεβ. Συνοδικοί Μητροπολίται.

γ) 'Αναπληρωματικὸν μέλος δι' ἀμφοτέρωτα τὰ Δικαστήρια ὀρίζεται κατὰ νόμον ὁ Σεβ. Κερκύρας κ. Τιμόθεος.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Συνοδικὰ Μέλη εἰς τὰς διὰ τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Ν. 590/77 συσταθείσας Συνοδικὰς Ἐπιτροπὰς ὀρίζονται οἱ ἑξῆς Σεβ. Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς:

1. Ἀρχιερασιαρχίας: Σεβ. Ἐλασσώνος κ. Σεβαστιανός.
2. Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ Μουσικῆς: Ὁ Σεβ. Καρπενησίου κ. Νικόλαος.
3. Θείας Λατρείας καὶ Ποιμαντικῆς Ἔργου: Ὁ Σεβ. Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανός.
4. Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων: Ὁ Σεβ. Ἡλείας κ. Γερμανός.
5. Μοναχικοῦ Βίου: Ὁ Ὁ Σεβ. Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης.
6. Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ Νεοότητος: Ὁ Σεβ. Λαγκαδά κ. Σπυρίδων.
7. Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων: Ὁ Σεβ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἰερώνυμος.
8. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδύσεως καὶ Ἐπιμορφώσεως τοῦ Κλήρου: Ὁ Σεβ. Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐστάθιος.
9. Τύπου, Δημοσίων Σχέσεων καὶ Διαφωτίσεως: Ὁ Σεβ. Κερκύρας κ. Τιμόθεος.
10. Ἐπὶ τῶν Αἰρέσεων: Ὁ Σεβ. Φλωρίνης κ. Αὐγουστίνος.
11. Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Εὐποιίας: Ὁ Σεβ. Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἀπόστολος.
12. Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν: Ὁ Σεβ. Κυθήρων κ. Ἰάκωβος.

ΣΥΚΡΟΤΗΣΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

Α. Ἀνώτερον Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον τῆς Ἐκκλησίας (Α.Υ.Σ.Ε.):

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐστάθιος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Κερκύρας κ. Τιμοθέου.

Β. Τριμελὲς Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον (διὰ θέματα ὑπαλλήλων Ἐκκλησιαστικῶν Ὁργανισμῶν):

Πρόεδρος: Ὁ Ὁ Σεβ. Κυθήρων κ. Ἰάκωβος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἡλείας κ. Γερμανοῦ.

Γ. Τριμελὲς Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον (διὰ θέματα ὑπαλλήλων Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ Ἱ. Μητροπόλεων):

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Ἡλείας κ. Γερμανός, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Κερκύρας κ. Τιμοθέου.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

1. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

α) Τακτικὰ Μέλη: 1) Ὁ Σεβ. Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐστάθιος. 2) Ὁ Σεβ. Ἡλείας κ. Γερμανός.

β) Ἀναπληρωματικὰ Μέλη: 1) Ὁ Σεβ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἰερώνυμος. 2) Ὁ Σεβ. Κερκύρας κ. Τιμόθεος.

2. ΤΑ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.

Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ. Ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ ὁ Σεβ. Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης.

Τακτικὸν Μέλος ὁ Σεβ. Ἡλείας κ. Γερμανός, με ἀναπληρωτὴν τὸν Σεβ. Κερκύρας κ. Τιμόθεον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Καρπενησίου κ. Νικόλαος.

ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ «ΔΙΠΤΥΧΩΝ»

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Καρπενησίου κ. Νικόλαος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἰερωνύμου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

Ἐποπτεύουσα Ἐπιτροπή: 1) Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ, πρόεδρος, 2) Ὁ Σεβ. Δράμας κ. Διονύσιος. 3) Ὁ Σεβ. Κυθήρων κ. Ἰάκωβος, καὶ 4) Ὁ Σεβ. Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐστάθιος.

ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΝ ΕΝΩΣΙΝ

Ὁ Σεβ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἰερώνυμος.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

* Καθηγ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Η ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ (ἔξ ἀφορμῆς τῆς 70ῆς ἐπετείου ἀπὸ τὴν τραγωδία τοῦ 1922). Σχῆμα 14Χ21, σελίδες 32.

* Καθηγ. Ἀνδρέα Θεοδώρου, ΤΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ ΘΕΟΤΟΚΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΗΣ. Κείμενον ὕμνων, ἀπόδοση στὴ νεοελληνικὴ, εὐρὺς σχολιασμός. Σχῆμα 14Χ21, σελίδες 32.

* Καθηγ. Ἰωάννου Μ. Φουντούλη, ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑΣ ΑΠΟΡΙΑΣ. Τόμος Γ' (301-400), ἔκδοση Β'. Σχῆμα 14Χ21, σελίδες 312.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΗΛΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

Άριθ. Πρωτ. 2779
 Διεκπ. 894

Άθήνησι τῆ 5ῃ Σεπτεμβρίου 1994

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὡς καὶ τοὺς διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 393/136/7.2.1994 καὶ 1184/372/11.4.1994 Συνοδικῶν ἐγγράφων δημοσιευθέντας, «Προκαταρκτικὸν» καὶ «Συμπληρωματικὸν Προκαταρκτικὸν» Πίνακας τῶν ὑποψηφίων δι' ἐγγραφήν εἰς

τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 26.8.1994 «ΠΙΝΑΚΑ» ὑποψηφίων Κληρικῶν, ἔχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα πρὸς ἐγγραφήν αὐτῶν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων.

ΠΙΝΑΞ

**ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙ' ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
 ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ**

1.	Άρχιμ. Ἀντώνιος Ἀβραμιώτης	Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
2.	» Χρυσόστομος Εὐστρατίου	Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς
3.	» Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος	Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος
4.	» Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης	Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
5.	» Νικόλαος Κατσαφαρόπουλος	Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
6.	» Χαρίτων Μανιτάρης	Ἱ. Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν
7.	» Νεκτᾶριος Μπακόπουλος	Ἱ. Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως
8.	» Βησσαρίων Μπλέτσας	Ἱ. Μητροπόλεως Λαρίσης
9.	» Σεραφεὶμ Παπακώστας	Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
10.	» Καλλίνικος Πουλῆς	Ἱ. Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν
11.	» Χρυσόστομος Σκλήφης	Ἱ. Μητροπόλεως Μαντινείας
12.	» Ἀλέξιος Σοφιᾶς	Ἱ. Μητροπόλεως Νικαίας
13.	» Ἰωάννης Τασσιᾶς	Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης
14.	» Δαυὶδ Τζιουμάκας	Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
 Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
 Άρχιμ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΕΚΑΛΟΓΟΝ*

Στην σύναξη τής περασμένης χρονιάς αρχίσαμε την έρμηνεία και τὸ σχολιασμὸ τοῦ «Δεκαλόγου». Μὲ γενικὸ θέμα: «ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ μέσα ἀπὸ τὸν Δεκάλογον» παρουσιάσθηκαν σχολιασμένες οἱ πρώτες τέσσερις ἐντολές. Ἀνάμεσα σ' αὐτὲς ὑπάρχει μιὰ ἄμεση σχέση γιατί

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δράμας
κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ, Δρος Θεολογίας

καὶ οἱ τέσσερις ἀναφέρονται στὴ σχέση καὶ ἐπικοινωνία τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεό. Ἀποτελοῦν τὸ πρῶτο μέρος τοῦ «Δεκαλόγου», τὸ κατὰ ἓνα τρόπο θεολογικό.

Νὰ ὑπενθυμίσω κάποιους βασικοὺς σχολιασμούς. Στὶς ἐντολὲς αὐτὲς μὲ κατηγορηματικό, ἀπαραβίαστο καὶ ἀδιαπραγμάτευτο τρόπο ἀπαιτεῖ καὶ ζητᾷ ὁ Θεός: (1) «Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου... οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. (2) οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον... ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, Θεὸς ξηλωτής... (3) οὐ λήψει τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ... (4) μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων...».

Μὲ τὶς πρώτες ἔρχεται ὁ Θεὸς νὰ ἐπισημάνει καὶ νὰ ὀριοθετήσῃ τὴ μοναδικότητά του καὶ τὴν πλάνη καὶ τὸ ψεῦδος ποὺ ὑπάρχει σὲ κάθε μορφή πολυθεϊστικῆ καὶ εἰδωλολατρικῆ. Ἡ ἀπαίτηση τοῦ Θεοῦ νὰ ἀρνηθοῦν οἱ ἄνθρωποι τὶς ἀνύπαρκτες «θεότητές» τους καὶ τὰ πλανημένα «εἰδωλά» τους ἀπέβλεπε στὸ νὰ βοηθηθοῦν νὰ ξεπεράσουν τὰ ἀδιέξοδά τους τὰ μεταφυσικά.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει χωρὶς στήριξη καὶ θεμελίωση μεταφυσικῆ. Θέλει δηλαδή νὰ στηρίζεται σὲ κάτι ποὺ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὶς ἀνθρώπινες δυνατότητες. Ὅμως αὐτὸ τὸ «κάτι» δὲν μποροῦν νὰ εἶναι οἱ ψευδαισθήσεις καὶ οἱ φαντασιώσεις οἱ πολυθεϊστικὲς καὶ εἰδωλολατρικές. Αὐτὲς ἀδυνατοῦν νὰ τοῦ προσφέρουν καὶ τὴν ἐλάχιστη βοήθεια. Ἀντίθετα τοῦ

γεμίζουν τὴ ζωὴ του μὲ ἀπαγοήτευση, ἀπελπίσια, ἀδιέξοδα καὶ τὸν ὀδηγοῦν στὴν αὐτοκαταστροφή του. Γι' αὐτὸ κάμνει ὁ Θεὸς τὶς ἐπισημάνσεις Του. Ὡς «ὀδοδείκτες» καὶ ὡς «μέτρα ασφαλείας» οἱ ἐντολὲς δείχνουν καὶ προσδιορίζουν τὸν ἀσφαλῆ δρόμο πορείας τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ «παράβασις» τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὶς ὑποδείξεις αὐτὲς ἔχει ὡς κατάληξη τὴν καταστροφή. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος παρα-βαίνει, δηλαδή δὲν βιάδίζει, δὲν πορεύεται στὸν κανονικὸ δρόμο, ξεφεύγει ἀπὸ τὴν κανονικὴ πορεία του καὶ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὰ πλαίσια ασφαλείας τοῦ κανονικοῦ δρόμου, πλέον εἶναι ἐπισημάνει καὶ ὁ κίνδυνος στέκεται ἀπειλητικὸς μπροστά του.

Ὅταν λέμε πὼς οἱ ἐντολὲς εἶναι ἓνα εἶδος «ὀδοδείκτου» ζωῆς, ἡ παρομοίωση αὐτὴ, κάμνει πὼς σαφὲς καὶ πὼς κατανοητὸ τί σημαίνει παράβαση ἐντολῆς. Ὅπως γνωρίζουμε ὁ ὀδοδείκτης εἶναι τὸ σῆμα στὶς διασταυρώσεις τῶν δρόμων καὶ σὲ κάποια ἐπισημάνει μέρη, ποὺ ὑποδεικνύει τὸν τρόπο πορείας καὶ δίνει καὶ τὶς χιλιομετρικὲς ἀποστάσεις. Μὲ βάση αὐτὲς τὶς ὑποδείξεις ἓνας ξένος ταξιδιώτης πορεύεται ἀνετα καὶ φθάνει στὸν προορισμὸ του. Ὅταν τώρα στοὺς δρόμους δὲν ὑπάρχουν αὐτὰ τὰ σήματα ἢ τὸ χειρότερο κάμνει κανεὶς παράβασή τους καὶ τὰ ἀγνοεῖ, τότε εἶναι γνωστὰ τὰ ὀδυνηρὰ καὶ τραγικὰ ἀποτελέσματα, ἰδιαίτερα σὰ τροχαῖα δυστυχήματα.

Μὲ τὶς διάφορες ἐντολὲς τοῦ ὁ Θεὸς κάμνει ἐπισημάνσεις καὶ σωτήριες ὑποδείξεις πὼς ὁ ἄνθρωπος θὰ πορευθεῖ καλύτερα γιὰ νὰ φθάσει στὴ μακαριότητά Του. Οἱ ἐντολὲς θέτουν τὰ «ὄρια», τὰ σύνορα ποὺ βρίσκεται ἡ ἀληθινὴ «ζωή» καὶ ποῦ ὁ «θάνατος» καὶ ἡ καταστροφή. Ποῦ ἡ «αἰώνιος ζωὴ Του» καὶ ποῦ ἡ «αἰώνια κόλασή Του». Θέτοντας ὁ Θεὸς ἐνώπιον τοῦ ἀνθρώπου τὶς ἐντολὲς τοῦ τὸν καλεῖ μὲ τὴν ἐλεύθερη ἐπιλογή του νὰ διαλέξῃ ἀνάμεσα στὴ «ζωή» καὶ τὸ «θάνατο». Λέγει στὸν ἄνθρωπο: «ἰδοὺ δέδωκα πρὸ προσώπου σου σήμερον τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν... ἐκλεξαι τὴν ζωὴν σὺ, ἵνα ζήσης σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου» (Δευτερ. 30,15,19).

Μέσα στὸ «θάνατο» εἶναι ὅλες οἱ ἀνύπαρ-

* Εἰσαγωγικὴ ὁμιλία στὴ σύναξη τῶν πρεσβυτερῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δράμας, στὴ Μονὴ Παναγίας Εἰκοσιφοινίσσης (29.5.1994).

κτες «θεότητες» και τὰ πλανεμένα «εἰδωλα» τοῦ ἀνθρώπου. Ἀντὶ τοῦ Θεοῦ, ποῦ εἶναι ἡ «ζωή», ὁ ἄνθρωπος θέτει τὰ «εἰδωλά» του και τις «θεότητες» του, ποῦ σήμερα μάλιστα προσπαθεῖ νὰ τις ἐπενδύσει μὲ τὸν «προοδευτισμό», τὴν «ἐπισημοσύνη», τὴν «οἰκονομολογία», τὴν «πολιτική» και τὸν «ἐκσυγχρονισμό». Ὅλα αὐτὰ «πρόοδος», «ἐπιστήμη», «οἰκονομία», «πολιτική», «ἐκσυγχρονισμός» εἶναι ἐπὶ μέρους ἀξίες τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ και ἀσφαλῶς δὲν ἀπορρίπτονται ἐκ τῶν προτέρων, ὅταν φανερῶνουν τις ἀνθρώπινες προσπάθειες γιὰ τὴ βελτίωση και ποιότητα τῆς ζωῆς. Ὅμως, ὅταν ὅλα αὐτὰ ὑπερεκτιμῶνται και αὐτονομοῦνται και μεταβάλλονται σὲ «θεότητες» και «εἰδωλα», τότε ἐνεργοῦν ἀρνητικὰ και φανερῶνουν τὴν ἀλαζονεία και τὴν «ὑβρίν» τοῦ ἀνθρώπου. Τότε ἔχει ἰσχὺν τὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ποῦ ὁμιλεῖ γιὰ τὴν προχριστιανικὴ ἐποχὴ και τοὺς ἀνθρώπους τῆς οἰοῦντο: «ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνας φθαρτοῦ ἀνθρώπου και πετεινῶν και τετραπόδων και ἐρπετῶν... και μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, και ἐσεβάσθησαν και ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ρωμ. 1, 23-25), δηλαδή ἀντὶ γιὰ τὸ δημιουργὸ ἀθάνατο Θεὸ προσκυνοῦν εἰδωλα, ποῦ παρασταίνουν θνητοὺς ἀνθρώπους, πουλιά, τετράποδα ζῶα και ἐρπετὰ και στὴ θέση τῆς ἀληθείας τοῦ Θεοῦ βάζουν τὸ ψέμα και σέβονται και λατρεύουν τὴν κτίση ἀντὶ γιὰ τὸν Κτίστη, ποῦ εἶναι εὐλογημένος αἰώνια. Μὲ τις δύο πρώτες ἐντολές ὁ Θεὸς θέτει τὰ ὅρια τοῦ ἀπολύτου και τοῦ σχετικοῦ, τοῦ Κτίστου και τῶν κτισμάτων.

Ἡ τρίτη ἐντολή: «οὐ λήψει τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ...» ἔρχεται νὰ φανερώσει τὴν ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ και νὰ τονίσει, μὲ δεδομένα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸ ἀχώριστο και τὸ ταυτῶσημο τοῦ ὀνόματος και τοῦ προσώπου. Ἡ ἀναφορὰ και ἡ ἐπίκληση τοῦ ὀνόματος εἶναι ἀναφορὰ και ἐπίκληση στὸ πρόσωπο. Ἔτσι ἐξηγεῖται τὸ πῶς γιὰ νὰ πραγματοποιήσουν οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου τὸ θαῦμα ἐπικαλοῦνται τὸ ὄνομα Του. «Ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ» ἐπιτελοῦν «σημεῖα και τέρατα» (Πράξ. 4,30). Καὶ ὅσο ἡ ἀνευλαβὴς χρῆση τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ἀποτρέπεται, τόσο ἡ εὐλαβικὴ ἐπίκλησή Του συνι-

στᾶται και προτρέπεται. «Ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν» (Ἰωάν. 16,23) συμβουλεύει ὁ Κύριος τοὺς μαθητὲς του. Αὐτὴ ἡ ἐπίκληση τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ στὴν Ὁρθόδοξὴ μας Παράδοση διατυπώθηκε μὲ τὸν καλύτερο τρόπο στὴ μονολόγιση εὐχή, ποῦ μ' αὐτὴν ἐπιτυγχάνει, στὰ μέτρα τοῦ δυνατοῦ, ὁ πιστὸς τὸ «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε» (Α' Θεσ. 5,17). Τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλὸν» κάποιες ἀγιασμένες και χαριτωμένες ψυχές τὸ ἔχουν ἀκατάπαυστα και ἀδιάκοπα, νοερὰ και καρδιακά, ἡμέρα και νύχτα. Σ' αὐτοὺς ἰσχύει τὸ «ἐγὼ καθεύδω και ἡ καρδιά μου ἀγρυπνεῖ» (Ἄσμα Ἄσμου. 5,2) και ὅταν κοιμάται τὸ σῶμα τους ἡ καρδιά τους ἀγρυπνεῖ στὴν ἀδιάλειπτη εὐχή.

Τέλος ἡ τέταρτη ἐντολή γιὰ τὴν ἀργία τοῦ Σαββάτου ἔρχεται νὰ ὀρίσει τὴν ἀναγκαιότητα ποῦ ἔχει ὁ ἄνθρωπος γιὰ σωματικὴ ἀνάπαυση, γιὰ ψυχικὴ ἀνανέωση και πνευματικὴ ἀνάταση και δυνατότητα ἀπερίσπαστης ἐπικοινωνίας μὲ τὸ Θεὸ διὰ μέσου τῆς λατρείας. Ἀκόμη και τῆς εὐκαιρίας γιὰ ἄσκηση φιλανθρωπίας και ἔργων ἀγάπης.

Μὲ σχολιασμὸ τῶν τεσσάρων πρώτων ἐντολῶν τοῦ «Δεκαλόγου» ἔκλεισε ἡ περσινὴ σύναξή μας. Στὴ φετινὴ μας θὰ περάσουμε στὸ δεύτερο μέρος τοῦ «Δεκαλόγου» μὲ τὸ σχολιασμὸ τῶν ἕξι ὑπολοίπων, ποῦ ἀποτελοῦν, κατὰ ἕναν τρόπο, τὸ ἡθικὸ μέρος. Εἶναι οἱ ἐντολές ποῦ ρυθμίζουν τις ἀνθρώπινες σχέσεις μέσα στις διάφορες κοινότητες.

Ἡ πέμπτη στὴ σειρά ἐντολή τοῦ «Δεκαλόγου» και ἡ πρώτη τοῦ δευτέρου μέρους κάμνει λόγο στὴν τιμὴ, ποῦ ὀφείλει τὸ παιδί στὸν πατέρα και τὴ μητέρα του γιὰ νὰ μπορέσει νὰ εὐημερήσει στὴ ζωὴ και νὰ μακροημερεύσει. Ἡ οἰκογένεια εἶναι ἡ μικρότερη κοινότητα και ἀποτελεῖ τὸ κύτταρο τὸ βασικὸ τῆς ὅλης κοινωνίας. Στις ἀνθρώπινες μας σχέσεις μὲ τοὺς ἄλλους οἱ πρώτοι ποῦ βρίσκονται πολὺ κοντὰ μας μετὰ τὸ Θεὸ εἶναι οἱ γονεῖς μας. Γι' αὐτὸ και μετὰ τις ὑποχρεώσεις μας πρὸς τὸν Θεὸν ἔρχονται ἐκεῖνες πρὸς τοὺς γονεῖς μας. Αὐτοὶ κατὰ ἕνα τρόπο εἶναι και οἱ πιδ ἄμεσοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Θεοῦ πάνω στὴ γῆ. Ὅλες οἱ ἐνέργειες και οἱ ὑπηρεσίες, ποῦ προσφέρονται ἀπὸ μέρους τῶν γονέων στὰ παιδιά τους, εἶναι κατ' ἀναλογία ἔ-

νας ἀντικατοπτρισμὸς τῶν ἐνεργιῶν τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο. Οἱ γονεῖς προσφέρουν τὴ ζωὴ, φροντίζουν γιὰ τὴ διαφύλαξή της καὶ τὴν ἀνάπτυξή της. Εἶναι οἱ πρῶτοι δάσκαλοί τους, ποὺ μὲ τὸ καθημερινὸ παράδειμά τους, ἀλλὰ καὶ τὸ λόγο τους θεμελιώνουν τὴ ζωὴ τους καὶ τὰ καθοδηγοῦν νὰ περάσουν ὁμαλὰ στὸ μυστήριον τῆς ζωῆς. Σημασία ἔχει, τουλάχιστον γιὰ τὴν ἐποχὴ ποὺ διατυπώθηκε ἡ ἐντολὴ αὐτή, πὼς ἡ «τιμὴ» ἀναφέρεται ἐξ ἴσου στὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα. Ἔχουμε δηλαδὴ ἐδῶ τὰ πρῶτα δείγματα ἰσοτιμίας ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ποὺ ἀργότερα στὰ χρόνια τῆς Καινῆς Διαθήκης γίνεται βασικὴ ἀλήθεια στὶς σχέσεις τῶν δύο φύλων. Ὁ πατέρας μὲ τὴν αὐθεντία του καὶ ἡ μητέρα μὲ τὴν κενωτικὴ διακονία ἀγάπης της μέσα στὴν οἰκογένεια ἐρχονται νὰ στηρίξουν καὶ νὰ θέσουν τὰ θεμέλια γιὰ τὴν περαιτέρω πορεία τοῦ νέου ἀνθρώπου. Αὐτὸς ποὺ τιμᾶ καὶ σέβεται τοὺς γονεῖς του ἀναγνωρίζει στὰ πρόσωπα τῶν γονιῶν του τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ἡ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ μακροβιότητά του συνδέεται μὲ τὸ κατὰ πόσον τιμᾶ καὶ σέβεται τοὺς γονεῖς του: «ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς». Μιὰ σημαντικὴ ἀλήθεια, ποὺ βεβαιώνεται ἀπὸ μέρους τοῦ Θεοῦ καὶ ποὺ συχνὰ λησμονεῖται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ εὐλογία καὶ ἡ μακαριότητα τοῦ Θεοῦ πλημμυρίζει καὶ διαχέεται μέσα στὰ σπίτια τῶν παιδιῶν ἐκείνων, ποὺ γνωρίζουν νὰ τιμοῦν καὶ νὰ σέβονται τοὺς γονεῖς τους. Ἡ εὐτυχία τους προσδιορίζεται ἀπὸ τὴ στάση τους ἔναντι τῶν γονιῶν τους. Μιὰ ἀλήθεια, παραμερισμένη στὴ σύγχρονη πραγματικότητα, ποὺ ὁμως μπορεῖ νὰ ἐρμηνεύσει τὴ δυστυχία πολλῶν ἀνθρώπων, γιὰ τὴν ἀχαριστία καὶ τὴν περιφρόνησή τους στοὺς μεγάλους εὐεργέτες τῆς ζωῆς τους.

Ἡ ἕκτη ἐντολή: «οὐ μοιχεύσης» ὀρίζει τὸ σεβασμὸ, ποὺ ὀφείλουμε στὴν τιμὴ καὶ τὴν ὑπόληψη τοῦ πλησίον μας. Ἡ ἐλευθεριότητα καὶ ἡ ἀυδοσία, ποὺ παρατηρεῖται στὰ χρόνια μας ἀνάμεσα στὶς σχέσεις τῶν δύο φύλων καὶ ὁ πανσεξουαλισμὸς ποὺ ἔχει διεισδύσει σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, ἐρχεται νὰ θυμίσει ὀδυνηρὸς στιγμὲς τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου. «Σόδομα καὶ Γόμορα» (Γεν. κεφ. 19ον) θυμίζει ἡ σύγχρονη νοοτροπία τῶν πολλῶν στὸ θέμα τῶν σχέ-

σεων. Φαίνεται, τὸ πιὸ χειρότερο γιὰ τὴν ἐποχὴ μας, πὼς σήμερα γίνεται προσπάθεια νὰ προβληθεῖ τὸ κακὸν καὶ μὲ μιὰ «ἐπιστημονικὴ» διακαίωση. Ἰδιαιτέρως σήμερα ἔχει ἐπικαιρότητα ὁ λόγος τοῦ προφήτου Ἡσαΐου: «οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν καλὸν καὶ τὸ καλὸν πονηρὸν, οἱ τιθέντες τὸ σκότος φῶς καὶ τὸ φῶς σκότος, οἱ τιθέντες τὸ πικρὸν γλυκὺ καὶ τὸ γλυκὺ πικρὸν· οὐαὶ οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιστήμονες» (Ἡσ. 5, 20-21). Στὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως παρακολουθεῖ συχνὰ ὁ ἀνύποπτος ἀκροατὴς καὶ θεατὴς κάποιους «ἐπιστήμονες», ποὺ μὲ διάθεση δημαγωγικὴ καὶ λαϊκιστικὴ θέλουν νὰ παρουσιάσουν τὸ «πονηρὸν» ὡς «καλὸν» καὶ τὸ «καλὸν» ὡς «πονηρὸν», τὸ «σκότος» ὡς «φῶς» καὶ τὸ «φῶς» ὡς «σκότος», τὸ «πικρὸν» ὡς «γλυκὺ» καὶ τὸ «γλυκὺ» ὡς «πικρὸν». Ποὺ αὐτοδιαφημίζονται ὡς «σοφοὶ» καὶ «συνετοὶ» καὶ ὡς μεγάλοι «ἐπιστήμονες», παντογνώστες καὶ εἰδήμονες γιὰ ὅλα τὰ θέματα. Ἰδιαίτερα γιὰ τὸ θέμα ποὺ κάμνει λόγο ἡ ἕκτη ἐντολὴ ἀκούγονται τέτοιες ἀπόψεις, ποὺ κυριολεκτικὰ τὸ «μαῦρο» παρουσιάζεται ὡς «ἄσπρο». Καὶ τὸ ὀδυνηρὸ εἶναι πὼς ὁ λαὸς μας καὶ περισσότερο τὰ νέα μας παιδιά δέχονται μιὰ «πλύση ἐγκεφάλου» πάνω στὰ θέματα αὐτά, ποὺ δὲν γνωρίζει κανεὶς ποιὲς καταστρεπτικὲς καὶ τραγικὲς συνέπειες θὰ ἐπιφέρουν στὸ μέλλον. Οἱ σύγχρονες μαστιγες, ὅπως τὸ AIDS καὶ τὰ ναρκωτικά, ἀντιμετωπίζονται χωρὶς ἀναφορὲς στὰ πρωταρχικὰ αἴτια. Καὶ αὐτὰ ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὴν παράβαση τῆς ἕκτης ἐντολῆς. Τὸ ὅτι ἡ ἡδονὴ φέρνει τὴν ὀδύνη, ἐδῶ ἔχει τὴν πλήρη ἐφαρμογὴ του. «Τὰ ὀψώνια τῆς ἀμαρτίας θάνατος» (Ρωμ. 6,23). Πραγματικὰ ὁ μισθός, ποὺ ἡ ἀμαρτία πληρώνει τοὺς δούλους της, εἶναι ὁ θάνατος. Στὴν περίπτωσή μας ὁ ἄνθρωπος μὲ αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὴν ἀμαρτία του, ποὺ εἶναι μιὰ ἀστοχία καὶ ἀποτυχία, ἐκτρέπεται ἀπὸ τὸν «κατὰ φύσιν» τρόπο ζωῆς στὸ «παρὰ φύσιν» καὶ ἔτσι χάνει τὴν «ὄντως ζωὴν». Ἡ ἔλξη καὶ ἡ σχέση ἀνάμεσα στὰ δύο φύλα ἔχει νὰ ἐκπληρώσει ἕνα βαθὺ προορισμὸ μέσα στὴ ζωὴ καὶ ἔχει μέσα της ἕνα μυστηριακὸ χαρακτῆρα, ποὺ πραγματώνεται καὶ ὀλοκληρώνεται μὲ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου μέσα στὴν οἰκογένεια. Μόνον γιὰ νὰ στηθεῖ καὶ θεμελιωθεῖ ἡ οἰκογένεια ἔχει ἐφαρμογὴ ὁ λόγος τῆς Γραφῆς: «καταλείπει ἄνθρω-

πος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν» (Ἐφ. 5,31). Μέσα στὴν οἰκογένεια μόνον μπορεῖ νὰ ἐκπληρωθεῖ ὁ ἀποστολικὸς λόγος «τὸ πῶς (ὁ ἄνδρας) ἀρέσει τῇ γυναικί» καὶ «πῶς (ἡ γυναῖκα) ἀρέσει τῷ ἀνδρὶ» (Α' Κορ. 7, 33-34). Ἐξω ἀπὸ τὸν θεσμὸ αὐτὸ ἀμαρτάνει, δηλαδὴ βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τὸν στόχο καὶ τὸν προορισμὸ αὐτῆς τῆς σχέσεως καὶ ἐπικοινωνίας τῶν δύο φύλων.

Ἡ ἐβδόμη ἐντολή: «οὐ κλέψης» ὀρίζει τὸ σεβασμὸ πὸν ὀφείλουμε στὴν παρουσία τοῦ ἄλλου. Καὶ κατ' ἐπέκταση ἔρχεται νὰ ὑποδείξει ἔμμεσα τὴν τίμια καὶ «ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου» ἐργασία γιὰ τὴν ἀπόκτηση προσωπικῆς παρουσίας. Ἡ κλοπὴ εἶναι παράβαση τῆς θείας ἐντολῆς γι' αὐτὸ καὶ δὲν εὐλογεῖται ἀπὸ τὸ Θεὸ οὔτε μπορεῖ νὰ χαρίσει στὸν ἄνθρωπο τὴν εὐτυχία. Μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα ἡ κλοπὴ ἔχει πολλοὺς τρόπους γιὰ νὰ ἐκδηλωθεῖ. Εἶναι ξεπερασμένη ἡ ὠμὴ ληστεία — ἂν καὶ αὐτὴ παρατηρεῖται καὶ στὴν ἐποχὴ μας. Σήμερα ἡ καταπάτηση τῆς ἐντολῆς «οὐ κλέψεις» πραγματοποιεῖται μὲ τὴν ἐκμετάλλευση καὶ τὴν αἰσχροκέρδεια πὸν ἐπενδύονται μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας, τὸν ἐκσυγχρονισμό τῆς, τὴν ἐκβιομηχάνιση, τὶς ἐμπορικὲς συναλλαγὲς κ.τ.λ. Τὰ ποικίλα οἰκονομικὰ σκάνδαλα, πὸν ἀκούγονται καὶ γράφονται καὶ παρουσιάζονται ἀπὸ πρόσωπα δημόσια μὲ ὑψηλὲς ἀποστολὲς μέσα στὴν ἐπαγγελματική, κοινωνική, πολιτικὴ ζωὴ εἶναι ἐλάχιστα δείγματα τὸ πόσον παραβιάζεται ἡ ἐβδόμη ἐντολή.

Ἡ ὀγδόη ἐντολή: «οὐ φονεύσης» ὀρίζει τὸ σεβασμὸ πὸν ὀφείλουμε στὴ ζωὴ. Τὴ ζωὴ τοῦ ἄλλου πρωτίστως καὶ κατ' ἐπέκταση καὶ τῆς προσωπικῆς μας ζωῆς. Οἱ δολοφονίες, οἱ αὐτοκτονίες, οἱ ἐκτρώσεις, οἱ καταχρήσεις τῆς ζωῆς συμπεριλαμβάνονται στὴν παράβαση τῆς ἐντολῆς αὐτῆς. Πιὸ εὐρύτερα, ὅλοι ἐκεῖνοι πὸν κερδοσκοπικὰ κινούμενοι, ἐμπορεύονται ὄπλα καὶ ναρκωτικὰ καὶ ἐνῶ μποροῦν ἀρνοῦνται νὰ βοηθήσουν περιοχὲς ἀναξιοπαθούτων ἀνθρώπων, εἶναι παραβάτες τοῦ «οὐ φονεύσης». Ἄλλὰ καὶ στὴν προσωπικὴ ζωὴ τοῦ καθενός, ὅταν εἶναι κανεὶς ἀπρόσεκτος στὴ διατροφή του, τὸν ὕπνο, τὴν ἐργασία, τὴν ψυχαγωγία του καὶ δὲν ἐπιμελεῖται τὴν ὑγεία του, ἐμπίπτει στοὺς καταπατητὲς τῆς ἐντολῆς αὐτῆς.

Ἡ ἐνάτη ἐντολή: «οὐ ψευδομαρτυρήσης» ὀρίζει τὸ σεβασμὸ στὴν ἀλήθεια. Ἡ ἀλήθεια εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς γνησιότητος τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ἀλλὰ καὶ κάθε εὐημεροῦσης κοινωνίας. Στὶς ἀνθρώπινες μας σχέσεις, ὅταν παρεμβάλλεται τὸ ψέμα οἱ σχέσεις αὐτὲς κλονίζονται καὶ ξεφτίζει ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ καὶ ὁ εὐτελισμὸς τῆς εἶναι δεδομένος.

Ὅπως κάθε ἀμαρτία ἔχει διαβαθμίσεις, πὸν ἀρχίζουν ἀπὸ ἐλαφρότερες σὲ βαρύτερες μορφές, ἔτσι καὶ τὸ ψέμα μπορεῖ νὰ ἀρχίσει ἀπὸ ἀστεϊσμοὺς καὶ νὰ καταλήξει σὲ μόνιμο τρόπο ζωῆς καὶ νὰ περάσει σὲ ψευδομαρτυρία, συκοφαντία, ὑποκρισία, ψευδορκία, ἀδικία καὶ ἐκμετάλλευση. Εἶναι χαρακτηριστικὸ πῶς, ὁ «ἀνθρωποκτόνος διάβολος... ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ» ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἔστι καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ» (Ἰωάν. 8,44). Φέρεται ὁ διάβολος ὡς «ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους». Ἐπομένως ἡ καταφυγὴ σὲ τὸ ψέμα εἶναι ἐνέργεια καθαρὰ δαιμονικὴ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ συμβιβαστεῖ μὲ τὴν «ἀλήθεια» (Ἰωάν. 14,6) πὸν εἶναι ὁ Χριστός.

Τέλος ἡ δεκάτη ἐντολή: «οὐκ ἐπιθυμήσεις... ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστί» ἔρχεται νὰ ἐπισημάνει τὴ ρίζα ὅλων τῶν κακῶν στὶς σχέσεις μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, πὸν εἶναι ἡ κακὴ ἐπιθυμία. Μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξει κανεὶς πῶς ἐδῶ ἔχουμε μιὰ προαναγγελία τοῦ εὐαγγελικοῦ ἠθους ζωῆς. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀποφεύγει τὶς κακὲς πράξεις καὶ τὰ ἐφάρμακα ἔργα. Δὲν πρέπει νὰ ἀρκεῖται σὲ μιὰ ἐξωτερικὴ μόνον συμμόρφωση πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Πρέπει νὰ προσεχθοῦν οἱ ἐσωτερικὲς καὶ μυστικὲς προσωπικὲς του διαθέσεις. Ἄλλωστε ὁ ἄνθρωπος πρῶτα ἀμαρτάνει ἐσωτερικὰ μὲ τὴ σκέψη, τοὺς λογισμοὺς, τὶς διαθέσεις του καὶ μετὰ, ὅταν τοῦ δοθοῦν οἱ εὐκαιρίες, ὀδηγεῖται καὶ στὶς πράξεις τὶς ἐξωτερικὲς.

Πραγματικὰ, ὅπως σημειώνει ὁ θεὸς Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος στὴν ἐπιστολή του: «ἐκαστος πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος» εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκει ἀμαρτίαν, ἡ δὲ ἀμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκτείνει θάνατον» (Ἰακ. 1, 14-15). Ὁ καθένας μας ἐρεθίζεται καὶ σπρώχνεται στὴν ἀμαρτία ἀπὸ τὴ δική του κακὴ ἐπιθυμία, πὸν τὸν παρασύ-

ρει και τὸν ἐξαπατᾶ· αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία συλλαμβάνει τὸ κακὸ και γεννάει τὴν ἁμαρτία· και ἡ ἁμαρτία, ὅταν ὀλοκληρωθεῖ, φέρνει τὸ θάνατο τὸν πνευματικό, δηλαδὴ τὴν ἀποκοπὴ τῆς σχέσεως με τὸ Θεό.

* * *

Ἐπὶ αὐτὴ τὴν περιληπτικὴ και συνοπτικὴ ἀναφορὰ μου στὸν «Δεκάλογον» ἐπιβεβαιώνεται πὼς μέσα ἀπὸ τὶς δέκα ἐντολὲς ἐκφράζεται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ πρωτίστως γιὰ μιὰ ὀρισμένη ἐποχὴ και πρὸς ὀρισμένους ἀνθρώπους. Ὁ λόγος αὐτὸς τότε, με τὰ δεδομένα και τὶς συνθήκες τῶν χρόνων ἐκεῖνων, ἦταν πρωτοφανὴς και πρωτάκουστος και εἶχε ἕνα βαθὺ ἐπαναστατικὸ χαρακτῆρα στὶς θρησκευτικὲς και ἠθικὲς ἀντιλήψεις τῶν ἀνθρώπων. Ἦταν ὄντως μιὰ ἐκτακτὴ ἀποκάλυψη. Με τὸν ἐρχομὸ του ὁ Κύριος στὸν κόσμον μας και τὴ θεῖα ἐνανθρώπησή Του δὲν ἦλθε «καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι» (Ματθ. 5,17) και τὸν «Δεκάλογον». Δηλαδὴ ἦλθε και νὰ τὸν συμπληρώσει, ἀλλὰ και νὰ τὸν πραγματοποιήσει.

Αὐτὴ τὴ διπλὴ σημασία ἔχει ἐδῶ τὸ ρῆμα «πληρῶσαι». Με τὰ δεδομένα τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου θὰ ἔλεγε κανεὶς πὼς ὁ «Δεκάλογος» εἶναι τὸ «γάλα» και ὄχι «τὸ βρῶμα» και πὼς περισσότερο ἀπευθύνεται «τοῖς σαρκικοῖς» και «τοῖς νηπίοις ἐν Χριστῷ» (Α' Κορ. 3,1). Μιὰ τέτοια ὁμως θέση θὰ ἦταν λανθασμένη. Ὅπως σημειώνει ὁ ἱερός ψαλμωδός: «εἰς τὸν αἰῶνα, Κύριε, ὁ λόγος σου διαμένει ἐν τῷ οὐρανῷ εἰς γενεὰν και γενεὰν ἢ ἀλήθειά σου» (Ψαλμ. 118,90). Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν μοιάζει με τὸν ἀνθρώπινο, πὸν ἔρχεται και παρέρχεται και μεταβάλλεται σὲ κάθε μιὰ ἐποχὴ. Παραμένει αἰώνιος, ἀμετάβλητος, ἀναλλοίωτος και δὲν ὑπόκειται σὲ μεταβολὲς και βελτιώσεις. Ὅπως ὁ Χριστὸς «χθὲς και σήμερον ὁ αὐτὸς και εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἐβρ. 13,8), ἔτσι και ὁ λόγος Του εἶναι πάντα ὁ ἴδιος και χθὲς και σήμερον και γιὰ πάντα. Αὐτὸ πὸν σήμερα ἐκφράζει ἡ φράση: «διαχρονικὸς χαρακτῆρας ἐνὸς πράγματος, μιᾶς ἰδέας κ.τ.λ.», ἔχει ἐφαρμογὴ στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ και ἐν προκειμένῳ στὸ «Δεκάλογο». Βρίσκεται ὑπεράνω τοῦ χρόνου και τῆς ἐποχῆς και τῶν δεδομένων και τῶν συνθηκῶν ζωῆς. Παραμένει

αἰώνιος και εἶναι ἐπίκαιρος σὲ κάθε ἐποχὴ και ἰσχύει γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Χωρὶς ὑπερβολὴ στὴν κοινωνία μας τὴ σημερινή, ἂν οἱ ἀνθρώποι εἶμασταν τηρητὲς αὐτοῦ τοῦ «Δεκαλόγου» – και ἂν ἀκόμη ἀγνοοῦσαμε τὸν εὐαγγελικὸ λόγο – θὰ λειτουργοῦσε σὲ γενικὲς γραμμὲς ἡ κοινωνικὴ μας ζωὴ μ' ἕναν ἄριστο τρόπο.

Νὰ γιατί δώσαμε τόση βαρῦτητα και διαθέτουμε δύο ἐτήσιες συνάξεις στὴν Ἱερὰ Μονὴ τῆς «Εἰκοσιφοινίσσης» με τὴν ἐρμηνεία, τὸ σχολιασμὸ και τὴ μελέτη τῆς «φωνῆς» αὐτῆς τοῦ Θεοῦ, πὸν ἀκούσθηκε περίπου 3.500 χρόνια πρὶν ἀπὸ ἐμᾶς, ὁμως εἶναι σὰ νὰ ἀκούγεται σήμερα και σὲ μᾶς γιὰ πρώτη φορὰ.

Στὴ συνέχεια θὰ ἔχουμε τὴν εὐκαιρία νὰ ἔχουμε ἀναλυτικὲς και λεπτομερεῖς ἀναφορὲς στὸ δεύτερο μέρος τοῦ «Δεκαλόγου», πὸν ὅπως προαναφέραμε ρυθμίζονται και ὀρίζονται ποιὲς πρέπει νὰ εἶναι οἱ ἀνθρώπινες μας σχέσεις. Ἐκ τῶν προτέρων νὰ εὐχαριστήσω τὶς εἰσηγήτριες, πὸν γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ἔχουν ὑποβληθεῖ στὸν πνευματικὸ κόπο νὰ μελετήσουν και νὰ μᾶς παρουσιάσουν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ πνευματικοῦ τους μὸχθου.

Εὐχομαι ὁ Κύριος Ἰησοῦς νὰ εὐλογεῖ τὴ διακονία τους και νὰ τὶς ἀξιῶνει νὰ «ἐποικοδομοῦν ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον (δηλαδὴ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν) χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην». Ὅταν δὲ ἔλθει «ἡ ἡμέρα» ὅπου τοῦ καθενὸς «τὸ ἔργον» και ἡ ποιότητά του θὰ δοκιμασθεῖ ἀπὸ τὸ «πῦρ», νὰ ἀνθέξουν σ' αὐτὴ τὴ δοκιμασία και νὰ λάβουν «τὸν μισθόν» τους ἐπάξια (Α' Κορ. 3, 12-14).

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» και «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα και τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνεται κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιοδικῶν.

Τηλ. 72 18 308, 72 51 149. Fax 72 18 308

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ - ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Προβλήματα τής συγχρόνου Όρθοδοξίας και ειδικά οι σχέσεις αυτής με τήν Οικουμενική Κίνηση*

Χρειάζεται μιὰ σταθερή στάση απέναντι σέ παρόμοια φαινόμενα. Στην πραγματικότητα αυτές αποτελούν μικρά σχίσματα, μικρές αίρέσεις που προήλθαν από τήν Όρθόδοξο Έκκλησία και πρέπει νά ανακηρυχτούν και επίσημως ούτως. Διότι οί πρώτοι που έξαπατώνται είναι οί πιστοί, οί όποιοι χάνουν τήν συνείδηση τής απαραίτητης ιεραρχικής, επισκοπικής δομής και τής

τάλληλες ποινές για τες περιπτώσεις που παραβιάζουν τήν τάξη. Διότι στο τέλος όλα αυτά είναι ζητήματα τάξεως και κανονισμού, απόλυτα όμως αναγκαία για τήν ένότητα τής Όρθοδοξίας. Και πάντοτε ή Όρθοδοξία αγωνιζόταν και αγωνίζεται για τάξη, κανονισμό και ένότητα.

5. Η Όρθοδοξία και ή Οικουμενική Κίνηση

α. Ό αιώνας μας αποκάλυψε τους οικουμενικούς διμερείς ή πολυμερείς διαλόγους μεταξύ των όμολογιών. Είναι ένα κατόρθωμα τó όποίο ή μελλοντική ιστορία θά καταγράψει.

Προσωπικά όμως πιστεύω ότι παρουσιάζουμε κάποια καθυστέρηση στην περάτωση των διαλόγων. Αποδείκνυόμαστε μάστορες στις άναβολές, στις χρονοτριβές, έτσι ώστε τὰ συμπεράσματα που διατυπώθηκαν στην αρχή κάποιας συζήτησης χάνουν τήν αξία τους όταν αποφασίζουμε νά τὰ περατώσουμε. Τούτο και διότι έν τώ μεταξύ εμφανίζονται αλλαγές στα δόγματα και στις πρακτικές όρισμένων Έκκλησιών με τις όποιες συνομιλούμε. Έάν τελειώναμε μέσα σέ κάποια τακτή προθεσμία τους διαλόγους, θά βρισκόμασταν μαζί και θά αδυνατούσαν νά εισάγουν τις αλλαγές, διότι θά τους έμποδίσαμε έμεις ως συνέταιροι.

Θά σάς δώσω δύο παραδείγματα:

Ό διάλογος με τους παλαιοκαθολικούς τελείωσε. Με έπιτυχία. Μά δέν περατώθηκε τίποτα. Τώρα είναι αδύνατον νά περατωθεί, διότι οί παλαιοκαθολικοί έφθασαν σέ κοινωνία (intercommunio) με τους Προτεστάντες και τους Άγγλικανούς.

Ό διάλογος με τους άντιχαλκηδονίους τελείωσε. Με έπιτυχία. Στην πραγματικότητα όμως δέν ξέρουμε πώς και πότε θά τεθεί σέ έφαρμογή. Όρισμένα πρακτικά ζητήματα έμειναν σέ έκκρεμότητα και δέν ξέρουμε μέχρι πότε. Ίσως μέχρι τότε που θά τελειώσει ό διάλογός τους και με τους Ρωμαιοκαθολικούς και θά μάθουμε ότι ένώθηκαν μ' εκείνους. Είναι γνωστό ότι ό διάλογος αυτός με τους Καθολικούς άρχισε πρό πολλού.

Νά κάνουμε άκόμη ύπομονή. Ίσως είναι πο-

Τού Σεβ. Μητροπ. Τρανσυλβανίας (Ρουμανία)
κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ (ΠΑΛΑΜΑΔΕΑΛΑ)

ανάγκης πανορθόδοξου κοινωνίας που είναι άναγκαία για νά βρίσκονται στα όρια τής αληθείας.

Ίσως πρέπει ή Έκκλησία νά έπισημαίνει παρόμοιες καταστάσεις και νά τους βρίσκει σωστές λύσεις. Νά αποθέτουμε τις έλπίδες μας στην Μεγάλη και Ίερά Σύνοδο; Πιστεύω - ναι! Και νά εύχόμαστε όλοι νά είναι αυτή (ή Σύνοδος) και τολμηρή και άποτελεσματική.

γ. Κατά τó πρότυπο των Προτεσταντών και τελευταία και των Καθολικών, έξαφανίστηκαν από τήν όρθόδοξο πρακτική κάποιων Έκκλησιών όρισμένα Άγια Μυστήρια, ή τουλάχιστον ένα: ή Ίερή Έξομολόγηση. Σε όρισμένα μέρη στην Δύση και στην Άμερική ή Κοινωνία δίνεται χωρίς νά προηγηθούν ή έξομολόγηση και ή άφεση άμαρτιών. Κατά τόν τρόπο αυτό καθιερώνεται σιγά σιγά ή παραμόρφωση του νοήματος τής Θείας Κοινωνίας. Έμφανίστηκαν δε συμβουλές σχεδόν αίρετικές για συχνή μετάληψη χωρίς έξομολόγηση. Ίδου ένα πεδίο στο όποίο ή Έκκλησία έχει τó χρέος νά αποφαίνεται και νά νομοθετεί για τó σήμερα.

Νά θέσουμε και αυτό τó ζήτημα ύπόψη τής Μεγάλης και Ίεράς Συνόδου;

Νά περιοριστούμε πρός τó παρόν στα προβλήματα αυτά. Υπάρχουν και άλλα. Θεωρώ όμως ότι τουλάχιστον αυτά πρέπει νά βρουν πανορθόδοξες, άκριβείς και σαφείς λύσεις, με κα-

* Συνέχεια εκ τής σελ. 447 του ύπ' άρ. 12 τεύχους.

λὸ νωρὶς γιὰ νὰ ἀνησυχοῦμε. Ἀντιπροσωπεῖς καὶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν θὰ ἐπισκεφτοῦν ὅλες τὶς τοπικὲς Ἐκκλησίες καὶ τότε θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ καθοριστοῦν πολλὲς πρακτικὲς λεπτομέρειες.

β. Μὲ τοὺς Ἀγγλικανοὺς εἶχαμε φθάσει κάποια στιγμή σὲ καλὰ ἀποτελέσματα. Σὲ πάρα πολὺ καλὰ μάλιστα. Ἐμεῖς οἱ Ρουμάνοι τοὺς εἶχαμε ἀναγνωρίσει τὴν ἐγκυρότητα τῶν χειροτονιῶν καὶ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἤδη ἀπὸ τὸ 1935-1936. Καὶ τώρα; Αὐτοὶ ξαφνικὰ ἐφάρμοσαν τὴν χειροτονία τῶν γυναικῶν. Στὴν θεωρία καὶ στὴν πράξη. Χρειάζεται λοιπὸν περὶ αὐτοῦ τώρα καινούργια ἐπίσημη ἀπόφαση, σὲ πανορθόδοξο ἐπίπεδο. Τί θὰ κάνουμε πλέον μὲ τὸ διάλογο; Γίνεται ἐπίσημη ἀνταλλαγή ἐπισκέψεων. Δίνεται ἡ ἐντύπωση πὼς ὅλα πάνε καλά. Ἀλλὰ τὸ πρόβλημα τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου ἀποφεύγεται ἐπιμελῶς. Ποιό θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα; Προσωπικὰ φοβάμαι ὅτι αὐτοὶ θὰ ἰσχυριστοῦν πὼς ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι συμφωνοῦμε μαζί τους.

γ. **Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνηση** ἦταν ἡ μεγαλύτερη χριστιανικὴ ἐλπίδα. Δὲν θὰ ἤθελα ὅμως νὰ γίνῃ καὶ μιὰ μεγάλη ἀπογοήτευση.

Τὸ 1948, στὴν πρώτη γενικὴ Συνέλευση τοῦ Amsterdam, μερικοὶ ἄνθρωποι μὲ προφητικὸ πνεῦμα προσπάθησαν νὰ τὴν θέσουν σὲ σωστὴ κατεύθυνση. Ἀναφέρομαι στὸν John R. Mott, στὸν Nathan Söderblom, στὸν Marc Boegner, στὸν μητροπολίτη Θυατείρων Ἀθηνᾶς, καὶ στὸν τελευταῖο τῶν μεγάλων, τὸν Wissert Hoof. Ὅλοι αὐτοὶ τὴν ἐβλεπαν σὰν **κίνηση πρὸς τὴν χριστιανικὴ ἐνότητα**.

Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνηση συγκροτήθηκε ἀπὸ διάφορους ὁμίλους σὲ ομάδες, σχετικὰ εἰδικευμένες, εἴτε βάσει τῆς ὁμολογίας πίστεως εἴτε βάσει διαφορῶν δραστηριοτήτων.

Νὰ ὀνομάσουμε τὶς πιὸ σπουδαῖες ἀπ' αὐτές: «Εὐαγγελικὴ Συμμαχία» (1846), «Χριστιανικὴ ἔνωση» (1859), «Ὁ Συνεταιρισμὸς τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῶν Ἀγγλικανικῶν Ἐκκλησιῶν» (1844), «Ἡπειρωτικὴ Συνδιάσκεψη τῶν Ἱεραποστολῶν» (1868), «Ἡ ἔνωση τῆς Utrecht» τῶν Παλαιοκαθολικῶν (1889), «Ἡ Βουλὴ τῶν Θρησκευμάτων» (Chicago 1893), «Οἱ χριστιανικὲς ἐνώσεις τῶν νέων» (Paris 1844), «Παγκόσμια ὁμοσπονδία τῶν χριστιανικῶν συνεταιρισμῶν τῶν φοιτητῶν» (Σουηδία 1895), «Τὸ ὁμοσπονδιακὸ Συμβούλιο τῶν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀμερικῆς» (1908).

Ἀκολούθησαν: «Παγκόσμια Ἱεραποστολικὴ

Συνδιάσκεψη» (Edimburg, 1910) ὅταν ἐμφανίστηκε ὁ John R. Mott, «Ἡ Συνδιάσκεψη τῆς Stockholm» (1925), ἡ ὀνομαζόμενη καὶ τοῦ «Πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ», ὅταν ἐμφανίστηκε ὁ ἐπίσκοπος Nathan Söderblom, ποὺ βραβεύτηκε μὲ τὸ Βραβεῖο Nobel εἰρήνης· ἔπειτα φάνηκε ἡ κίνηση «Πίστη καὶ Τάξη» (Faith and Order, Lausanne, 1927), μετὰ ἡ «Συνδιάσκεψη τῆς Ὁξφόρδης», «Ζωὴ καὶ δράση» (Life and Work, 1937) καὶ πάλιν «Πίστη καὶ Σύνταγμα» (Edimburg 1937).

Ἀπὸ ὅλες αὐτές, μετὰ τὸ δεῦτερο παγκόσμιο πόλεμο, καὶ συγκεκριμένα τὸ 1948, δημιουργήθηκε ἡ **Οἰκουμενικὴ Κίνηση**.

Ὁ John R. Mott εἶχε πάει στὸ Βουκουρέστι ἤδη τὸ 1924 καὶ πολλοὶ Ρουμάνοι θεολόγοι ἔχουν στρατευτεῖ ἀπὸ τότε σὲ οἰκουμενικὲς δραστηριότητες (ὅπως ὁ Ἀρχιμ. Scriban, ὁ μητροπολίτης Nectarie Cotlarciuc, ὁ καθ. N. Gh. Ispir κ.ἄ.), ἀλλὰ ἡ Ρουμανικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μπῆκε ἐπισήμως στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν μόλις τὸ 1961, στὴν Γενικὴ Συνέλευση τοῦ New Delhi. Ὁ ὑποφαινόμενος ἐκλέχθηκα στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ στὴν Γενικὴ Συνέλευση τῆς Nairobi (1975), ἐπανεκλέχθηκα δὲ στὸ Vancouver (1983) καὶ ἀποσύρθηκα στὴν Canberra (1991).

Συγκροτημένο ἀπὸ τόσες ομάδες μὲ διαφορετικὲς ἀπασχολήσεις, τὸ Οἰκουμενικὸ Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν ἔπρεπε νὰ πληρῶνει φόρο στὴν καθεμία ἀπὸ αὐτὲς καὶ σιγὰ σιγὰ σὰν νὰ ξέχασε ὅτι ἰδρύθηκε γιὰ νὰ ἀναζητήσει τὴν ἔνωση τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ ἀπασχόληση αὐτὴ ἔμεινε μόνο στὴν φροντίδα τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστη καὶ Τάξη» (Faith and Order) ἀλλὰ καὶ αὐτὴ, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὲς προσπάθειες (BEM λ.χ.) δὲν κατόρθωσε πολλὰ στὸν τομέα τῆς χριστιανικῆς ἐνότητας. Μὰ οὔτε καὶ τὸ BEM περατώθηκε μολονότι δημοσιεύθηκαν τέσσερις τόμοι μὲ ἀπαντήσεις τῶν Ἐκκλησιῶν.

Στὸ Οἰκουμενικὸ Συμβούλιο ἀσχολήθηκαν μὲ ὅλα, μὰ γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν ἀσχολήθηκαν πολὺ λίγο. Καὶ οἱ πρόεδροι καὶ οἱ γενικοὶ γραμματεῖς τοῦ ἦταν καλοὶ ὑπάλληλοι, ἀλλὰ θὰ ἦταν πολὺ πιὸ χρήσιμοι στὰ Ἠνωμένα Ἔθνη!

Ὅταν δὲν τοὺς συνέφερε κάτι, οἱ Ὁρθόδοξοι διαμαρτύρονταν προφορικῶς καὶ γραπτῶς, ἀπειλοῦσαν, ἀνακαλοῦσαν τὸ Συμβούλιο στὴν

τάξη, αλλά όλα ήταν τόσο καλά διοργανωμένα προς άλλους σκοπούς εκτός της θεολογικής ενότητας, ώστε η μηχανή ήταν όλως διόλου αδύνατον να εκτροχιαστεί.

Θα ήταν λάθος όμως να μη αναγνωρίζουμε το γεγονός ότι παρόλα ταύτα η Οικουμενική Κίνηση έκαμε και πολλά καλά έργα. Ήταν για πολλούς ένα σχολείο που άλλαξε πολλές νοοτροπίες, συμφιλώσε ανθρώπους, οι Έκκλησίες αλληλογνωρίστηκαν και εκεί έμαθαν πολλοί ότι υπάρχει και μιὰ Όρθόδοξος Έκκλησία. Έκαμε δὲ και κάτι άλλο. Δημιούργησε τόνους από γραμμένα χαρτιά, αλλά σε ό,τι αφορά εμάς τους Όρθόδοξους, δὲν διαβάστηκε ούτε τὸ 1% από αυτά, και τὸ 1% διαβάστηκε από μερικούς.

Ό ορθόδοξος λαός δὲν γνωρίζει τίποτε για τὴν Οικουμενική Κίνηση. Ίσως μερικοί άκουσαν τὸ όνομά της. Αλλά ή ίδια ή όνομασία της Κινήσεως έγινε πολυσήμαντη, διαφορούμενη. Αὐτή δὲν σημαίνει τὸ ίδιο πράγμα για όλες τις Έκκλησίες —πάνω από 300— που αποτελούν τὸ Οικουμενικό Συμβούλιο. Οί διάδοχοι τῶν πάλαι προφητῶν, δηλαδή στίς αρχές του Κινήματος, έγιναν οίκουμενικοί υπάλληλοι. Αὐτοί οργανώνουν συνέδρια, ταξινομούν χαρτιά στους φακέλους, παραπονιούνται για έλλειψη κεφαλαίων —τά όποια καταφέρνουν όμως πάντα να τα βρουν, και αυτό είναι όλο. Τὸ Συμβούλιο ασχολείται με τὴν γεωργία στη Νότια Κορέα, με τὸν πόλεμο στην Ίρλανδία, με τις μάχες στην Βοτswana, ή με τὸν ρατσισμό στη Νότια Αφρική κ.λπ. Βεβαίως και αυτά είναι ανθρώπινα προβλήματα, αλλά τὸ ερώτημα είναι: Πώς αγωνίζεται τὸ Συμβούλιο για τὴν χριστιανική ενότητα;

Ίσως είμαι πολύ αυστηρός. Αλλά να ρωτήσουμε όποιοδήποτε ιερέα από τὸν ορθόδοξο κόσμο —για να μη μιλήσουμε για τους πιστούς— τί ξέρουν, τί άκουσαν, τί χρησιμοποίησαν από τὸν Οικουμενισμό; Αλήθεια, ίσως φταίει και ή Όρθοδοξία. Αλλ' ίσως είναι τυχερή και ή Οικουμενική Κίνηση ότι ό ορθόδοξος πληθυσμός δὲν γνωρίζει τί γίνεται (πράγματι) στην Γενεύη.

δ. Πρέπει όμως να μιλήσω και για μιαν άλλην όψη. Εάν δὲν είχαμε κέρδη (όφέλη) από τὴν Οικουμενική Κίνηση για τα όποια να είμαστε υπερήφανοι, μήπως έχουμε να μιλήσουμε για ζημιές; Πολλοί Όρθόδοξοι λένε «ναί».

Δὲν θα μακρολογήσω. Θα εκθέσω μονάχα όρισμένα πράγματα που ιδίως τα τελευταία χρό-

νια σκανδάλιζαν τους Όρθόδοξους. Τους περιφρονούσαν και τους επέβαλαν κανόνες με τους όποιους δὲν συμφωνούσαν. Μερικά παραδείγματα: Τους επέβαλαν να στέλνουν στίς Γενικές Συνεδριάσεις, στην Κεντρική Έπιτροπή, στην Έκτελεστική Έπιτροπή καθώς και στίς Μονάδες εργασίας νέες και νέους σ' ένα συγκεκριμένο ποσοστό, διότι τους ενδιέφερε τὸ ποσοστό και όχι ή προετοιμασία (μόρφωση) και ή αρμοδιότητα τῶν εκπροσώπων. Τὸ ποσοστό αντιπροσώπευσης επιβλήθηκε σε όλες τις Έκκλησίες —μέλη. Έτσι εξηγείται γιατί τα κέντρα αποφάσεων του Συμβουλίου αποτελούνται από πρόσωπα με μέση μόρφωση, είτε με ειδικότητες που δὲν έχουν καμμία σχέση με τὴν θεολογική ασχόληση, από φεμινίστριες, από αγωνίστριες, από νέους γεμάτους από φιλοδοξίες. Πόσους μεγάλους θεολόγους αριθμεί τὸ Οικουμενικό Συμβούλιο: Όρισμένοι προσπάθησαν, άργότερα όμως αποσύρθηκαν ντροπιασμένοι. Θυμάμαι τὸν καιρό που Έλληνες θεολόγοι προσπάθουσαν να γίνουν κατανοητοί. Δὲν τὸ κατάφεραν όμως. Δὲν τὸ κατάφεραν ούτε οί άλλοι. Τώρα, δὲν υπάρχουν πλέον άλλοι.

Ό νόμος της ποσοτικής αντιπροσώπευσης κληρικῶν, λαϊκῶν, γυναικῶν και νέων μείωσε τὸ επίπεδο του Συμβουλίου κάτω από όποιοδήποτε όριο. Σε κάποια στιγμή επειδή οί Όρθόδοξοι ήταν και είναι μειοψηφία στο Συμβούλιο, ζητήθηκε να μπει και ένα ποσοστό Όρθόδοξων, στίς διάφορες Έπιτροπές και Μονάδες. Αλλά όταν απειλήθηκαν με τὴν αποχώρηση τῶν Όρθόδοξων και υπό τὸν κίνδυνο να παραμένουν στο Συμβούλιο μόνο οί Προτεστάντες, οί άλλες Έκκλησίες — μέλη, όλες προτεσταντικές, δέχθηκαν και ένα ποσοστό Όρθόδοξων. Αλλά οί υποψήφιοι ήταν είτε νέοι, είτε γυναίκες άπεσταλμένες κατ' ανάγκη από τις Έκκλησίες, πρώην μεταφράστριες, νέοι μεταφραστές, άπόφοιτοι του Bossey άνευ θεολογικῶν σπουδῶν, και άρα χωρίς θεολογική μόρφωση που εμπαιναν πότε πότε στο Συμβούλιο, αλλά δὲν μπόρεσαν ποτέ να επιβληθούν.

Έγινε όμως και κάτι χειρότερο. Οί φεμινίστριες άρχισαν τὸν άγώνα για τὴν χειροτονία τῶν γυναικῶν. Μάταια αντιπάλεψαν οί Όρθόδοξοι. Η ψήφος της προτεσταντικής πλειοψηφίας έδωσε δίκαιο στίς φεμινίστριες. Έξ άλλου πολλά άτομα από τὸ προσωπικό τῶν έπιτροπῶν του Συμβουλίου είναι ιέρειες (Reverenden). Κά-

ποτε μάλιστα, όταν ένας ὀρθόδοξος πατριάρχης προσκλήθηκε σὲ μιὰ οἰκουμενικὴ τελετὴ στὴν Γενεύη κατὰ τὴν διάρκεια μιᾶς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, φθάνοντας αὐτὸς στὸ ἱερὸ βῆμα, βρέθηκε χωρὶς νὰ τὸν εἰδοποιήσουν, νὰ ἔχει «προϊσταμένη» κάποια «παστορίνα».

Καὶ ἀφοῦ οἱ Ὄρθόδοξοι Ἐκκλησίες εἶναι μέλη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου, παρ' ὅλες τὶς ἀντιρροήσεις καὶ τὶς διαμαρτυρίες τους ἐναντίον τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν, **ὡς μέλη θεωροῦνται συνυπεύθυνοι γιὰ τὶς ἀποφάσεις.** Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ ὅταν ζητήθηκε ἡ εἰσαγωγή στὰ λειτουργικὰ βιβλία τοῦ «συμπεριλαμβανομένου λεγομένου λεξικοῦ». Δηλαδή νὰ μὴ λέμε «**Πάτερ ἡμῶν...**» καὶ νὰ μὴ μιλάμε γιὰ τὸν Θεὸ στὸ ἀρσενικό. Νὰ βρεθοῦν ἐκφράσεις ποὺ νὰ «συμπεριλαμβάνουν» καὶ τὰ δύο γένη, νὰ ἐξαφανιστεῖ «ἡ σεξτική (φυλετική) γλώσσα». Καὶ ἡ πρακτικὴ αὐτὴ «πέρασε» στὴν γλώσσα τοῦ Συμβουλίου.

Ἐπίσης, παρὰ τὶς διαμαρτυρίες τῶν Ὄρθόδοξων ἐγκρίθηκαν ἠθικοὶ κανόνες ποὺ ἀντιστρατεύονται τὴν Γραφή: ἡ ὁμοφυλοφιλία, ὁ λεσβιασμός, οἱ ἐκτρώσεις καὶ γενικὰ ἀναποδογυριστὴκε ὁλόκληρη ἡ χριστιανικὴ βιβλικὴ καὶ παραδοσιακὴ ἠθική. Μιὰ φεμινίστρια, ἐκδότρια μέχρι προσφάτως τοῦ περιοδικοῦ **One World**, τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τοῦ Συμβουλίου, ἔγραψε ὅτι ἡ χριστιανικὴ Ἠθικὴ ἦταν ἔργο τῆς «ἐποχῆς ἐκείνης» καὶ γι' αὐτὸ εἶναι καταπιεστικὴ γιὰ τὶς γυναῖκες. Χρειάζεται νὰ γραφεῖ μιὰ καινούρια Γραφή τοῦ αἰῶνα μας. Αὐτὰ! Καὶ τούτα γράφτηκαν ὅπως λέμε «μὲ μελάνι καὶ χαρτί»!

Τὸ Οἰκουμενικὸ Συμβούλιο βαδίζει στὴν ἴδια γραμμὴ μὲ τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης καὶ προτείνει λοιπὸν ὄχι τὴν βιβλικὴ Ἠθικὴ, ἀλλὰ τὴν ἠθικὴ τοῦ τελευταίου (= Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης)! Ὅρισμένοι παρηγοροῦνται μὲ τὴν σκέψη ὅτι αὐτὰ ἀποτελοῦν δοξασίες μέρους μονάχα τῶν ἐκεῖ ἀνθρώπων. Μὰ δὲν εἶναι ἀλήθεια. Στὴν ἀρχὴ ἄτολμα, ἔπειτα μὲ θράσος· σήμερον αὐτὰ ἀποτελοῦν μέρος τῆς Θεολογίας τοῦ Συμβουλίου.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀληθινὴ Θεολογία ἦταν πάντα δύσκολη γιὰ τοὺς «οἰκουμενιστὲς» τῆς Γενεύης, σὲ κάποια ἀπὸ τὶς Διασκέψεις (μοῦ φαίνεται στὸ San Antonio, ΗΠΑ) προτάθηκε νὰ υἱοθετηθεῖ μιὰ πῶδ ἀπλὴ Θεολογία, *Theology by the people*, δηλαδή ἡ ἀπλὴ θεολογία ποὺ κάνει, ποὺ σκέπτεται καὶ ἐκφράζει ὁ ἀπλὸς λαὸς στὰ τρα-

γούδια, στοὺς χοροὺς, τὰ παιχνίδια τοῦ κ.λπ. Στὸ San Antonio, προσκλήθηκε γιὰ νὰ μιλήσει στὴν Συνέλευση — καὶ ἦταν στὴν προσοχὴ ὄλων — μιὰ πόρνη — μοῦ φαίνεται ἀπὸ τὴν Βραζιλία — σχεδὸν ἀγράμματη. Αὐτὴ, βεβαίως, δήλωσε χωρὶς ἔχνος ντροπῆς, τὸ «ἐπάγγελμα» καὶ τὴν «θεολογία» της.

Θὰ μπορούσα ἀκόμη νὰ συνεχίσω. Μὰ τὰ παραδείγματα αὐτὰ φθάνουν νομίζω γιὰ νὰ κρούουμε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου. Νὰ ξανασκεφτοῦμε τὴν δρᾶση μας στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση.

Ἐὰν θεωρεῖτε ὅτι υπερέβαλα ἢ ὅτι δὲν ἔχω τὴν δυνατότητα νὰ διακρίνω μεταξὺ τοῦ ἐπιτροπεοῦ καὶ ἀνεπίτροπου, ἢ Ὄρθοδοξία νὰ παραμένει ὅπως ἔως τώρα στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση. Ἴσως ὀρισμένοι τρέφουν κρυφῆς ἐλπίδες γιὰ μεταμόρφωση τῆς Κινήσεως!

Θὰ ἤθελα πάντως νὰ τελειώσω μὲ μιὰ θετικὴ σημείωση. Ὁ Οἰκουμενισμὸς διατάχθηκε καὶ προφητεύθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Σωτῆρα: «*ἵνα πάντες ἐν ᾧσι*» (Ἰω. 17, 22-23). Καὶ πρέπει νὰ τὴν πραγματοποιήσουμε. Ὅτι δὲ ἡ σημερινὴ Κίνηση κουτσαίνει, δὲν φταίει ὁ οἰκουμενισμὸς, φταίμε ἐμεῖς ποὺ κάνουμε σήμερον τὸν οἰκουμενισμό. Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνηση δὲν πρέπει οὔτε νὰ καταργηθεῖ, οὔτε νὰ γκρεμιστεῖ. Πρέπει νὰ ἀνανεωθεῖ. Πρέπει νὰ ξανασκεφτεῖ τὶς μεθόδους, τὰ θέματα, τοὺς σκοποὺς, τὰ μέσα· νὰ παραιτηθεῖ τῶν εἰλημμένων ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ζωὴ στάνταρ καθὼς καὶ ὄλων τῶν κριτηρίων, ποὺ κάνουν ἀτελέσφορη τὴν συμμετοχὴ ἀξιόλογων ἀνθρώπων στὸν Οἰκουμενισμό.

Ἡ Ὄρθοδοξία πρέπει νὰ καταβάλλει κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ ἐπιβάλλει παρόμοια ἀνανέωση, διότι μόνο κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ μπορέσει νὰ δικαιολογήσει τὴν συμμετοχὴ της σὲ μιὰ ὁμορφὴ καὶ γενναίουψυχὴ ἰδέα, πρὸς τὴν ὁποία αὐτὴ κατέχει τὸν ἀθθεντικὸ βιβλικὸ καὶ παραδοσιακὸ θησαυρό.

Ἡ Ὄρθοδοξία μὲ τὶς ἀλήθειές της πρέπει νὰ βρῆσκει ἐκεῖ μὲ χρῆσιμο καὶ δημιουργικὸ ρόλο, καὶ ὄχι γιὰ νὰ γίνῃ ἕνα ἐργαλεῖο χρησιμοποιοῦμενο πρὸς δικαιολογία ἐνὸς Οἰκουμενισμοῦ μέσα στὸν ὁποῖο αὐτὴ δὲν ἀναγνωρίζεται.

(Τέλος)

Μετάφραση
Διάκ. ΗΛΙΑΣ ΦΡΑΤΣΕΑΣ
Διδάκτορας Θεολογίας

Ο ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΣ (†) (1912-1994)*

*«Έν αναβάσει θυσιαστηρίου αγίου έδόξασε περιβολήν Αγιάσματος...
έκλάμπων έν ταίς ημέραις ήμών, ώς ήλιος επί ναόν Ύψίστου».*

Σεβασμία τών Ίεραρχών χορεία,
Πενθηφόρε Λαέ του Κυρίου,

Έκοιμήθη έν Κυρίω ό σοφός και συνετός
και όσιος Ποιμενάρχης τής κατά Ξάνθην παλαι-
φάτου και άκριτικής Μητροπόλεως Άντώνιος
(Κλαουδάτος) μετά τεσσαρακονταετή τεμμημέ-
νην και θεοφιλή άρχιερατείαν. Μέγα τό πένθος

Τού πανοσ. Άρχιμ. κ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΚΑΡΠΑΘΑΚΗ
Άρχιγραμματέως τής Ίεράς Συνόδου

και ή άπώλεια διότι έν τώ προσώπω του κοιμη-
θέντος ή Έκκλησία στερείται ένός πιστού θεμα-
τοφύλακος, ή σεβασμία Ίεραρχία ένός εκλεκτού
μέλους τής, τά Ίερά Γράμματα ένός σοφού πα-
ραστάτου, ό εύαγής κλήρος του αγίου ποιμενά-
ρχου του και τό εύσεβές πλήρωμα τής Ίεράς
Μητροπόλεως Ξάνθης και Περιθεωρίου του λα-
τρευτού πατρός και Δεσπότη του.

Και έν μέσω του στυγνού τούτου πένθους, τό
όποιο έπληξε την Έκκλησίαν, έν μέσω τής βα-
θυτάτης συγκινήσεως του φιλοχρίστου λαού επί
τ ή άνεπανορθώτω άπωλεία, εις έμέ τον έλάχι-
στον έλαχεν ό βαρύς κλήρος δια να έξάρω την
προσωπικότητα ένός μεγάλου και πολιού και
γεραρού Άρχιερέως, ό όποιός «έν αναβάσει
θυσιαστηρίου αγίου έδόξασε περιβολήν Αγιά-
σματος... έκλάμπων έν ταίς ημέραις ήμών, ώς ή-
λιος επί ναόν Ύψίστου», άγίως ζήσας, άξίως
άρχιερατεύουσας και όσίως άποθανών, κατανα-
λώσας έαυτόν έν αυταπαρνήσει και άφοσιώσει
ύπερ τής δόξης του μεγαλείου τής Έκκλησίας,
παραδίδων άθικτον και άκεραίαν την Ίεράν
Παρακαταθήκη, ήν ή Έκκλησία ένεπιστεύθη
αυτό.

* Λόγος έκφωνηθείς κατά την έξόδιον άκολουθίαν του
μακαριστού Μητροπολίτου Ξάνθης κυρού Άντωνίου, τή 27η
Ίουλίου 1994 έν τώ Ίερώ Μητροπολιτικώ Ναώ Τιμίου Προ-
δρόμου Ξάνθης.

Είς τον νούν μου, ανασκοπούντα τον βίον
του άοιδίμου Ίεράρχου, έρχονται οι λόγοι του
Άγίου Άποστόλου Παύλου: «έμοι τον ζήν Χρι-
στός, και τό άποθανείν κέρδος» (Φιλίπ. α' 21).
Οί μεγάλοι ούτοι λόγοι του Άποστόλου των Έ-
θνών ύπήρξαν και δια τον θρηνούμενον μέγαν
Ίεράρχην ή κινητήριος δύναμις και πηγή, έξ ής
ήντλει πανταχού και πάντοτε τās έμπνεύσεις
του, και ώς άπαράβατον άξίωμα διεπουν ούτοι
άνευ διαλείμματος όλόκληρον την φωτεινήν και
τεμμημένην επίγειον ζωήν και σταδιοδρομίαν
του.

Άλλά και δια τούτο πάντοτε και πανταχού
τον συνώδευσεν ή εύλογία του Θεού και παντα-
χού έπεβλήθη ώς έξαιρετική φυσιογνωμία, άνώ-
τερος ώς άνθρωπος και χριστιανός, ώς πολυμα-
θής και σοφός, ώς διάκονος και λειτουργός του
Ύψίστου.

Έγεννήθη έν Κεφαλληνία τό έτος 1912, ανα-
τραφείς έν παιδεία και νουθεσία Κυρίου εις πε-
ριβάλλον άποπνέον τό άρωμα τής πατροπαρα-
δότου πίστεως και άρετής και έχων εκ τής μι-
κράς αυτού ήλικίας τά σπέρματα των έξόχων
χριστιανικών και κοινωνικών άρετών, αίτινες
διέκρινον την μεγάλην φυσιογνωμίαν του, συνε-
πλήρωσε δε θαυμασίως δι' εύρυτάτης θεολογι-
κής και άλλης μορφώσεως όσα τώ έδωκεν ή φύ-
σις και ή οίκογενειακή Παράδοσις όντως πολύ-
τιμα κεφάλαια.

Και συνηγήθησαν λοιπόν εις την προσωπι-
κότητα του άοιδίμου Ίεράρχου εις έν άρμονι-
κώτατον όλον, ή βαθεία χριστιανική πίστις με
την πολυμερή κατά κόσμον σοφίαν, ή χρηστότης
και ή εύρύτης τής σκέψεως με την αγιότητα του
βίου, τό εκκλησιαστικόν βάθος με την άγνότητα
τής συνειδήσεως, ή άφοσίωσις εις την αρχαίαν
παράδοσιν, ή προσευχή και ή νηστεία, με την
ύγιā συγχρονισμένην άντίληψιν, τό άσκητικόν
πνεύμα με την τελείαν άριστοκρατικήν κοινωνι-
κήν έμφάνισιν και παράστασιν, ή αγαθότης τής

καρδίας με την άνεπιτήδευτον φιλελεημοσύνην, ή ευστάθεια με την καρτεριαν, ή ταπεινοφροσύνη με τὸ ἐπιβάλλον μεγαλειόν, ή πραότης με την χριστιανικὴν αὐστηρότητα, ὁ ἔνθεος ζήλος με την παραδειγματικὴν εἰς τὸ καθήκον ἀφοσίωσιν καὶ αὐτοθυσίαν.

Πεπρoικισμένους λοιπὸν με ἑξαιρετικὴν πρὸς

Ὁ ἀείμνηστος Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου Ἀντώνιος (†).

την μάθησιν κλίσιν ὁ ἀείμνηστος ἐσπούδασε τὴν θεολογίαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, ἰδιαιτέρως ἐντρύφησας παρ' ἐκλεκτοῖς διδασκάλοις τῶν ὁποίων καὶ ἐχρημάτισεν πολῦτιμος συνεργάτης.

Ἐν τῷ ἱερῷ καταλόγῳ εἶτα ἐνταχθεὶς διηκόνησε τὴν Ἐκκλησίαν ὡς Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φλωρίνης καὶ ἐν συνεχείᾳ τῆς τοιαύτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας.

Κατὰ τοὺς δυσχειμέρους χρόνους τοῦ ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου ὁ τότε Ἀρχιμανδρίτης περιβάλλεται τὴν στρατιωτικὴν χλαίνην καὶ ἐνθαρρύνει τὸ ἀγωνιζόμενον στράτευμα τῆς Γ' Μεραρχίας συγκακουχούμενος καὶ συστρατεύμενος αὐτῷ. Πλὴν ὁμως ἡ ἔθνικὴ δράσις τοῦ ἀειμνήστου δὲν ἐξαντλεῖται μόνον εἰς τὴν προμνη-

σθεῖσαν διακονίαν· συμμετέχει Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας εἰς Δωδεκάνησα πρὸς ρύθμισιν ἐκκρεμούντων αὐτόθι ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων μετὰ τὴν πώσιν τοῦ ἰταλικοῦ κατοχικοῦ καθεστώτος. Ἐκτιμῶσα ἐν συνεχείᾳ τὴν εὐφυΐαν του, τὴν πολυσχιδῆ δράσιν του καὶ τὴν εὐρυμάθειάν του ἡ Ἐκκλησία προσλαμβάνει τὸν εὐελπι κληρικὸν εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐκεῖθεν μετ' ἑπταετῆ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἐν ἔτει 1954 προάγει αὐτὸν εἰς Μητροπολίτην τῆς ἱστορικῆς καὶ ἀκριτικῆς πλὴν ὁμως εὐαισθήτου ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου, ἐν τῇ διαποιμάνσει τῆς ὁποίας ἀναδεικνύεται μέγας ἐν Ἱεράρχαις, στοιχείον εἰρηνοποιόν, κρῖκος ἐνότητος τῶν διεστώτων.

Διηκόνησε τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον ἐπὶ τεσσαράκοντα ἐνιαυτοὺς οὐχὶ μόνον περρόεσι ἔπεσι ἀλλ' ἔργοις, ἔργοις ἀγάτης καὶ φιλαδελφίας, ἔργοις ἱστορικοῖς. Ὁ Μητροπολίτης Ἀντώνιος ἀποδεικνύεται ὁ Μητροπολίτης τῶν δυνατῶν κατευθύνσεων, ὁ Μητροπολίτης τῆς ἐξυγιάνσεως, ὁ Μητροπολίτης τῆς οἰκοκυροσύνης. Ἡ ζωογόνος πνοὴ τῆς ἀκτινοβολούσης σκέψεώς του γίνεται πανταχοῦ αἰσθητῆ. Τὸ αἶσθημα τῆς εὐταξίας καὶ τῆς εὐπρεπειας, ἐξωτερικὴ ἐκδήλωσις τῆς ἐσωτερικῆς καθαρότητος τοῦ Ἱεράρχου, ζητεῖ νὰ θέσῃ τὴν σφραγίδα τοῦ πολιτισμοῦ εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς Μητροπόλεώς του. Ἐμφυσᾶται νέα πνοὴ εἰς τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Ξάνθης γίνεται τὸ ἀντικείμενον τῆς ἰδιαιτέρας μερίμνης καὶ στοργῆς του καὶ ἀποδίδει εἰς τὸν σοφὸν Ἱεράρχην στελέχη διὰ τὴν ἀναγέννησιν τοῦ Κλήρου, τὴν ὁποίαν ἡ μεγάλη ψυχὴ του ἀνειροπόλησε, καὶ διὰ τὴν ἠθικὴν τελείωσιν τοῦ Πληρώματος, τὴν ὁποίαν ἐπόθησεν ὁ καλὸς Ποιμὴν. Τὰ γενικὰ καὶ μερικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο κατευοδοῦνται. Τὰ ὄρφανὰ εὐρίσκουν τὸν προστάτην των, οἱ ὀξύθυμοι τὸν εἰρηνοποιόν, ἡ νεότης τὸν ἄγγελον προστάτην της, οἱ ἐν περιστάσει ἀδελφοὶ τὸν ἔτοιμον ἐπίκουρον εἰς τὰς δοκιμασίας των, ὁ ἄμβων τὸν ταλαντοῦχον κήρυκα τοῦ Θεοῦ Λόγου, τὸ ἱερὸν Θυσιαστήριον τὸν πρόθυμον θύτην καὶ ἱερουργόν.

Ἡ εὐεργετικὴ ὁμως δράσις τοῦ Μητροπολίτου Ἀντωνίου δὲν περιορίζεται εἰς τὰ στενὰ ὄρια τῆς λαχούσης αὐτῷ ἐπαρχίας ἀλλ' ἐπεκτείνεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος γενικώτερον, δεδομένου ὅτι διετέλεσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν Πρόεδρος τῆς Σ. Ε. Ἐκκλησιᾶς. Ἐκπαιδεύσεως

καὶ μέλος ἄλλων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ἡγήθεις τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἐν Γενεύῃ συνελθοῦσαν Δ' Πανορθόδοξον Διάσκεψιν τοῦ ἔτους 1968. Ἡ διπλωματικὴ ἱκανότης τοῦ ἐκλιπόντος, ἡ ὀξύνοια, ἡ σύνεσις καὶ ἡ πολυμάθειά του κατέστησαν αὐτὸν χρήσιμον μέλος τῆς Ἱεραρχίας προσενεγκὸν πολυτίμους ὑπηρεσίας τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκτιμώμενον ὑπὸ πάντων ἔκ τε τῆς ἡμεδαπῆς καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς.

Ὁραματιστὴς ὁ μακαριστὸς Ἀντώνιος μεγαλεπιβόλων ἔργων ἠδυνήθη νὰ ἀπολαύσῃ τιμῆς καὶ δόξης καὶ ἀγάπης. Ὁ ταλαιπωρημένος ἐκ τοῦ τελευταίου πολέμου λαὸς τῆς Ξάνθης μὲ τὸ ἀλάνθαστον αἰσθητήριόν του διείδεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Μητροπολίτου Ἀντωνίου τὸν ἀληθῆ ποιμένα καὶ ἀρχιθύτην, τὸν πονοῦντα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰλικρινῶς ἀγαπῶντα τοὺς ἀνθρώπους, δι' αὐτὸ καὶ τὸν ἀντηγάπησε περιπαθῶς καὶ τὸν ἐσεβάσθη καὶ τὸν ἐτίμησε ἄχρι τέλους.

Ὅλοι αἱ ἑκασταχοῦ ἐκδηλώσεις πρὸς τὸ πρόσωπόν του ἔχουν ἀξίαν καὶ σημασίαν διότι εἶναι γνήσιαι καὶ αὐθόρμητοι, ὅπως γνήσιος καὶ ἀνεπιτήδευτος καὶ εἰλικρινῆς ὑπῆρξε πάντοτε ὁ ἴδιος, εἶναι δὲ αἱ ἐκδηλώσεις ἐκεῖναι ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος γνωρίζει νὰ τιμᾷ τοὺς ἀξιότιμους ἡγέτας του.

Πλὴν ὅμως ἔφυγεν ἀπροσδοκῆτως καὶ αἰφνιδίως ἐκ τοῦ μέσου ἡμῶν, ὡς ἐν συσσεισμῷ, ἔφυγεν ἀθορύβως, ὅπως ἀπέφυγε τοὺς θορύβους καὶ τὴν προβολὴν καὶ τὰς ἐπιδεικτικὰσεις εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν. Τὸν ἐνδιέφερε περισσότερο ἡ οὐσία, τὸν ἐνδιέφερε τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἐνδιέφερον ὁ ἄνθρωπος.

Ἐφυγε ἀπὸ τὸν ἐφήμερον τοῦτον κόσμον καὶ ἐσκήνωσε τὸν φωτοφόρον νυμφῶνα τοῦ Κυρίου. Καὶ ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι κοντὰ μας. Ὑπὸ τὴν ἱεράν στέγην τοῦ Μητροπολιτικοῦ τούτου Ναοῦ, ὡς καὶ πανταχοῦ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ Ἰδρύματα τῆς Ἱ. Μ. Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου, ἀλλὰ πρὸ παντός, εὐρίσκεται ἐνθρονισμένος εἰς τὸ διηνεκὲς εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, αἱ ὁποῖαι τὸν ἠγάπησαν τόσο πολὺ (πρβλ. Λουκ. 7,47).

Ὅπου καὶ ἂν σταθῶμεν καὶ ὅ,τι καὶ ἂν ἐγγίσωμεν τὸν ἐνθυμούμεθα. Καὶ τὰ ἄψυχα πράγματα εἶναι συνδεδεμένα μὲ τὴν γλυκεῖαν μορφὴν του καὶ τὸ πνεῦμα του πλανᾶται εἰς τοὺς ἱεροὺς τούτους χώρους καὶ ἡ εὐχὴ του μᾶς συνοδεύει

καὶ ἡ ἀγάπη του μᾶς στηρίζει καὶ ἡ ἀπλότης του μᾶς παραδειγματίζει. Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη του!

Ὅλοι τὸν συνοδεύομεν μὲ εὐλάβειαν καὶ τὸν ἐμπιστευόμεθα εἰς τὴν ἀγκάλην καὶ τὴν βασιλείαν τοῦ Ἀρχιποίμενος Ἰησοῦ. Καὶ μετὰ συγκινήσεως βαθυτάτης ἀπευθύνομεν πρὸς αὐτὸν τὸν τελευταῖον, πενιχρὸν μὲν ἀλλ' ἔνθερον καὶ ἐγκάρδιον χαιρετισμόν.

Τίμιε πάτερ, παράδος σεαυτὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Κυρίου σου, τὸν ὁποῖον πιστῶς καὶ εὐαρέστως διηκόνησας. Ἀπόθες τὴν ἀγήρω ψυχὴν σου εἰς τὴν ἀγάπην Ἐκεῖνου, ὅστις τόσο ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Του σὲ ἐδόξασε καὶ διὰ τῶν τιμῶν σὲ περιέβαλε.

Πρόσελθε «ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων» πρὸ τοῦ θρόνου τοῦ Ἀρχιποίμενος (Ἀποκαλ. 5,6), ἵνα καταλάβῃς τὴν θέσιν, τὴν ὁποῖαν τὸ ἀρνίον, τὸ «ἔστηκός ὡς ἐσφαγμένον» σοῦ ἔχει ἐτοιμάσει εἰς τὸ ἐπουράνιον θυσιαστήριον.

Χάρισε εἰς τὸ σκήνωμά σου τὴν ὀφειλομένην εἰς αὐτὸ ἀνάπαυσιν ἀπὸ τῶν τῶν τῶν καὶ πολυετῶν κόπων σου καὶ παρὰ μιν «προσδοκῶν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος», εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ ἐξεγερθῆς ὡς ἐξ ὕπνου. «Ὑπνος γὰρ τοῖς δικαίοις ὁ θάνατος, μᾶλλον δὲ πρὸς μείζοντα ζωὴν ἐκδημία» (Μ. Βασίλειος).

Εἰς ἡμᾶς δὲ τοὺς ὑπολειπομένους, κατάλιπε τὴν πατρικὴν εὐλογίαν σου. Μὴ δὲ παύσης μεσιτεύων εἰς τὸν Ἀρχηγὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἵνα εὐλογῆσῃ πλουσίως τοὺς πρώτους σπόρους, τοὺς ὁποῖους ἔσπειρες, ἵνα καρποφορήσουν πολλαπλασίως καὶ αὐξηθῶν εἰς δένδρα ἀγλαόκαρπα, σκιαζόντα μὲν καὶ δροσιζόντα, τρέφοντα δὲ καὶ αὐξάνοντα εἰς Χριστόν τοὺς διψῶντας νὰ δροσισθῶν καὶ νὰ τραφῶν διὰ τῆς Πίστεως καὶ τῶν ναμάτων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῆς ἀνοθεύτου καὶ αἰωνίου Ἀληθείας. Βλέπων δὲ καὶ παρακολουθῶν τὴν πλουσίαν καρποφορίαν, θὰ εὐφραίνεσαι καὶ θὰ ἀγάλλεσαι ἐν Κυρίῳ, ἀναπαυόμενος ἐπαξίως ἀπὸ τῶν κόπων σου καὶ θερίζων τοὺς καρπούς αὐτῶν «εἰς ζωὴν αἰώνιον».

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 20ΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΕΙΑΣ ΤΟΥ ΣΕΠΤΟΥ ΠΡΟΚΑΘΗΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ

Με ξεχωριστή λαμπρότητα και κάθε έπισημότητα ή Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών τίμησε τη Δευτέρα 28 Φεβρουαρίου την επέτειο 20ετούς Αρχιεπισκοπείας του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ στη μεγάλη αίθουσα τελετών του κεντρικού κτιρίου του Έθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Στην εκδήλωση παρέστησαν ο Υπουργός Παιδείας κ. Δημ. Φατούρος, οί προ. Πρωθυπου-

Τού κ. **I. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ**

Έκπροσώπου Τύπου της Έκκλησίας της Ελλάδος

γοί κ. Ξεν. Ζολώτας και Ίω. Γρίβας, ο Πρόεδρος του Άρείου Πάγου κ. Βασ. Κόκκινος, ο Εισαγγελέας κ. Σιούλας και ο Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών. Την Α.Θ.Π. τόν Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο εκπροσώπησε ο Σεβ. Μητροπολίτης Δέρκων κ. Κωνσταντίνος, τόν Μακ. Πατριάρχη Άντιοχείας κ. Ίγνάτιο ο Σεβ. Μητροπολίτης Χαλεπίου κ. Ήλιος, τόν Μακ. Πατριάρχη Ίεροσολύμων κ. Διόδωρο ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Ίεραπόλεως κ. Ειρηναίος.

Παρέστησαν επίσης οί Σεβ. Μητροπολίτες Κορίνθου κ. Παντελεήμων, Δράμας κ. Διονύσιος, Θεσσαλιώτιδος κ. Κλεόπας, Παροναξίας κ. Άμβρόσιος, Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Άγαθόνικος, Ν. Σμύρνης κ. Άγαθάγγελος, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Μεγάρων και Σαλαμίνας κ. Βαρθολομαίος, Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, Τρίκκης και Σταγών κ. Άλέξιος, Κυθήρων κ. Ίάκωβος, Καλαβρύτων και Αιγιαλείας κ. Άμβρόσιος, Πειραιώς κ. Καλλίνικος, Κεφαλληνίας κ. Σπυρίδων, Ήλειας κ. Γερμανός, Κερκύρας κ. Τιμόθεος, Ναυπάκτου και Άγίου Βλασίου κ. Άλέξανδρος, Θήρας και Άμοργου κ. Παντελεήμων και Νικαίας κ. Ίάκωβος, πλείστοι καθηγητές Πανεπιστημίου και πλήθος κόσμος.

Το Μακαριώτατο υποδέχθηκε στην πύλη του Πανεπιστημίου ή Σύγκλητος με έπί κεφαλής τόν Πρύτανη κ. Παναγιώτη Γιέμτο και τόν όδήγησε στην αίθουσα τελετών, όπου ο Χορός «Οί

Μαΐστορες της Βυζαντινής Τέχνης» υπό τήν διεύθυνση του Καθηγητή της Μουσικολογίας κ. Γρ. Στάθη έψαλε πολυχρονισμό και άλλους ύμνους προς τιμήν του Μακαριωτάτου. Μετά από

20 χρόνια θεοφιλοῦς αρχιεπισκοπείας συνεπλήρωσε ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ τὸ 1994. (Φωτ. Χρ. Μπόνη).

εγκάρδια προσφώνηση του Πρύτανη, ακολούθησε θερμή προσλαλιά του Κοσμήτορα της Θεολογικής Σχολής Καθηγητή κ. Βασ. Τσάκωνα, τὸ κείμενο της οποίας παραδίδεται στη συνέχεια:

Η Θεολογική Σχολή του Παν/μίου Αθηνών, με πρωτοβουλία του Τμήματος Θεολογίας, συμμετέχουσα εἰς τὸν εορτασμόν τῆς 20ετίας ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῶν Αθηνῶν τοῦ Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνῶν και πάσης Ελλάδος κ.κ. Σεραφείμ, ὠργάνωσε τὴν παρούσαν σύναξιν, προκειμένου νὰ τιμήσῃ τὸν προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ελλάδος διὰ τὸ εὐρὺ ἔργον του και τὴν ὄλην διακονίαν και προσφορὰν του εἰς τὴν Ἐκκλησίαν και τὸ Ἔθνος, εἰς τὰς ἐπάλλξεις τῶν

Ἀπό τὴν τελετὴ πού ὀργάνωσε ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ στὸ κεντρικὸ κτίριο τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, παρουσία τῶν πρωτανικῶν ἀρχῶν κ.ἄ. ἐπισήμων, πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου. (Φωτ. Ν. Μαγγίνα).

ὁποίων – Ἐκκλησίας καὶ Ἔθνους – προυμάχησαν ἐπὶ 55 ὀλόκληρα ἔτη ἀπὸ τῆς εἰς Διάκονον χειροτονίας του τῷ 1938.

Πολλὰ ἐλέχθησαν μέχρι σήμερον διὰ τὸν ἀπὸ Ἄρτης καὶ Ἰωαννίνων Ἀρχιεπίσκοπον Σεραφεῖμ. Τὸν δὲ προσήκοντα τῇ ἡμέρᾳ ἔπαινον θὰ εἴπη ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Θεολογίας, Καθηγητῆς κ. Χρήστος Βούλγαρης, ἐφ' ὅσον «ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργῳ γενομένων, ἔργῳ (καὶ δημοσίᾳ) καὶ δηλοῦσθαι τὰς τιμὰς».

Ὁ ἑορτασμός μιᾶς ἐπετείου δὲν εἶναι μόνον ἀπολογισμὸς πεπραγμένων, ἀλλὰ καὶ μία εὐκαιρία προδιαγραφῶν διὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῶν ὑψίστων μεγεθῶν τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ οἱ δύο αὐτοὶ ἄξονες τῆς ζωῆς μας διεξάγουν ἓνα διμέτωπον ἀγῶνα ἐπιβιώσεως καὶ ἐνεργοῦ παρουσίας καὶ δράσεως εἰς ἓνα κόσμον διαρκῶς μεταβαλλόμενον καὶ σπαρασσόμενον ἀπὸ ἀντιθέσεις καὶ τάσεις ἀλληλοεξοντώσεως. Καὶ εἶναι χρέος ἐπιτακτικὸν τῶν φορέων καὶ τῶν ἐκτελεστικῶν ὀργάνων αὐτῶν τῶν φορέων τῶν ὑψίστων ἀξιών τῆς ζωῆς, ὅπως

τὰς διεμόρφωσεν ἡ ἑλληνικὴ σκέψις καὶ κληρονομία καὶ ζητεῖ νὰ τὰς καταστήσῃ βίωμα καὶ πράξιν ἢ Ὁρθοδοξία, νὰ προμαχοῦν ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν καὶ τῶν ἱερῶν τῆς φυλῆς ἰδανικῶν, ἀγωνιζόμενοι τὸν καλὸν τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἔθνους ἀγῶνα. Εἶναι δὲ νόμος τῆς Ἰστορίας, νὰ ἀξιολογῇ αὐτὴ τοὺς ἡγέτας τῶν λαῶν ἀπὸ τοὺς ὑψηλοὺς στόχους, πού θέτουν ὡς ἔργον τους, καὶ ἀπὸ τὴν ὑπ' αὐτῶν προάσπιν τῶν τιμιωτέρων καὶ πολυτιμωτέρων σκοπῶν τῆς ζωῆς.

Καὶ ἡ τελεσίδικος αὐτῆ κρίσις τῆς Ἰστορίας στηρίζεται εἰς στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἐπιβεβαιοῦν οἱ σύγχρονοι τῶν διαφόρων ἡγετῶν, καὶ καταγράφονται ὡς πολύτιμον ὑλικὸν διὰ τὸ ἔργον των.

Καὶ αὐτὴ ἡ μαρτυρία τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κατατίθεται σήμερον δι' ἐμοῦ, οὔσα καρπὸς μιᾶς πολυετοῦς παρακολουθήσεως τοῦ ἔργου τοῦ μακροβιοτέρου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ συστάσεως τοῦ νέου ἑλληνικοῦ κράτους.

Οὕτω καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τιμᾷ τὸν τρό-

φιμόν της Βησσαρίωνα Τίκαν, ὁ ὁποῖος ἐφοίτησεν εἰς αὐτὴν κατὰ τὴν χρυσὴν ἐποχὴν της μετὰ τοὺς σοφοὺς διδασκάλους καὶ ἐθνικοὺς καθοδηγητὰς.

Τιμᾶ τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἡγέτην, ὁ ὁποῖος διὰ πολλῶν προσπαθειῶν καὶ κόπων ὑπερημύθη τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας, ἐκράτησε τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἐνώπιον ἀρχόντων καὶ πολιτικῶν παραγόντων καὶ ἐξησφάλισε μίαν ἡρεμίαν εἰς τὸν χώρον τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, προσφορὰ τὴν ὁποῖαν οἱ πάντες ἀναγνωρίζουν.

Μόνον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐπιπολαίως κρίνουν τὰ ἐκκλησιαστικά μας πράγματα, παραβλέπουν τὴν τεραστίαν συμβολὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ εἰς τὴν εἰρήνευσιν τῆς νοητῆς ὁκιάδος, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εἰς μίαν ἐποχὴν ταραχώδη, τὴν ὁποῖαν θὰ καθιστᾶ ἔτι μᾶλλον τεταραγμένην μίαν ἀναταραχὴ καὶ ἑνας κλυδωνισμὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως. Ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος θὰ ἀξιολογήσῃ αὐτὴν τὴν προσφορὰν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ θὰ τὴν ἐντάξῃ εἰς τὰ κατ' ἐξοχὴν θετικὰ στοιχεῖα τῆς διακονίας του. Ἡμεῖς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ ζῶντες καὶ ἐντὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ μακρὰν ἐστῶτες καὶ θερμαινόμενοι ἀπὸ τὰ ζωήρονα νάματά της καθιστάμεθα καὶ οἱ δέκται τῶν ἀναστατώσεων εἰς τὸν χώρον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐὰν τὸ λεγόμενον «ἡ ἰσχὺς μου ἢ ἀγάπη τοῦ λαοῦ», εἶναι σημεῖον ἀποδοχῆς τῶν ἀρχόντων, πολλῶ μᾶλλον τοῦτο ἰσχύει διὰ τὸν τιμώμενον πρωθιεράρχην, τὸν ὁποῖον οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ φρονίμως σκεπτόμενοι τιμῶν καὶ σέβονται, παρὰ τὰς εὐτυχῶς ἐλαχίστας ἐξαιρέσεις ἀνθρώπων εὐεργετηθέντων ὑπ' αὐτοῦ οἱ ὁποῖοι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τηροῦν ἀποστάσεις ἀσφαλείας, διὰ λόγους οὗς ἢ καρδία αὐτῶν καὶ ὁ Θεὸς γνωρίζουν.

Οἱ πάντες ὀφείλουν νὰ βοηθήσουν τὸν Πρῶτον ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας εἰς μίαν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποῖαν λησται προσπαθοῦν νὰ διαφθείρουν τὸν ἀμπέλωνα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ νὰ διαμερισθοῦν τὰ ἰμάτιά της, συγκροτοῦντες πρὸς τοῦτο τὰς πλέον ἀνιέρους ἱεράς συμμαχίας. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἡ συμβολὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου εἶναι μεγάλη.

Συμπαρεστάθῃ ὡς καλὸς Σαμαρείτης εἰς τοὺς περιπεσόντας εἰς πλείστας δοκιμασίας ὁμοδόξους λαοὺς τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ εὐθαρσῶς κατήγγειλεν ἀτέρμονας διαλόγους δια-

χριστιανικοὺς, οἱ ὁποῖοι ἀντὶ νὰ προωθοῦν τὴν ἐπίλυσιν ζωτικῶν θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας ἐξυπηρέτουν πολιτικὰς σκοπιμότητας καὶ ἐδημιούργουν ψευδεῖς ἐντυπώσεις προσεγγίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἡμετέρων συμφερόντων τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει καὶ ὀφείλει νὰ διαδραματίσῃ σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν ἐν μέσῳ μιᾶς πανσπερμίας λαῶν, πολιτισμῶν καὶ θρησκειῶν καὶ μετὰ τὴν ἰδιαιτερότητά της, τὴν καθαρότητα τοῦ μηνύματός της καὶ τὴν πνευματικότητά της νὰ ὀδηγήσῃ τὸν παραπαίοντα ἄνθρωπον εἰς τὸν δρόμον τῆς λυτρώσεως καὶ τῆς προσεγγίσεως τοῦ Θεοῦ μετὰ μίαν ἀμεσότητα καὶ γνησιότητα αἰσθήματος, πού μόνον ἡ Ὁρθόδοξος Παράδοσις ἐγνώρισε καὶ ἐβίωσε. Καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἰργάσθη καὶ ἐργάζεται καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ ἐκδαπανήσῃ ὅλας τὰς δυνάμεις του, βοηθούμενος εἰς τοῦτο ὑπ' ὅλων τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ὅτι σήμερον εἶναι ἐφικτὸν καὶ δυνατόν, αὔριον ἴσως εἶναι ἀνέφικτον καὶ ἀδύνατον.

Ἐπίσης ἡ Θεολογικὴ Σχολή, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ, τιμᾶ τὸν φλογερὸν πατριώτην, τὸν Ἐθναπόστολον, ὁ ὁποῖος μετὰ ὅλον τὸν διακρίνοντα αὐτὸν γνήσιον αὐθορμητισμὸν δὲν παύει νὰ ὑπεραμύνεται τῶν ἐθνικῶν δικαίων, ἐν τῷ πλαισίῳ βεβαίως τῆς ἀρμοδιότητός του καὶ ὡς ἐκφραστῆς τοῦ Ὁρθοδόξου πληρώματος, κινούμενος πάντα εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδοξίας, ἢ ὁποῖα καλεῖ τὰ τέκνα αὐτῆς ἐπ' ἐλευθερία, ἢ Χριστὸς αὐτὰ ἠλευθέρωσε, μὴ ζυγῶ δουλείας ἀνεχόμενα. (Τὴν εὐδαιμονίαν ὁ ἄνθρωπος ἐξασφαλίζει διὰ τῆς ἐλευθερίας, ἢ ὁποῖα ἐλευθερία πραγματώνεται μετὰ τὴν εὐτολμίαν καὶ τὴν εὐψυχίαν).

Ἡ Ὁρθοδοξία, ὡς γνησία καὶ αὐθεντικὴ ἔκφρασις τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος συνεπεροεῦθη μετὰ τὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν ἢ ὁποῖα μέσα ἀπὸ τὸ αἰώνιον στοιχεῖον τῆς θείας ἀποκαλύψεως διετηρήθη χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας θὰ ἐπιζῇ. Ἡ ἑλληνικότης τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν ἀποτελεῖ ἔκφρασιν σωβινισμοῦ ἀλλὰ συστατικὸν στοιχεῖον διὰ τὴν διεΐδυσιν τῆς αἰωνίας ἀληθείας εἰς τὸν πεπερασμένον χρόνον. Καὶ ὡς ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία ἔδρασεν εἰς τὴν διαδρομὴν τῶν αἰώνων, διεδόθη εἰς βαρβάρους καὶ ἀπολιτίστους λαοὺς, τοὺς ὁποῖους καὶ ἐξεπολίτισε, καὶ ὡς ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία διακρίνε-

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ κ.κ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ Γ' ΕΙΣ ΝΟΤΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΝ ΑΦΡΙΚΗΝ (13 Ίανουαρίου ἕως 27 Μαρτίου 1994)*

Ὁ Μακαριώτατος κ. Παρθένιος εἶπε:

«Στὴν Ν. Ἀφρική εἶπα στοὺς ἀδελφούς μας γιὰ τὴν μεγάλη ἀλλαγὴ ποὺ πρόκειται νὰ γίνεῖ καὶ ποὺ ἔγινε κοντά σας, λίγα χρόνια πρὶν, νὰ μένετε ἐδῶ ὅσο μπορεῖτε στὸν τόπον αὐτόν, νὰ μένουμε καὶ νὰ ἀποφασίζουμε ἀνάλογα μὲ τὶς περιστάσεις, χωρὶς φόβο καὶ βιασύνη καὶ πανικό. Σήμερα πάνω ἀπὸ 50 κράτη τῆς Ἀφρικής

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 451 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

ταὶ τῶν ἄλλων ἐκφράσεων καὶ παραφράσεων τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Εἰς καιροὺς χαλεποὺς καὶ δυσκόλους, κατὰ τοὺς ὁποίους τὴν πατρίδα μας ἐκύκλωσαν κίνες ὡσεὶ πολλοὶ καὶ πονηρευομένων συναγωγὴ, ἐπιβάλλεται ἡ ἐγρήγορσις καὶ ἡ πανταχόθεν θωράκισις τῆς ἀκεραιότητος καὶ τῆς γνησιότητος τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παραδόσεως ὡς κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης. Καὶ ἡ οὐστράτευση ὅλων εἶναι ἐθνικὴ ἐπιταγὴ καὶ ἐντὸς αὐτῶν τῶν πλαισίων τὸ εὐτολμον καὶ εὐψυχον τοῦ Μακαριωτάτου ἀποτελοῦν ἐπαινετὰς πράξεις. Μακαριώτατε.

Διερμηνεύων καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν συναδέλφων μου ἐν τῇ Σχολῇ ἀπὸ καρδίας εὐχομαι εἰς ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Τεμένου τῆς Σοφίας –θείας καὶ ἀνθρωπίνης– κατὰ τὴν εὐσημον ταύτων ἡμέραν, ἐν ἧ μνειάν ποιούμεθα τῆς πληροφορίας τῆς Διακονίας ὑμῶν καὶ ἐξαγγέλλομεν τὸν ἔπαινον ὑμῶν, ἐνθέρμως λέγω, εὐχομαι, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς χαρίζηται ὑμῖν μῆκος βίου, ὑγιεῖαν ἀδιάπτωτον, δύναμιν ἐξ ὕψους καὶ πᾶσαν ἀγαθοδορίαν πρὸς ἐπιτέλεσιν ἔργου ἀγαθοῦ καὶ ὁδήγησιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς εὐδίων λιμένα γαλήνης καὶ δόξης.

(Συνεχίζεται)

Τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Κυρήνης κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

εἶναι ἐλεύθερα. Καὶ ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἔχουμε χρέος νὰ βοηθήσουμε στὴν πορεία τοῦ κάθε τόπου. Πρέπει νὰ νιώθουμε ὅτι τὸ χῶμα αὐτὸ εἶναι «δικό τους καὶ δικό μας». Χάρηκα καὶ στὴν Ν. Ἀφρική καὶ ἐδῶ τὶς κοινότητες, τὶς ἐκκλησίες νοικυρεμένες, ἀγιασμένες, γεμάτες ἀπὸ πιστοῦς. Πρέπει νὰ προχωρήσουμε στὸν Ἀφρικανικὸ χῶρο ἐνωμένοι καὶ ἔτοιμοι καὶ θαρραλέοι. Ὅπου πήγαμε οἱ Ἕλληνες δημιουργήσαμε «Ἐκκλησία καὶ Πατρίδα». Ὁ ἀπόδημος τῆς Ἀφρικής καὶ ὅλοι οἱ ἀπόδημοι ὀραματιζόμεθα, ἀγαπάμε, λατρεύουμε τὸ χῶμα τὸ Ἑλληνικὸ καὶ τὸ Κυπριακὸ, γι' αὐτὸ κτίσαμε ἐκκλησιᾶς καὶ σχολεῖα γιὰ νὰ φέρουμε Ἑλλάδα καὶ Κύπρο ἐδῶ...».

Ὁ Μακαριώτατος στὸ τέλος μίλησε ἀγγλικά καὶ θεομὰ ἠνυχαρίστησε ὅλους τοὺς ξένους ἀντιπροσώπους καὶ διπλωμάτες. Ὅλοι κατόπιν ἦλθαν στὴν αἴθουσα τῆς Κοινότητος, ἑκατοντάδες κόσμου. Ὁ Πρόεδρος κ. Ἀντωνιάδης, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Μπουλαβάγιου κ. Λεόντιος, ὁ Πρόεδρος τῆς νεότητος καὶ Ὁρθοδόξου νεολαίας Χρ. Κριστάκης, προσεφώνησαν μὲ θεομὰ λόγα τὸν Πατριάρχη καὶ προσέφεραν δῶρα. Ἡ Α.Θ.Μ. τοὺς πάντες ἐνθουσίασε μὲ τὰ λόγια ἀγάπης, ἐλπίδος πρὸς ὅλους. Ἀπένευμε τὸν Σταυρὸν τοῦ Ἁγίου Μάρκου στὸν Πρόεδρον Κοινότητος Χαράρε κ. Ἀντ. Ἀντωνιάδην καὶ στὴν ἀντιπρόεδρον - ἱεραπόστολον κ. Ἀριάδνη Ψίλου. Στὴν ἐκδήλωση ἦταν πολλοὶ Αἰγυπτιώτες ἀπὸ τὸ Κάιρο καὶ τὴν Ἀλεξάνδρεια.

Τὴν Δευτέρα ἡ Α.Θ.Μ. ἐπεσκέφθη τὸ ἄσυλον ποὺ εἶναι τὰ ἀφρικανόπουλα καὶ προσέφερε χρήματα, φάρμακα καὶ γλυκά. Τὸ μεσημέρι συναντήθηκε ἐπισήμως μὲ τὸν ἀντιπρόεδρον τῆς χώρας κ. Μουζέμπα καὶ ἀντηλλάγησαν σκέψεις γιὰ τὴν πορεία τοῦ κόσμου μας.

Ὁ Μακαριώτατος ἔφθασε εἰς Λουσάκα στίς 17 Φεβρουαρίου. Στὸ ἀεροδρόμιο ὄλα τὰ παιδιὰ τοῦ Σχολείου ὑπεδέχθησαν μὲ τὶς Ἑλληνικὲς σημαίες καὶ τὸν δάσκαλον. Ἐπίσης ἦλθαν ὁ Πρόξενος Ἑλλάδος κ. Κωνσταντῖνος Ραυτόπουλος, ὁ Πρόξενος Κύπρου κ. Χρῆστος Σπάϊρον, ὁ Πρόεδρος Ἑλληνικῆς Κοινότητος κ. Δημ. Βαγγελάτος, ὁ Πρόεδρος Κυπριακῆς ἀδελφότητος κ. Σταῦρος Χαραλάμπους, ἕκ μέρους τῆς Ζάμπιας ὁ κ. Μουάντσα ὑπεύθυνος Πρωτοκόλλου, καθὼς καὶ δεκάδες ὁμογενεῖς μὲ τὶς οἰκογένειές των.

Τὴν Παρασκευὴ ἡ Α.Θ.Μ. ἐπεσκέφθη τὰ Προξενεῖα Ἑλλάδος καὶ Κύπρου καὶ συνάντησε πολλοὺς παροίκους.

Τὸ Σάββατο ἡ Α.Θ.Μ. ἐπεσκέφθη τοὺς Ἑλληνας ὁμογενεῖς ποὺ ζοῦν στὰ Βόρεια τῆς Ζάμπιας.

Τὴν Κυριακὴ 20 Φεβρουαρίου τέλεσε τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου Ναοῦ τῆς Λουσάκας ἐπ' ὄνοματι τοῦ Ἁγ. Ἀλεξάνδρου. Στὰ ἐγκαίνια ἦταν ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Δήμαρχος τῆς πόλεως, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Ἀγγλικανῶν, ὁ Πρέσβυς Ρωσίας καὶ ὁ Πρέσβυς Ρουμανίας, οἱ Πρόεδροι ὄλων τῶν Σωματείων καὶ Συνδέσμων καὶ ἑκατοντάδες Ἕλληνες ποὺ ζοῦν στὴ Ζάμπια.

Σ' αὐτὴ τῇ χώρᾳ ἦλθε γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας. Ζοῦν πάνω ἀπὸ 500 Ἕλληνες μὲ προκοπὴ καὶ πρόοδο. Ἐχουν σχολεῖο καὶ Ἑλληνικὸ κέντρο.

Ἡ Α.Θ.Μ. τοὺς ζήτησε νὰ μένουν ἐνωμένοι καὶ πιστοὶ στὴν Ὁρθοδοξία, στὴν Ἐκκλησία, στὴν Πατρίδα καὶ εἶπε: «*Ἡ Ἀφρικὴ θέλει ἀγάπη, καλωσύνη, θέλει νὰ συγχωροῦμε. Ἀλλάζουν οἱ καιροὶ καὶ τὸ βλέπετε καὶ τὸ ζητε. Νὰ προσεύχεσθε γιὰ τὴν πρώτη ἐκκλησία στὴ Λουσάκα τῆς Ζάμπιας...*».

Ἡ Α.Θ.Μ. ἐτίμησε μὲ τὸν Σταυρὸν τοῦ Ἁγίου Μάρκου:

1) τὸν Πρόξενον Ἑλλάδος κ. Ραυτόπουλον.

2) τὸν Πρόξενον Κύπρου κ. Σπάϊρον.

3) τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος κ. Δημ. Βαγγελάτον.

Τὴν Δευτέρᾳ ἡ Α.Θ.Μ. μὲ μία μεγάλη ὁμάδα ὁμογενῶν πῆγε στὸ ἐδῶ Νοσοκομεῖο, προσέφερε χρήματα καὶ τρόφιμα γιὰ τοὺς Ἀφρικανικοὺς ἀσθενεῖς.

Συνάντησε τὸν Πρόεδρον τῆς Χώρας Φρει-

δερίκο Τσιλούμπα καὶ τὸν τίμησε μὲ τὸν Μεγαλόσταυρον Ἁγ. Μάρκου. Ὁ Πρόεδρος τῆς χώρας εἶναι χριστιανὸς καλὸς, ἀγαπάει τοὺς Ἑλληνας.

Ἡ Α.Θ.Μ. συνάντησε τὸν Δήμαρχον τῆς πόλεως. Ἐπίσης πῆγε στὸ Σχολεῖο, τὸ ὁποῖο ἐγκαινίασε. Εἶναι νέο κτίριο καὶ ὑπάρχει μαρμαρινὴ πλάκα μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Πατριάρχου. Τὰ παιδιὰ ἔψαλαν περίφημα τὴν φῆμὴ τοῦ Πατριάρχου καὶ εἶπαν τοὺς Ἐθνικοὺς ὕμνους Ἑλλάδας καὶ Ζάμπιας.

Ἐδῶ ζοῦν καὶ Αἰγυπτῶτες, ὄλους τοὺς χαιρέτισε. Τίμησε μὲ τὸν σταυρὸν Ἁγ. Μάρκου τὸν Πρόεδρον τῆς Κυπριακῆς ἀδελφότητος κ. Σταῦρον Χαραλάμπους. Ἐδωσε ἡ Α.Θ.Μ. συνεντεύξεις καὶ μιλοῦσε πάντα γιὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὸ Πατριαρχεῖο μας.

Στίς 25 Φεβρουαρίου ἀναχώρησε γιὰ τὴν Ναϊρόμπη, ἕδρα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Εἰρηνοπόλεως, ὅπου ὑπάρχει μεγάλη Ἱεραποστολή.

Κένυα

Ὁ Μακαριώτατος ἔφθασε εἰς Ναϊρόμπη στίς 25 Φεβρουαρίου. Τὸν ὑπεδέχθησαν ὁ Μητροπολίτης Ἀκκρας καὶ Πατριαρχικὸς Ἐξαρχος Εἰρηνοπόλεως κ. Πέτρος, ὁ Ἐπίσκοπος Ριρούτας κ. Μακάριος, ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἡλίας Κατσαρέας, τῆς Κύπρου κ. Μιχαὴλ Σπανὸς καὶ Αἰγύπτου κ. Marawan Badrm, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας κ. Κυριακός, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας, ὁμάδα ἰθαγενῶν ἱερέων καὶ ἑκατοντάδες ἰθαγενεῖς.

Στὴ συνέχεια ἐγίνε ὑποδοχὴ στὸν ἱερὸν ναὸν Ἁγίου Μακαρίου, στὸ Πατριαρχικὸ Σεμινάριο «Μακάριος ὁ Γ'» ἀπὸ ἱερεῖς ἰθαγενεῖς, ἱεραποστόλους, τὸ προσωπικὸ καὶ τοὺ 45 ἱεροσπουδαστὲς τοῦ Σεμναρίου.

Τὸ ἀπόγευμα ἐγίνε ξενάγησι - ἐνημέρωσι στοὺς χώρους τοῦ Σεμναρίου καὶ στίς τεχνικὲς σχολὲς πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου. Ἡ Α.Θ.Μ. μετὰ τὸ ἀπόδειπνο μίλησε στοὺς ἱεροσπουδαστὲς γιὰ τὴν ἀποστολὴ τους, σὰν αὐριανοὶ ἡγέτες στὴν Ὁρθόδοξη Κένυα. Συνάντησε ἡ Α.Θ.Μ. πολλοὺς ἰθαγενεῖς ἱερεῖς, κουβέντιασε μαζί τους καὶ μὲ τὸν Μητροπολίτην κ. Πέτρον γιὰ τὴν πορεία τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς ἱεραποστολῆς στὴν Κένυα, αὔξησε τὸν μισθὸ τους ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὰ μὲ 1.000 σελίνια παραπάνω.

(Συνεχίζεται)

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ Η ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ κ. ΠΑΥΛΟΥ

(10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1994)*

**Ὁ ἐνθρονιστήριος λόγος
τοῦ Μητροπολίτου Κυρηναίας κ. Παύλου**

«Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ πάντα
τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ Ἅγιον Αὐτοῦ»¹.

Εὐλογημένον εἶη τὸ ὑπερῦμνητον ὄνομα τοῦ
Κυρίου «ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσῃ μου»²
καὶ με ἀξίωσε τιμῆς Ἀρχιερατικῆς.

«Αἶνετὸν καὶ δεδοξασμένον»³ τὸ ὄνομα τοῦ
ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ ὁ Ὅποῖος εὐ-

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. **ΝΙΚ. Ι. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ**
Γεν. Δ/ντοῦ τοῦ Ρ/Σ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

δόκησε νὰ με ἀναδείξει Ποιμένα καὶ Πνευματι-
κὸ Πατέρα ὄλου τοῦ Κερυνειώτικου λαοῦ.

Μακαριώτατε,

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεβυ τῆς Μητέρας Πατρίδας,

Ἐν Χριστῷ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Ἅγιοι Καθηγούμενοι, Τίμιο Πρόεσβυτέριο, ἐν
Χριστῷ Διακονία, ἔντιμοι κ. ἐπίσημοι, ἀγαπητοὶ
ἀδελφοί,

Ἐλέω Θεοῦ καὶ ἐπινεύσει τῆς Ὑπεραγίας
Θεοτόκου καὶ ψήφοις κανονικαῖς τοῦ Μακαριω-
τάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστό-
μου τοῦ καὶ Προέδρου τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς
Συνόδου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου
καὶ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων τῶν καὶ Μελῶν αὐ-
τῆς, τῶν Ἡγουμένων τῶν Σταυροπηγιακῶν Μο-
νῶν καὶ τοῦ λοιποῦ Κλήρου καὶ Λαοῦ ἀξιόθῃκα
νὰ ἀνέλθω στὸν ἀρχιερατικὸ Θρόνον τῆς χειμα-
ζομένης Θεοσώστου Μητροπόλεως Κυρηναίας.
«Τὰ ἀνεξερευνήτα κρίματα τοῦ Ὑψίστου καὶ αἱ
ἀνεξιχνίαστοι ὁδοί»⁴ «τοῦ ἐτάζοντος καρδίας

«Ἴδου δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεωγμένην
ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν» (Ἀποκ. Γ, 8).

καὶ νεφροῦς»⁵ Παντοδύναμου Θεοῦ, με ἀνύψω-
σαν στὸν τρίτο ὑπερμέγιστο βαθμὸ τῆς Ἱερωσύ-
νης.

Ἐχων βαθύτατη συναίσθηση τῆς ὑψηλῆς ἐπι-
σκοπικῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ βαρύτατου φορτίου
ποῦ ἀπὸ σήμερα ἐπωμίζομαι, καὶ ἀκούσας τῆ
φωνῆ τοῦ προσφιλοῦς ποιμνίου τῆς Ἱερᾶς Μη-
τροπόλεως Κυρηναίας ποῦ μαζικὰ καὶ πανηγυρι-
κὰ ἐξέφρασε τὴ μαρτυρία του ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ με
θαυμαστὸ τρόπο διεομήνευσε τὴ συνείδηση τῆς
Ἐκκλησίας, ἔκλινα τὸν αὐχένα τῆς ψυχῆς καὶ
τοῦ σώματος καὶ ἀποδέχτηκα τὴ μεγάλη αὐτὴ
τιμὴ. Αἰσθήματα ὑπακοῆς ἐναντι τοῦ θελήματος
τοῦ Θεοῦ, βαρύτατης εὐθύνης ἐναντι τῆς Ἐκ-
κλησίας καὶ βαθύτατης ὑποχρέωσης ἐναντι τῆς
πατρίδας με ἔπεισαν ὅπως ἀναλάβω τὴ διαποί-
μανση τῆς χειμαζομένης Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Κυρηναίας.

Μὲ τὴν κανονικὴ χειροτονία, τὴν ὁποία ἔλα-
βα ἀπὸ τὰ τίμια χεῖρια σας Μακαριώτατε καὶ
Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, συγκαταλέγομαι ἀπὸ σήμερα
στὴ χορεία τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Κύπρου καὶ τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ
Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ὡς κεκτημένος τὴν
ἀποστολικὴ διαδοχὴ ἐπίσκοπος, θὰ ἐξασφαλίσω
τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνία τοῦ
Ἁγίου Πνεύματος. Θὰ ἐκφράζω τὴν ταυτότητα
τῆς Ἐκκλησίας καὶ θὰ διατηρῶ ζωντανὴ καὶ ἐ-
νεργὸ τὴν ὀρθόδοξη Παράδοσή μας. Θὰ διαφυ-
λάττω καθαρὴ καὶ ἀνόθευτη τὴν ἁμωμὴ ὀρθόδο-
ξὴ πίστη μας καὶ θὰ ὀρθοτομῶ τὸ Λόγο τῆς ἀ-
ληθείας τοῦ Κυρίου. Ἐχω ἐπίγνωση ὅτι ὡς διά-
δοχος τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ὀφείλω «ἐν ὀνό-
ματι τοῦ Ἰησοῦ»⁶ νὰ ἐκπληρῶνω τὴν ἀνατεθεισά
σὲ μένα τριπλὴ ἐντολὴ καὶ ἀποστολὴ, τῆς διδα-
σκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου, τῆς τελέσεως τῶν Μυ-
στηρίων καὶ τῆς διαποίμανσης τοῦ ἐμπιστευθέν-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 462 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

1. Ψαλμ. 102, 1.

2. Λουκ. 1, 48.

3. Δανιήλ, Προσευχὴ Ἀζαρίου καὶ Ὑμνος τῶν Τριῶν
Παίδων, 2.

4. Ρωμ. 11, 33.

5. Ψαλμ. 7, 10.

6. Περβλ. Πράξ. 3, 6.

τος μοι ποιμνίου ὡς ὑπόλογος στήν Ἁγία ἡμῶν Σύνοδο καὶ ὡς πληρεξούσιος καὶ υπεύθυνος ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, ὡς διδάσκει αὐτὸς ὁ Κύριος στήν παραβολὴ τῶν ταλάντων.

Μὲ δέος ἀναλογίζομαι ὅτι διαδέχομαι ἄξιους καὶ ἅγιους Ἱεράρχες στὸ Θρόνο τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Κυρηναίας ἢ ὅποια εὐτύχησε νὰ ἔχει σὰν πρῶτο Ἐπίσκοπο τὸν Ἅγιο Θεόδοτο καὶ τόσους ἄλλους μεγάλους εὐκλεεῖς Ἕλληνες Ἱεράρχες οἱ ὅποιοι μὲ τὸν ἰδρωτὰ καὶ τὸ αἷμα τους κράτησαν Ἑλληνικὴ καὶ Ὁρθόδοξη εἰδικὰ αὐτὴ τὴν ἐπαρχία καὶ γενικότερα ὁλόκληρο τὸ νησί μας. Γιὰ τὴν ἑλληνικότητα καὶ τὴν ὀρθόδοξη πίστη τῶν κατοίκων τῆς θεοσωστοῦ Ἐπαρχίας τῆς Κερύνειας θὰ ἀγωνισθῶ καὶ θὰ ἐκδαπανηθῶ καὶ ἐν ἀνάγκῃ θὰ θυσιασθῶ γιὰ νὰ φανῶ ἀντάξιος τῶν ἀοιδίμων προκατόχων μου καὶ τῆς μεγάλης καὶ ὑψηλῆς κλήσεως καὶ ἀποστολῆς. Ἀγκαλιάζω ὅλο ἀνεξαίρετα τὸ ποιμνίό μου τὸ ὅποιο ἢ Θεία Πρόνοια, πὺ ἐκδηλώθηκε μὲ τὴν δική σας ἀγάπη, μὲ ἔταξε νὰ ὑπηρετῶ. Καλοῦμαι κάτω ἀπὸ τίς σημερινές δυσκολίες καὶ χαλεπές περιστάσεις νὰ γίνω ὁ ἐκκλησιαστικὸς καὶ ἐθνικὸς Καθοδηγητὴς καὶ Πνευματικὸς Πατέρας καὶ ὁ καλὸς Ποιμὴν τῶν ψυχῶν τῶν προσφιλῶν μου τέκνων τῶν Κερυνηιωτῶν. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ θὰ διαφυλάξω ἀπααραχάρακτη καὶ ἀνόθευτη τὴν Ὁρθόδοξη πίστη καὶ θὰ «κρατήσω ἀναλλοίωτη καὶ ἄφθορη τὴν ἐθνικὴ συνείδηση»⁷ τῶν λογικῶν μου προβάτων.

Ἡ ἐνότητα τῶν Ἐκκλησίας ἔξω τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ μακρὰ ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο εἶναι ἀνέφικτη καὶ ἀδιανόητη. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἐπίσκοπος ὄχι μόνον ὡς προεστῶς τῆς Εὐχαριστιακῆς Συνάξεως ἀλλὰ καὶ ὡς μεταδότης τῆς Ἱερωσύνης ἐν τῇ Θεῇ Εὐχαριστίᾳ εἶναι ὁ ἐκφραστής, ὁ φύλακας τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς καὶ ἡ ἐγγύηση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας. Ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι τὸ κέντρο τῆς λατρείας καὶ ἡ καρδιὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐδράζεται στήν ἰδεοκρατία γιὰτὶ ἡ Ὁρθόδοξία δὲν εἶναι ἰδεολογία ἢ προβολὴ ὀρισμένων ἀξιών ἀλλὰ αὐτὴ αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία. «Ὅλα ὅσα τελοῦνται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ...ὅλα πηγάζουν ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον καὶ ἔχουν ἀνάγ-

κην τῆς ἐγκρίσεως καὶ ἀδείας του»⁸. Ὅπου ὁ Ἐπίσκοπος ἐκεῖ καὶ ἡ Ἐκκλησία. Αὐτὸς δὲ «οὐχ ὡς ἰδίαν τινὰ ἐπιστήμην ἐξ αὐθεντίας οἰκονομῆ»⁹ ἀλλ' «ὡς ὑπηρετῆς Χριστοῦ καὶ οἰκονόμος μυστηρίων Θεοῦ»¹⁰ πράττει καὶ ἐνεργεῖ.

Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἐκφράζεται στὸν Ἐπίσκοπο καὶ στὴ Θεία Εὐχαριστία. Μόνον ὅσοι πιστοὶ κοινωνοῦν ἄξια καὶ ἐνουνεῖδητα τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων ζοῦν αὐτὴ τὴν ἐνότητα. Αἰσθάνονται τὴν Ἐκκλησία μητέρα τους καὶ τοὺς ὑπόλοιπους πιστοὺς πραγματικὰ ἀδελφία τους. Αὐτὴ τὴν ἐνότητα θὰ σφυρηλατήσουμε γιὰ νὰ εὐλογῆσει καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κόπους καὶ τίς προσπάθειές μας καὶ τὸν ἀγῶνα μας γιὰ ἀπελευθέρωση τῶν κατεχομένων ἐδαφῶν μας καὶ ἐπιστροφή στὰ ἁγιασμένα χῶματά μας γιὰτὶ τὸ θέλει ὁ Θεός. «Ὅπου δὲ Θεὸς βούλεται, νικάται φύσεως τάξις, ὡς γέγραπται»¹¹.

Ὁ Ἐπίσκοπος πὺ εἶναι ζῶσα εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ¹² καὶ προκαθήμενος εἰς τύπον Θεοῦ¹³ κατὰ τὸν Ἅγιον Ἰγνάτιο τὸ Θεοφόρο θὰ πρέπει νὰ διακατέχεται ἀπὸ τέτοια φλογερὴ πρὸς τὸν Κύριο ἀγάπη ἢ ὅποια εἶναι τὸ διακριτικὸ γνώρισμα τοῦ ἀληθινοῦ ποιμένου ὥστε νὰ ἐπαναλαμβάνει μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;»¹⁴.

Ἐναργῆς θὰ παραμένει στὸ νοῦ μου ἡ προτροπὴ καὶ ἡ παραγγελία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «τύπος γίνου τῶν πιστῶν»¹⁵ γιὰτὶ ὁ Ἐπίσκοπος ἐκπροσωπεῖ ὁρατῶς τὴν ἀόρατη κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, ὅστις «πάντα τὰ τῆς ἱερωσύνης ἐκάστου βαθμοῦ δι' ἑαυτοῦ κατειργάσατο»¹⁶.

8. Μητροπολίτου Περγάμου Ἰωάννου Δ. Ζηζιούλα, Ἡ Ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Θεῇ Εὐχαριστίᾳ καὶ τῷ Ἐπισκόπῳ κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνες, Β' ἐκδ. (Ἀθήνα, 1990), σ. 1β'.

9. Μ. Βασιλείου, Ὅροι κατ' ἐπιτομὴν, 184, εἰς ΒΕΠΕΣ τ. 53 (Ἀθήνα, 1976), σ. 305.

10. Α' Κορ. 4, 1.

11. Β' Κάθισμα Ὁρθρου Χριστουγέννων, εἰς Μηναιὸν τοῦ Δεκεμβρίου, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας (Ἀθήνα, 1970), σ. 205.

12. Πρβλ. Ἰγνατίου, Πρὸς Σμυρναίους, VIII, 1-2, εἰς ΒΕΠΕΣ τ. 2 (Ἀθήνα, 1955), σ. 281.

13. Πρβλ. Ἰγνατίου, Πρὸς Τραλλιούς, III, 2-3, ἐνθ. ἀνωτ. σ. 298.

14. Ρωμ. 8, 35.

15. Α' Τιμ. 4, 12.

16. Συμεῶν Θεσσαλονίκης, Περὶ τῶν ἱερῶν χειροτονιῶν, 238 P.G. 155, 453.

7. «Εὐχὴ εἰς Τυπικὴν Διάταξιν Δοξολογίας ἐπὶ τῇ 1ῃ Ἀπριλίου 1955», εἰς Ἡμερολόγιον Ἐκκλησίας Κύπρου (Λευκωσία, 1994), σ. 109.

Θὰ καταβάλω κάθε φροντίδα καὶ προσπάθεια γιὰ νὰ δικαιώσω τὶς ἐλπίδες τοῦ λαοῦ καὶ νὰ φανῶ ἀντάξιός τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ποιμνίου μου. Γνώμων τῶν πράξεών μου θὰ εἶναι ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ οἰκοδομὴ, ἡ ἐν Χριστῷ τελειώση καὶ ἡ ἐθνικὴ δικαίωση τοῦ ποιμνίου μου. Πρὸς τὸ Γολγοθᾶ καὶ τὴν Ἑλλάδα θὰ ἔχω στραμμένη τὴν ψυχὴ καὶ τὴν καρδιά.

Σὲ κάθε ἐκδήλωση τῆς ἀρχιερατικῆς μου ἰδιότητος θὰ ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ συμφέρον καὶ τὴν οἰκοδομὴ τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Θὰ κηρύττω ὡς μέχρι σήμερα τὰ χρήσιμα, ἀπαραιτήτα καὶ ὠφέλιμα καὶ ὄχι ὅσα εἶναι εὐάρεστα καὶ ἡχοῦν εὐχάριστα στίς ἀκοῆς τῶν πιστῶν.

Θὰ συνεχίσω νὰ δέχομαι τὶς ἐξομολογήσεις τῶν συντετριμμένων καὶ μετανοημένων καρδιῶν.

Ἡ χαρὰ μου ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ ἐπισκιάζεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι τὸ ποιμνίό μου, πού εἶναι τὸ μεγαλύτερο θῦμα τοῦ βαρβάρου καὶ ἀλλόθρησκου Τούρκου εἰσβολέα καὶ κατακτητῆ, βρίσκεται ξεριζωμένο ἀπὸ τὶς πατρογονικὲς του ἐστίες. Ὁ Κερυνειώτικος λαὸς τοῦ Θεοῦ διασκορπισμένος σὲ ὅλες τὶς ἐλεύθερες περιοχὲς τῆς νήσου μας, δέχεται ὄχι μόνο τὸ δηλητήριο τῶν σύγχρονων ὑλιστικῶν θεωριῶν ἀλλὰ καὶ κλυδωνίζεται μέσα στὸ τρικυμισμένο πέλαγος τῶν συγχύσεων. Οἱ προαιώνιοι ἐχθροὶ τῆς φυλῆς μας, οἱ ἀλλόθρησκοι Τούρκοι εἰσβολεῖς, ἀφοῦ εἰσήλασαν στὴ νήσο μας καὶ ἄρπαξαν τὰ τιμημένα ἐδάφη μας, σύλησαν καὶ βεβήλωσαν τὶς ἐκκλησίες μας, ἀνέσκαψαν τοὺς τάφους τῶν προγόνων μας, ἐκρίζωσαν καὶ συνεχίζουν νὰ ἐκρίζωνουν συστηματικὰ κάθε τι πού μαρτυρεῖ ζωὴ ἑλληνικὴ χιλιετηρίδων, μᾶς ἐμπαίζουν, μᾶς ταπεινώνουν, καὶ μὲ κομπορημοσύνη καὶ «ἐπηρεμένην ὄφρυν»¹⁷ μᾶς κοροϊδεύουν, μᾶς εἰρωνεύονται καὶ ἐπὶ πλέον ἐπιβουλεύονται τὸ ὑπόλοιπο μέρος τοῦ νησιοῦ μας.

Μέσα σ' αὐτὲς τὶς ἰδιάζουσες συνθήκες ἀτενίζουμε μὲ σπαραγμὸ ψυχῆς τὶς συλημένες ἐκκλησίες μας, καὶ τὰ ἐρειπωμένα καὶ βουβὰ σπίτια καὶ περιβόλια μας. Τὸ διαμάντι τοῦ βορρᾶ τῆς Κύπρου, ἡ ὁμορφὴ Κερύνειά μας, μαζί μὲ τὴν πόλη τοῦ Εὐαγόρα, τὴν καταπράσινη Μόρφου καὶ τὴ Μονὴ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα,

θλιμμένα μᾶς κοιτάζουν καὶ ἀναμένουν ἀπὸ ὅλους μας τὴν ἐκπλήρωση τοῦ χρέους μας ἀπέναντί τους. Σ' αὐτὲς τὶς δύσκολες καὶ χαλεπὲς μέρες μου ἐνεπιστεύθηκε ὁ Κύριος τὸ σταυρὸ τῆς διαποίμανσης καὶ πηδαλιουχίας τῆς προσφυγικῆς Μητροπόλεως Κυρηνείας.

Ὁ λαὸς τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας Κυρηνείας ὡς ἐκλεκτὴ μερίδα ποιμνίου, μὲ ἐκδηλώσεις χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ πρόβαλε καὶ δέχτηκε τὴν ἐκλογή μου. Μὲ ἔχει περιβάλλει μὲ τὴν ἀγάπη καὶ ἐμπιστοσύνη του. Θὰ εἶμαι πάντα πρόθυμος νὰ ἀνταποκρίνομαι στίς προσδοκίες τοῦ πονεμένου αὐτοῦ λαοῦ. Ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ ἀγαπημένου μου ποιμνίου θὰ ἀντλῶ δύναμη στὴν ἐπίτευση τοῦ ἐπίμοχθου ἔργου μου. Πάνω ἀπὸ ὅλα ὅμως, ἡ βοήθεια τοῦ Δομήτορος καὶ Κυβερνήτου τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ καὶ ἡ θεία συναντίληψη θὰ μὲ στηρίζουν καὶ θὰ μὲ ἐνισχύουν γιὰ δόκιμη διακονία στὸν Ἀμπελώνα τοῦ Κυρίου.

Ὡς καλὸς ποιμὴν θὰ ἀναλώσω τὸν ἑαυτό μου καὶ τὴν ψυχὴ μου ἀκόμη θὰ θύσω ὑπὲρ τῶν λογικῶν μου προβάτων τὰ ὁποῖα μοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ Ἀρχιποίμενας Χριστός. Βλέπω τὸν Κερυνειώτικο λαὸ νὰ ἔχει στραμμένα τὰ βλέμματά του πρὸς τὸ πρόσωπό μου καὶ φθάνουν μέχρι τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου οἱ πόθοι του, οἱ ἀγωνίες του, οἱ κτύποι τῆς καρδιάς του. Ὁ Λαὸς τῆς Κερύνειας αἰσθάνεται ἐγκαταλειμμένος, ἀπατημένος καὶ ξεγραμμένος. Ἀναζητᾶ στήριγμα, ἐμπνευση, φωνὴ εἰλικρινοῦς συμπαράστασης γιὰ ἐπιστροφή στίς πατρογονικὲς του ἐστίες. Ἀτενίζοντες τὸ νέο Ἱεράρχη τους ἀναπτερόνονται οἱ ἐλπίδες τους καὶ φωτίζονται οἱ ἐθνικοὶ τους πόθοι. Γνωρίζω ὅτι πολλὰ ἀναμένουν ἀπὸ τὸ νέο τους ποιμένα. Οἱ ἰδιάζουσες συνθήκες τῆς διασκορπίσεως τοῦ ποιμνίου μου καθ' ἅπασαν τὴν ἐλεύθερη νήσο, καθιστοῦν τὸ ἔργο μου ἀκόμη πιὸ δύσκολο. Παρὰ ταῦτα ὅμως δὲν θὰ φεισθῶ κόπων καὶ μόχθων καὶ θυσιῶν στὴν ἐκπλήρωση τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀποστολῆς μου πρὸς στερέωση τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, πρὸς πνευματικὴ ἀναγέννηση, πρὸς ἐθνικὴ ἀναζωογόνηση, πρὸς συντήρηση καὶ ἀναζωπύρωση τοῦ πόθου τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ προσφιλοῦς μου ποιμνίου στὰ σκλαβωμένα ἐδάφη μας, ἔχοντας πάντοτε σὰν ὁδηγοὺς καὶ συμπαραστάτες μου τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο μας.

(Συνεχίζεται)

17. Εἰρμός Γ' Ὁδῆς Ἰαμβικοῦ Κανόνα τῶν Χριστουγέννων, ἐνθ. ἀνωτ. σ. 206.

ΠΑΥΛΟΣ Ο ΤΡΙΣΜΕΓΙΣΤΟΣ*

Σεβασμιώτατε εκπρόσωπε του Μακαριωτάτου
 Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλά-
 δος κ.κ. Σεραφείμ,

Σεβασμιώτατοι και Θεοφιλέστατοι Αρχιερείς,

Άδελφοί μου Συμπρεσβύτεροι και Διάκονοι,

Άξιότιμε κ. Δήμαρχε,

Έντιμότατοι Έκπρόσωποι τών Πολιτικών, Στρα-
 τιωτικών, Δικαστικών και Δημοτικών Άρχών
 και τών Πνευματικών Καθιδρυμάτων,

Εύλαβες πλήρωμα τής Αθηναϊκής Έκκλησίας.

Μέσα στο χώρο τής ανθρώπινης ιστορίας λίγοι
 άνθρωποι ονομάστηκαν από τούς πολλούς Μεγάλοι.

Του Άρχιμ. κ. Σεραφείμ Παπακόστα
 Γραμματέως τής Γεράς Συνόδου

Πιο πάνω όμως από τούς Μεγάλους είναι κάποιιοι
 άλλοι ελάχιστοι, για τούς οποίους ο τίτλος του Μεγά-
 λου είναι μικρός. Πρόκειται για ώκεανούς που σπά-
 ζουν όλα τὰ καλούπια και δέν τούς χωράνε δλοιο οί
 άνθρωπινοι προσδιορισμοί.

Είναι αυτοί, που δέν γράφουν ιστορία άλλα την
 δημιουργούν, γιατί είναι οί ίδιοι ιστορία. Και μιὰ τέ-
 τοια περίπτωση, μέσα στις ελάχιστες κορυφαίες, είναι
 ο Άπόστολος Παύλος, «ο τών Έθνών διδάσκαλος, ή
 γλώττα τής Οικουμένης, ο Μέγας τής αληθείας Άγω-
 νιστής, ή ούράνιος Σάλπιγξ», (Ιωάννης Χρυσόστομος
 - Γρηγόριος Θεολόγος) όπως τόν χαρακτηρίζουν οί
 θεοφόροι Πατέρες τής Έκκλησίας.

Με τόν Άπόστολο Παύλο συμβαίνει αυτό, που
 συμβαίνει και με τόν Χριστό. Μπορούμε να τόν πολε-
 μήσουμε. Ή μπορούμε να τόν θαυμάσουμε και να
 τόν πιστέψουμε. Είναι όμως αδύνατο να τόν αγνοή-
 σουμε.

Η προσωπικότητά του, ή τεράστια δραστηριότητα
 που ανέπτυξε, ή άράγιστη πίστη που τόν στήριξε, τó
 πάθος του για τó μεγαλειώδες και τó αιώνιο, τόν ύ-
 ψώνουν μπροστά μας σαν άκατάλυτο σύμβολο.

Αυτού του κολοσσού και τρισμέγιστου ανθρώπου
 μαζί με άλλες πόλεις τής Πατρίδας μας και ή Αθήνα
 είχε την έξαιρετική εύτυχία και τη μεγάλη εύλογία να
 δεχθεί την επίσκεψη.

Και έμεις συναγμένοι σήμερα στον ίδιο αυτό τό-
 πο, όπου «έστησαν οί πόδες του Άποστόλου», πριν
 είκοσι αιώνες, έχουμε την πολύτιμη εύκαιρία να πα-

ρακολουθήσουμε όσο μπορούμε μέσα από τη δημηγο-
 ρία του, τη ρωμαλέα και πρωτότυπη σκέψη του, κα-
 θώς και τη μεγάλη και στέρεη παιδεία του, σε συν-
 δυασμό με τó συγκλονιστικό στοχασμό και την άκα-
 ταμάχητη επιχειρηματολογία του και να άντλήσουμε
 από την πηγή τής όμιλίας του γόνιμους στοχασμούς
 και αναγεννητικά όράματα για τó σήμερα και τó αύ-
 ριο.

Όταν ο Παύλος φτάνει στη Ξακουσμένη Αθήνα
 και άνεβαίνει στο αξιολογώτερο βήμα τής εποχής
 του, συγκλονίζεται από τη διαπίστωση, ότι οί Αθη-
 ναίοι δέν ήταν παρὰ οί άσσημοι κληρονόμοι μιās με-
 γάλης σειράς σοφών, που κατέληγαν να ενδιαφέρον-
 ται για ψυχρά είδωλα, χωρίς να έρμηνεύουν τὰ φαι-
 νόμενα τών μεγάλων στροφών τής ζωής. Μέσα τους
 ένιωθαν την απόλυτη ανάγκη να αναζητήσουν όχι και
 έναν άκόμα Θεό, για να τόν τοποθετήσουν δίπλα σ'
 αυτούς που είχαν, άλλα τόν Ένα, μοναδικό και αλη-
 θινό Θεό, στήνοντας ένα βωμό «στον άγνωστο Θεό».

Με την όμιλία αυτή του Παύλου στον Άρειο Πά-
 γο προσεγγίζει ο έλληνισμός τó χριστιανισμό. Παρου-
 σιάζεται τó σημείο έπαφής τών δύο αυτών παγκο-
 σμιών μεγεθών, του έλληνισμού που αναζητά την ά-
 λήθεια, και του χριστιανισμού, που αποκαλύπτει τó
 Θεό στο πρόσωπο του Ίησού Χριστού. Και αυτόν τόν
 Ίησού Χριστό αποφασίζει να τόν φανερώσει «ό ποτέ
 μεν διώκτης Ίησού του Σωτήρος, νύν δέ και πρωτό-
 θρονος τών Άποστόλων», ο Παύλος, ως τόν άγνωστο
 Θεό, που έψαχναν να βρουν.

Έχοντας πεποιθήση για την αλήθεια τών από-
 ψεών του, δέν παρουσιάζει τó Χριστό και τη διδα-
 σκαλία του ψεύτικη και άλλωιωμένη, για να εύχαρι-
 στήσει. Μπαίνει κατ' εύθειαν στην ουσία και μιλάει
 για τόν Θεάνθρωπο ως κέντρο τής ιστορίας. Μιλάει
 για άνάσταση νεκρών. Μιλάει για μετάνοια. Μιλάει
 για θέσεις πρωτάκουστες, άλλα πραγματικές. Δέν έν-
 διαφέρθηκε ο Παύλος να προσηλυτίσει, άλλα να δια-
 δώσει μόνο την αλήθεια, χωρίς ψιμυθιώματα και ψεύ-
 τικες και γαργαλιστικές φράσεις, που τυλίγουν τó ψέ-
 μα με τó χρυσόχαρτο τής ανθρώπινης σοφίας και τε-
 λικά αποχαυνώνουν τόν άνθρωπο και τόν κάνουν όχι
 μαθητή, άλλα όπαδó ενός φοβερού συγκρητισμού,
 που φέρνει μαρασμό και άφανισμό. Τόν Παύλο δέν
 τόν ένόκλησε τó γεγονός ότι απορρίφθηκε τó κήρυγ-
 μά του τόν ίκανοποίησε άφάνταστα τó ότι μπόρεσε,
 χρησιμοποιώντας τη γλώσσα τους, να μιλήσει στους
 αναζητητές Αθηναίους για την αλήθεια, την άγάπη
 του Θεού και για την προσωπική και ζεστή σχέση
 Του με τόν κάθε άνθρωπο χωριστά. Γι' αυτό και πα-

* Όμιλία κατά τόν πανηγυρικό Έσπερινό προς τιμήν
 του Άποστόλου Παύλου, στην Πνύκα (29.6.1994).

ράξενο, αλλά αληθινό, αποτέλεσμα ήταν η όμιλία του εκείνη να φτιάξει τη ζύμη της πρώτης χριστιανικής Έκκλησίας της Αθήνας, με πρόσωπα λίγα αλλά φλογερά, όπως «ο Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης και γυνή ονόματι Δάμαρις και έτεροι σὺν αὐτοῖς» (Πράξ. 17,34), πού έγιναν οί στυλοβάτες τοῦ μεγαλείου τῆς Ἀθηναϊκῆς Ἐκκλησίας.

* * *

Δύο χιλιάδες χρόνια περίπου, Σεβασμιώτατε, πέρασαν από τότε μέχρι σήμερα. Μέσα σ' αυτούς τους αιώνες, οί κοινωνικές περιστάσεις πήραν κάθε τόσο άλλη τροπή. Αυτή τη στιγμή η Ἀθηναϊκή Πύνα της αρχαιότητας έχει μεταφερθεί στο Εὐρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Εκεί χτυπά σήμερα η καρδιά της Εὐρώπης. Εκεί η ἀφρόκρεμα τοῦ πνεύματος, εκεί η ποικίλη ἡγεσία, πού κρατάει στα χέρια της τὴν πορεία τῆς Εὐρώπης. Ὁ τρισημέσιος Ἀπόστολος Παῦλος «ὁ πυρὸς θερμότερος, ὁ σιδήρου εὐτονότερος καὶ ἀδάμαντος στερεότερος» (Ἰωαν. Χρυσόστομος), ὁ ὁποῖος πυρπόλησε τὴ Μεσόγειο καὶ ἔπειτα ἤσυχια ἄφησε τὴν τελευταία του πνοή στο μαρτύριο, ἀσφαλῶς θὰ εἶχε τὴν ἐπιθυμία νὰ βρεθεῖ καὶ σ' ἐκεῖνο τὸ βῆμα τῆς Εὐρώπης. Ἡ θεία Πρόνοια οἰκονόμησε ἔτσι τὰ πράγματα, ὥστε σ' ἐκεῖνο τὸ Κοινοβούλιο νὰ συμμετέχει καὶ ἡ Ἑλλάδα μας ὡς ἡ μοναδικὴ ὀρθόδοξη εὐρωπαϊκὴ χώρα. Καὶ εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ὅσοι ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ τῆς πατρίδος μας ὀδηγοῦν κάθε τόσο τὰ βήματά τους ἐκεῖ, τὴ σκέψη τους νὰ τὴν ὀδηγεῖ ἡ ρωμαλέα καὶ πρωτοπόρα σκέψη τοῦ Παύλου. Νὰ παρουσιάσουν τὴ σταυρωμένη Ὄρθοδοξία ὡς ζωὴ, πού βιώνεται καὶ βιουμένη γεννᾶ καὶ προσφέρει¹, καὶ ὄχι ὡς ἰδεολογία ἢ κάποιο κοινωνικὸ σύστημα, ἢ φιλοσοφία γιὰ κάποια ἐγκόσμια πολιτικὴ². Καὶ νὰ τῆς δώσουν σ' ἐκεῖνο τὸ βῆμα τὸ λόγο, γιὰ νὰ πεί στο σύγχρονο κόσμο ὡμῆ τὴν ἀλήθεια τῆς ἰσορροπίας. Νὰ πεί στοὺς κουρασμένους καὶ ἀπελπισμένους ἀνθρώπους τῆς Δύσεως, πῶς θὰ ξεπεράσουν τὰ ἄγχη καὶ τὶς ἐσωτερικὲς ἀγωνίες τους, καὶ πῶς θὰ μάθουν νὰ βλέπουν τὸν ἀνθρώπο ὄχι σὰν οἰκονομικὸ μέγεθος, ὄχι σὰν παραγωγικὴ μονάδα, ὄχι σὰν ἀριθμητικὴ ποσότητα, ἀλλὰ ὡς πνευματικὴ ποιότητα, ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπαύγασμα τῆς θεϊκῆς δόξης³. Γιὰ νὰ προβάλλει μὲ στεντόρεια φωνὴ τὴν ἀπόφασή μας τῶν νεοελλήνων νὰ ζοῦμε ὀρθόδοξα, νὰ σκεφτόμαστε ὀρθόδοξα, νὰ ἐνεργοῦμε ὀρθόδοξα καὶ νὰ ἀψοῦμε νὰ

δυτικοποιῶμε μέχρι τὶς τελευταῖες λεπτομέρειες τὴ ζωὴ μας.

Ὅλοι καταλάβαμε, πῶς τὰ ναρκωτικά, τὸ AIDS καὶ ἡ ἀρνητικὴ οἰκολογικὴ συμπεριφορὰ μας, έγιναν τρόπος καθημερινῆς στάσης μας, γιὰτὶ εἶναι συνισταμένους ἐνὸς ἄλλου τρόπου ζωῆς, πού σαφῶς πρέπει νὰ ὀνομαστῆι δυτικὸς τρόπος ζωῆς, ἀφοῦ ἐγκαταλείψαμε τὴ μάνα μας καὶ τρεφόμαστε ἀπὸ ξένο γάλα, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ κατανοῦμε περισσότερο ἀνῶρμοι⁴.

Χρειάζεται ἡ Παύλεια φωνὴ στο Εὐρωπαϊκὸ βῆμα γιὰ νὰ τονισθεῖ, ὅτι σήμερα μᾶς χρειάζεται, χρειάζεται σ' ὄλο τὸ κόσμο, ἡ Ἐκκλησία. Ἡ Ὄρθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Μακρυγιάννη, τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ ὄλων τῶν χαρισματικῶν προσώπων τῆς ἐποχῆς μας, πού ξέρει νὰ ἀναπαύει καὶ τὰ πιδ ἀπίθασα πνεύματα, γιὰ νὰ ὑπερβαίνουν τὸ θάνατο καὶ νὰ βοηθοῦν καὶ ἄλλους σ' αὐτὴν τὴν ὑπέρβαση.

Ἐκατομμύρια δυτικοὶ ἀνθρώποι, ἀπογοητευμένοι, ἐφθασαν σὲ πλήρες ἀδιέξοδο καὶ μέσα ἀπ' τὸ ἀδιέξοδο βρίσκουν τὴν Ὄρθοδοξία ἢ τουλάχιστον ἀναζητοῦν τὴν ὀρθόδοξη ζωὴ, ἀν κρίνει κανένας ἀπὸ τὰ καραβάνια πού καταφθάνουν καθημερινὰ στὴν κιβωτὸ τῆς ὀρθόδοξης πίστεως καὶ ζωῆς, τὸ Ἅγιον Ὅρος.

Ἡ φωνὴ μας σήμερα πρέπει νὰ εἶναι καθαρὴ, κρυστάλλινη, ὡμῆ καὶ ρεαλιστικὴ. Μακρὰ ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ τῶν στεῖρων γραμμάτων καὶ τεχνῶν, τῆς στείρας δημιουργικότητος, τῆς χαλαρότητας, τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς ἀχαλίνωτης φιληδονίας.

Ἡ μοναδικὴ σωτηρία τοῦ κόσμου εἶναι ἡ Ὄρθοδοξία. Δηλαδή ἡ προβολὴ τοῦ ρεαλιστικοῦ προσώπου τῆς δυναμικῆς τῆς, καθὼς καὶ ἡ μὲ σαφήνεια ὀριοθέτηση τῶν ὄρων σύγκρισης καὶ συνεργασίας τῆς, τόσο μὲ τὶς πολιτικὲς ἐξουσίες ὅσο καὶ μὲ τὶς ἄλλες θρησκείες.

Εὐχθηθε, Σεβασμιώτατε, ὅλοι μας νὰ υἰοθετήσουμε τὴ ἀκροτελεύτεια σύσταση τῆς ὑπέροχης ὀμιλίας τοῦ τρισημέσιου Ἀποστόλου Παύλου στὴν Ἀθήνα καὶ νὰ ἐνστερνωτοῦμε τὴ μετάνοια· «τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν» (Πράξ. 17,30).

Ὁ δρόμος τῆς Δαμασκοῦ εἶναι ἀναγκαῖος γιὰ τὴν πρόοδο ὄλων μας. Τὸ νὰ πέσουμε μέσα στὴ ἀλήθεια καὶ σὰν Ἑλλάδα καὶ σὰν Εὐρώπη καὶ σὰν ἀνθρωπότητα ὀλόκληρη, νὰ ἀνασηκωθοῦμε ἀνθρώποι ἀληθινὰ δίκαιοι, αὐτὸ θὰ εἶναι μὴ πώση μεταμόρφωσῆς μας μέσα στο ἐκθαμβωτικὸ καὶ μοναδικὸ φῶς τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, πού ἡ Ὄρθόδοξη Ἐκκλησία μας φυλάει ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ.

Αὐτὸ θὰ εἶναι ἡ καλύτερη τιμὴ στὸν Ἀπόστολο Παῦλο καὶ ἡ ἀποτελεσματικότερη καταξίωσή μας ὡς ἔορταστῶν τοῦ ἐρχομοῦ στὴν Ἀθήνα. Ἀμήν.

1. Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Βλάχου, Ἀνατολικὰ, τόμος Α' «Φίλη Ὄρθοδοξία», 1989.

2. Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Μεταλληνοῦ, «Φωνὴ Κυρίου» 1989.

3. Παντελεήμονος Μπεζενίτη, Μητροπολίτου Ζακύνθου (νῦν Ἀττικῆς), «Ἡ Ὄρθόδοξη Ἑλλάδα στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη», Ἐφημερίδες ΒΡΑΔΥΝΗ, 17-1-1981.

4. Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Βλάχου, Παρεμβάσεις στὴ σύγχρονη κοινωνία, τόμος Α', 1993.

ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΔΥΟ ΟΜΑΔΩΝ*

Ἔτσι ἔχοντας πάντα μπροστά της τὸ ὑπόδειγμα τῆς εὐλογίας τῶν «πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων» ἀπὸ τὸν Κύριο (Ματθ. 14,13) στὴν εἰδικὴ Ἀκολουθία τῆς Ἀρτοκλασίας, εὐλογεῖ τὰ βασικὰ προϊόντα τῆς γῆς, τὸ κρασί, τὸ λάδι καὶ τὸ σιτάρι καὶ εὐχεται τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ νὰ ὑπάρχουν μὲ ἐπάρκεια καὶ ἀφθονία σὲ ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ κόσμου: «Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ εὐλόγησας τοὺς πέντε ἄρτους ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐξ αὐτῶν πεντακισχιλίους ἄνδρας χορτάσας, αὐτὸς εὐλόγησον καὶ τοὺς ἄρτους τούτους, τὸν σῖτον, τὸν οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ πλήθυνον αὐτὰ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ εἰς τὸν κόσμον σου ἅπαντα, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν μεταλαμβάνοντας πιστοὺς δούλους σου ἀγιάσον». Καὶ ὁ λαὸς ἐπιβεβαιώνοντας τὴ θέση τῆς Ἐκκλησίας διακηρύττει: «Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπέινασαν...».

δ) Βασικὴ λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ ἐξαγιασμός τῶν φυσικῶν στοιχείων καὶ ἡ μεταμόρφωσή τους σὲ πραγματικότητες τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Σὲ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις της καὶ ἰδιαίτερα στὰ Ἱερὰ Μυστήρια εἶναι ἀπαραίτητη ἡ παρουσία τῶν ὑλικῶν στοιχείων, ὅπως τὸ ψωμί, τὸ νερό, τὸ κρασί, οἱ καρποὶ τῆς γῆς κ.λπ. Τὰ ὑλικά στοιχεία στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν χρησιμοποιοῦνται μὲ ἀνιμιστικὴ ἀντίληψη. Ἐδῶ τὰ στοιχεία δὲν εἶναι φορεῖς μυστικῶν καὶ μαγικῶν δυνάμεων, δὲν εἶναι θεϊκὰ καθεαυτά, ἀλλὰ ἀποκτοῦν νέο νόημα καὶ περιεχόμενο.

Τὰ ὑλικά στοιχεία μὲ τὴν παρουσία καὶ ἐπενέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐλευθερώνονται ἀπὸ τὴ δουλεία τῆς φθορᾶς καὶ συμμετέχουν «στὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ὁμορφιὰ τῶν Υἱῶν τοῦ Θεοῦ», ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὰ ὑλικά στοιχεία γίνονται διαφάνειες, δηλ. διὰ μέσου αὐτῶν ἀκτινοβολεῖ τὸ φῶς τῆς θείας παρουσίας.

ε) Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σεβάστηκε τέλος τὸ φυσικὸ περιβάλλον καθ' ἑαυτό. Ἡ ὀρθόδοξη ἀρχιτεκτονικὴ δημιουργήσε καλλιτεχνικὰ ἀριστουργήματα ποὺ τὰ χαρακτηρίζει ἡ συνάρτηση μὲ τὴν κλίμακα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ φυσικὸ

τοπίο. Τὰ ὀρθόδοξα μοναστήρια καὶ τὰ μικρὰ ξωκκλήσια εἶναι κομποτεχνήματα ἀπόλυτα ἐναρμονισμένα μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον.

* * *

Κατόπιν διεξοδικῶν συζητήσεων κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Σεμιναρίου δατυπώθηκαν προτάσεις θεραπείας τοῦ ὅλου προβλήματος. Ἐπισημάνθηκε κυρίως ἡ ἀνάγκη μᾶς νέας ἠθικῆς στάσεως καὶ συμπεριφορᾶς ποὺ ξεκινάει ἀπὸ τὴν λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας μας, θὰ περνᾷ μέσα ἀπὸ αὐτὴν καί, τέλος, θὰ καταλήγῃ πάλιν σ' αὐτήν. Ἡ μετάνοια ὑπὸ τὴν εὐρύτερη ἔννοια τῆς ἀλλαγῆς πορείας σκέψεως καὶ συμπεριφορᾶς, καθὼς καὶ ἡ ἀσκητικὴ θεώρηση τῆς ζωῆς ποὺ ἐκφράζεται μὲ τὴν ὀλιγάρκεια, τὴν αὐτάρκεια, τὴν λιτότητα καὶ τὴ χρήση τῶν ἀγαθῶν μὲ φειδῶ – ἰδεῶδες ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας – ἐπιβάλλεται νὰ πραγματοποιηθῶν στὴ ζωὴ τῶν χριστιανῶν. Ἀπὸ τὴ νέα αὐτὴ στάση θὰ προκύψῃ ἀβίαστα ἡ δικαιότερη κατανομὴ τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἡ καθαρὴ τεχνολογία, ἡ χρῆση προϊόντων φιλικῶν πρὸς τὸ περιβάλλον, ὁ βιολογικὸς καθαρισμὸς τῶν ἀποβλήτων, ὁ μετριασμὸς τῆς ἀχαλίνωτης ρύπανσης διὰ τῆς ἀναδασώσεως κ.λπ.

Πέραν ὅμως αὐτῶν τῶν πρακτικῶν συμπερασμάτων καὶ εἰσηγήσεων, οἱ σύνεδροι προσπαθήσαμε νὰ χαράξουμε τὶς κύριες γραμμὲς μᾶς ὀρθόδοξης θεολογίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, τὴν ὁποία ἀντλοῦμε ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τοὺς μεγάλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Κτίση γιὰ τοὺς Πατέρες σημαίνει ἀνάδυση ἀπὸ τὸ μὴ ὄν μὲ τὴ δημιουργικὴ ἐνέργεια τῆς βουλήσεως τοῦ Θεοῦ. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ κτίση δὲν εἶναι ἀνεξάρτητο καὶ αὐτόνομο φαινόμενο. Ἡ δημιουργία δὲν εἶναι αὐθύπαρκτη οὔτε σώζεται μόνη, ἀλλὰ συνέχεται καὶ σώζεται ἀπὸ τὸ Θεό. Γι' αὐτὸ Θεὸς καὶ κόσμος, ἂν καὶ ὄντολογικὰ διακρίνονται ὡς ἑτεροῦσιες πραγματικότητες, παράλληλες, παραλλήλως συνδέονται, ἐφ' ὅσον ἡ ἀπόλυση ἐξάρτηση τῆς δημιουργίας ἀπὸ τὸ Δημιουργὸ εἶναι αὐτονόητη.

Στὴν ὄντολογικὴ κατηγορία τῶν κτιστῶν ἀνήκει καὶ ὁ ἄνθρωπος ποὺ συγκεφαλαιώνει ὅλη

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 468 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

τῆ δημιουργία. Ἀποτελεῖ τὸ δυναμικὸ πυρῆνα τοῦ σύμπαντος, ἐνῶ τὸ σύμπαν τὴν ἐπέκταση τοῦ ἀνθρώπου. Νοῦς καὶ αἰσθήσεις συνυπάρχουν στὸν ἄνθρωπο σὲ μία «χαλκηδόνια σύνθεση». Ἡ διπλὴ ἀνθρώπινη φύση ποὺ ἐνώνει μέσα της τὰ διαφορετικὰ στοιχεῖα τῆς δημιουργίας θεωρεῖται μεσολαβητικὴ καὶ συμφιλιωτικὴ ἔτσι ὥστε ὅλα τὰ ὄντα νὰ συνενώνονται καὶ νὰ ὑψώνονται μέσα ἀπὸ αὐτὸν σὲ ἀρμονία μὲ τὸ Δημιουργό. Τὴν ἀρμονικὴ σχέση ὁμως ἀνθρώπου καὶ κτίσεως διαταράσσει ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, διακόπτοντας ἔτσι τὸν ἀνυψωτικὸ δυναμισμό ὃχι μόνο αὐτοῦ τοῦ ἴδιου, ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρης τῆς κτίσεως. Ἡ μονοδιάστατη ἀγάπη γιὰ τὴν ὕλη καὶ τὸν κόσμο ἀντιστρατεύεται τὴν ἀγάπη γιὰ τὸ Θεὸ καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὁ φιλόυλος παύει νὰ εἶναι καὶ φιλόθεος, αὐτοφυλακισμένος στὰ κτιστὰ ἐνδοκοσμικὰ δεδομένα. Ἡ δυσαρμονία μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ κτίσεως ἀποκαθίσταται μὲ τὸ λυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ ποὺ ἐκφράζεται μὲ τὴν λειτουργικὴ καὶ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ χριστοκεντρικὴ ἀντίληψη τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιο γιὰ τὴν ἐρμηνεία τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου τόσο μὲ τὸ Θεό, ὅσο καὶ μὲ τὸν κόσμο. Ἡ θεία ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρία τῆς ἀποκαταστάσεως καὶ ἀνακαινίσεως τῆς κτίσεως. Ἡ ἀντίληψη αὐτὴ προσδιορίζει καὶ τὴ στάση τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι στὸν κόσμο. Συμπυκνώνεται στὸ ἰδανικὸ τῆς ἀγάπης, ἢ ὁποῖα ἀπαλύνει τὴ φιλαυτία καὶ τὴ δυναστικὴ τοποθέτηση ἀπέναντι στὸν κόσμο, μία στάση ζωῆς ποὺ ἐκφράζει ἰδιαίτερα ὁ ὀρθόδοξος μοναχισμὸς μὲ τὴν καλλιέργεια τοῦ ἀσκητικοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἰδιαίτερη εὐαισθησία του γιὰ τὸν κόσμο.

* * *

Πρὸ τῆς παραθέσεως τῶν προτάσεων κρίνουμε ἀπαραίτητο νὰ ἀφήσουμε νὰ μιλήσουν ἀντὶ ἡμῶν μερικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας χωρὶς ἐρμηνεία καὶ ὁ καθένας μπορεῖ νὰ βγάλῃ τὰ συμπεράσματά του:

«Ἡ δὲ γῆ ἠνόμησε διὰ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν, διότι παρήλθοσαν τὸν νόμον καὶ ἥλλαξαν τὰ προστάγματα διαθήκην αἰώνιον» (Ἡσαΐας 24,3).

«Ἡ γῆ ἀγλώσσωσ βοᾷ στενάζουσα. Τί με κακοῖς μαιίνετε πολλοῖς πάντες ἄνθρωποι; Καὶ ὑμῶν ὁ Δεσπότης φειδόμενος, ὄλην ἐμὲ μαστί-

ζει· λάβετε αἰσθῆσιν καὶ ἐν μετανοίᾳ τὸν Θεὸν ἐξιλεώσασθε» (Κανὼν εἰς φόβον σεισμοῦ).

«Ἐγκρατείας δὲ ὁ κάλλιστος ὄρος καὶ κανὼν οὗτος ἔστω, τὸ μῆτε τρυφὴν μῆτε πρὸς κακοπάθειαν τῆς σαρκὸς βλέπειν, ἀλλὰ φεύγειν ἐν ἐκατέρῳ τὴν ἀμετρίαν, ἵνα μῆτε πολυσαρκοῦσα ταράσσηται, μῆτε νοσώδης γενομένη, ἀδυνατῇ πρὸς τὴν τῶν ἐντολῶν ἐργασίαν...» (Μ. Βασιλείου, Εὐρισκόμενα Πάντα).

Καὶ ἀπὸ τὴν θύραθεν σοφίαν ὁ Ντοστογιέφσκυ πολὺ ὠραῖα σημειώνει: «Ἀγάπησε ὅλη τὴν κτίση τοῦ Θεοῦ, τὰ πάντα μέσα σ' αὐτὴν καὶ κάθε κόκκο ἄμμου. Ἀγάπησε τὸ κάθε φύλλο, τὴν κάθε ἡλιακίδα ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ. Ἀγάπησε τὰ ζῶα, ἀγάπησε τὰ φυτὰ, ἀγάπησε τὸ κάθε τι. Καὶ ὅταν ἀγαπήσης τὰ πάντα, τότε θὰ ἀνακαλύψῃς στὸ κάθε τι τὸ μυστικὸ τοῦ Θεοῦ. Σὰν τὸ αἰσθανθῆς αὐτὸ τότε νὰ ἀρχίσῃς νὰ τὸ γνωρίζῃς καὶ νὰ τὸ ἀντιλαμβάνεσαι κάθε ἡμέρα ὅλο καὶ πιὸ πολὺ. Καὶ νὰ φθάσῃς ἐν τέλει νὰ ἀγαπήσης ὀλόκληρο τὸν κόσμο μὲ μία ἀνεξάντλητη παγκόσμια ἀγάπη ποὺ νὰ ἀγκαλιάζῃ καὶ νὰ περιλαμβάνῃ τὰ πάντα. Ἀγάπησε τὰ ζῶα: Ὁ Θεὸς τοὺς ἔχει δώσει σπέρματα σκέψης καὶ ἀνόθευτη χαρὰ. Μὴ τὴν ταράξῃς. Μὴν τὰ βασανίζῃς, μὴ τοὺς στερήσῃς τὴν χαρὰ τους, μὴ βαδίσῃς ἐναντία στις προθέσεις καὶ στὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ».

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

1. Γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος ἐπιβάλλεται ἡ ἀποκατάσταση τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεὸ ἢ ὁποῖα ὅπωςδήποτε προϋποθέτει τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀρμονικῆς σχέσεως μὲ τὸν συνάνθρωπο καὶ τὸ περιβάλλον.

2. Στὴν πράξη ἀπὸ μέρους τοῦ ἀνθρώπου χρειάζεται νέα ἠθικὴ στάση, ἀλλαγὴ ἥθους καὶ συμπεριφορᾶς. Ἡ μετανοία, μὲ τὴν εὐρύτερη ἐννοιά της, ἀναγεννᾷ καὶ ἀνακαινίζει τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κόσμο.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΦΙΛΟΘΕΟΥ

Ἀρχιμ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΒΡΑΜΙΩΤΗΣ

Ἀρχιμ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΡΙΒΙΟΣ

Διάκονος ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ΜΙΣΙΑΚΟΥΔΗΣ

ΑΞΙΟΣΗΜΕΙΩΤΑ ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ

Λόγια καὶ ἐνέργειες τοῦ Λυτρωτῆ «ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ»*

Τί ἔγινε, θὰ διερωτηθεῖ ὁ οἰοσδήποτε. Τί ἐπιτελέσθηκε; Μὰ τί ἄλλο ἀκριβῶς, παρὰ (ὑπονοεῖται ὄντας αὐτονόητο) ἡ ἀποστολή τῆς ἀπολύτρωσης, δηλαδή τὸ ἔργο τὸ λυτρωτικό, ποῦ ἐπιτελέσθηκε ἀπὸ τὸν Λυτρωτῆ. — Πρβλ. τὴν ἔννοια τοῦ λατινικοῦ ἀνάλογου ρηματικοῦ τύπου, ποῦ ἀναγράφεται στὴ λατινικὴ «κοινὴ» μετάφραση τῆς Καινῆς Διαθήκης, τῆ Vulgata, «con-

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΔΡΟΥΛΙΑ**

Καθηγητοῦ - Εἰδικοῦ Ἐπιστήμονος τῆς Φ.Ε.

summatum est» καὶ εἶναι τοῦ ρήματος consummo -are = ἀποτελεῖω, τελεσιουργῶ, καταπραΰνω¹⁰⁴. — Παράλληλα πρβλ. αὐτὸ ποῦ ὁ Θεάνθρωπος εἶχε πεῖ προηγουμένως, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Θεὸ Πατέρα (κατὰ τὴ λεγομένη Ἀρχιερατικὴ Του Προσευχῆ): «τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω»¹⁰⁵. Παρομοίως πρβλ. ἐπίσης «καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον»¹⁰⁶ (= φέρω εἰς πέρας, ἐπιτελέσω, ἐκτελέσω, βλ. ρῆμα τελειῶ -ω).

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 470 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12 τεύχους.

104. Βλ. «consummo -are» **Ἰωάν. Τσακαλώτου**, Λεξικὸν Λατινικῆς Γλώσσης, Ἀθήναι 1913, σ. 230. — Πρβλ. «consummo -are = accomplir, achever» Félix Gaffiot, Dictionnaire illustré latin - français, Paris 1934, σ. 413. Τὰ ρήματα τὰ γαλλικά, ὄντας συνώνυμα, σημαίνουν: accomplir = ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ, τελειῶνω, πραγματοποιῶ καὶ achever = τελειῶνω, ἀποπερατῶ, περαίναω, βλ. **Καρόλου Σπάρταλη**, Λεξικὸν Γαλλοελληνικόν, Ἀθήναι 1938, σ. 18, 22. — Ὁ **Erich Fromm** λανθασμένα γράφει ὅτι «Τὰ ἑλληνικὰ Εὐαγγέλια ἀναφέρει τὴ λέξη τετέλεσται, ποῦ σημαίνει «ὄλα τελειώσαν» (Ἡ Βουλγαρὰ τὸ μεταφράζει αὐτὸ consummatum est, ποῦ ἔχει τὴν ἴδια σημασία...) ὁ Ἰωάννης δὲ διάλεξε τὰ λόγια μὲ τὰ ὅποια ἀποδίδουν οἱ Ὁ' τὸ κί - ἀσάχ τοῦ ψαλμοῦ: ἐποίησεν, ποῦ εἶναι ἡ κυριολεκτικὴ μετάφραση τοῦ ἀσάχ. Ἡ ἀπάντησις ... βρίσκεται στὸ ὅτι ἡ μετάφρασις τετέλεσται χρησιμοποιεῖται γιὰ τὸ ἀσάχ στὸν Ἡσαΐα νε' 11 μὲ τὴ λέξη ἐκτελέσει» (μνημ. ἔργ. σ. 248). — Σ.Σ. Στὴ Μετάφραση τῶν Ὁ', στὸ προφητικὸ ἐδάφιο, ἀναγράφεται ὄχι «ἐκτελέσει» ἀλλὰ «ἕως ἂν τελειῶθῃ».

105. **Ἰωάν. ιζ' 4**. — Τὸ ὡς ἂνω «ἐτελείωσα» εἶναι, ἔννοεῖται, τοῦ τελειῶ = τελειῶνω, περατῶνω. «Ὁ Κύριος εἶχε ἔργον ἀνατεθειμένον εἰς αὐτόν, ἵνα φέρῃ εἰς πέρας ... τοῦ εἶχε δοθῆ πρὸς ἐπιτελεῖσιν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς» **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Ἰωάννην, σ. 593-594 (4, 3). — «τὸ ἔργον δηλ. τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας, ὃ συνετελέσθη διὰ τῆς σταυρώσεως» **Ν. Δαμαλά**, μνημ. ἔργ. σ. 647 (4).

106. **Ἰωάν. δ' 34**. — «τελειώσω = φέρω εἰς πλήρες τέλος,

Μὲ ὅσα ἐπισημάναμε, ἐπισημειώνοντας σχετικὰ στοιχεῖα γιὰ τὸ τετέλεσται, εἶναι ἐμφανῆς τὸ ἐξῆς: Ὁ Ἐσταυρωμένος Θεάνθρωπος, προφέροντας τὸ ρῆμα αὐτὸ (τελοῦμαι - τετέλεσται), καθὼς κατέστη καταφανὲς ἀνωτέρω, δὲν ἐννοοῦσε πὼς ἔτσι πεθαίνει, ἀλλὰ, ὅπως εἶναι πασιφανές, ὅτι ἔχει τελειώσει, δηλαδή ἐπιτελέσει, περατώσει τὸ ἔργο Του¹⁰⁷! Αὐτὸ, τὸ λυτρωτικὸ ἔργο ἐπιτελέσθηκε, ἐκτελέσθηκε, ἐκπληρώθηκε, ἔχει τελεσθεῖ — «τετέλεσται»!

Τέλος, ἡ τελευταία φράσις τοῦ Σωτῆρος «ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ», μὲ τὸ πέρας τοῦ θεανθρώπινου δράματος, εἶναι συγκινητικωτάτη καὶ ὄντως θεσπεσία, τὴν ὁποία σχολιάζομε ἀμέσως στὴ συνέχεια.

7ος λόγος, ὁ τελευταῖος τοῦ Ἰησοῦ στὸν Σταυρὸ

«καὶ φωνήσας φωνῆ μεγάλη ὁ Ἰησοῦς εἶπε· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν»¹⁰⁸.

Μεγαλοφώνως, θριαμβευτικὰ¹⁰⁹ λοιπὸν, θὰ

συντελέσω ... ἔφερον εἰς πέρας ... τελειῶ τὸ ἔργον αὐτοῦ σωτηρίαν τοῖς πιστεύουσιν εἰς αὐτόν» **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Ἰωάννην, σ. 157 (34, 6). — «Τὸ δὲ καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον, ἦτοι θέσω πέρας εἰς τὸ ἔργον ... τοῦ πατρὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν» **Ν. Δαμαλά**, μνημ. ἔργ. σ. 235 (34).

107. Βλ. «Ἦλθεν εἰς πέρας ... ὅ,τι ἔπρεπε νὰ γίνῃ ... τετέλεσται λοιπὸν ἐντονωτέρα τῆς λέξεως πληρωθῆ ... σημαίνει καὶ τὴν τελειάν πληρῶσιν ... τὴν συντέλειαν τοῦ ἔργου ἐκεῖνου δι' οὗ ἡ Γραφὴ ἐπληρώθη [ἐκπληρώθηκε]... τὸ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος ἔργον... ἀχθῆ εἰς αἰῶνα πέρας ... Γέγονε ... πάντα ἐτελέσθησαν» ... πᾶν ὅ,τι ὁ Πατὴρ ἀνέθεσεν εἰς αὐτόν νὰ φέρῃ εἰς πέρας καὶ πᾶν ὅ,τι οἱ προφήται προείπον». **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Ἰωάννην, σ. 674 (28, 3), 677 (30, 1). **Τετέλεσται τὸ ἔργον τῆς λυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ** (αὐτόθι 30, 1). — «εἶπε τετέλεσται, πάντα τὰ περὶ ἐμοῦ γεγραμμένα ἐν Νόμῳ Μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς (Λουκ. 24, 44)» **Ν. Δαμαλά**, μνημ. ἔργ. σ. 700 (30).

108. **Λουκ. κγ' 46**.

109. Βλ. ἀνωτέρω «φωνήσας φωνῆ μεγάλη» (Λουκ. κγ' 46) καὶ πρβλ. «ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῆ μεγάλη ἀφήκε τὸ πνεῦμα» **Ματθ. κζ' 50**, «ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφίει φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε» **Μάρκ. ιε' 37**. — Ἡ πρώτη φωνὴ - κραυγὴ ἦταν, ὅταν «ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῆ μεγάλη λέγων· ἡλί ἡλί, λεμὰ σαβαχθανί» **Ματθ. κζ' 46**, πρβλ. **Μάρκ. ιε' 34**. — Ὅπως διαπιστώνεται λοιπὸν «καὶ οἱ τρεῖς συνοπτικοὶ μνημονεύουν τῆς μεγάλης ταύτης φωνῆς, ἥτις ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀπέθνησκεν ἐξ ἐξαντλήσεως» **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Λουκῆν, σ. 648 (46, 1). «Ἦτο ἡ φωνὴ αὕτη σημεῖον, ὅτι, παρὰ τοὺς πόνους του

λέγαμε κατὰ κάποιο τρόπο «στεντορεία τῆ φωνῆ»¹¹⁰, ὁ Κύριος ἡρωικά, «ἀντρειωμένα», νικητήρια, ἐκφράζοντας ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη πρὸς τὸν Πατέρα, ἀναφωνεῖ μὲ ἔξαρση καὶ σὲ ἔκσταση τὴν ὡς ἄνω φράση. Παραμένοντας στὸν «Θεὸν Πατέρα» ὄντως «πιστὸς ἄχρι θανάτου»¹¹¹, Τὸν ἀποκαλεῖ πάλι Πατέρα, ὅπως ἀκριβῶς στὸν 1ο λόγο Του ὡς «Υἱὸς τοῦ Θεοῦ», ποῦ εἶπε «ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ» (βλ. «πάτερ, ἄφες αὐτοῖς») καὶ ὄχι μὲ τὴν προσφώνηση ὡς «υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου» (βλ. 4ο λόγο «Θεέ μου Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;»). Ἡ προσφιλῆς Του προσηγορία, μὲ τὴν ὁποία πάντοτε προσφωνοῦσε τὸν Πατέρα Θεό, «Πάτερ» ἢ «Πάτερ μου»¹¹², ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐδῶ τελικά, ὅπου θὰ προσθέσει «εἰς χεῖράς σου...» — «στὰ χεῖριά Σου!» Πόσο ὑπέροχη, κυριολεκτικὰ στοργικὴ καὶ τρυφερή, εἶναι ἡ φράση καὶ θαυμασία εἰκόνα αὐτῆ ἢ ἀνθρωπομορφικὴ «στὰ χεῖριά σου ἐναποθέτω!» Τί παραθέτει; Ποιὰ ἢ παρακαταθήκη; «τὸ πνεῦμα» Του, λέει ὁ Ἰδιος ὁ Ἐσταυρωμένος. Δὲν εἶπε τὴν ψυχὴ ἢ τὴ ζωὴ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ὑπὸ τὴν ἔννοια τῆς λογικῆς καὶ ἀθάνατης ψυχῆς, τὸ λογικὸ πνεῦμα¹¹³, ἔχοντας ἐξάλλου ὁ Κύριος, καὶ ἐκεῖνη

ἀκόμη τὴ στιγμή ποῦ ἐκπνέει, πλήρη πνευματικὴ διαύγεια.

Ἄξιοπρόσεκτος ἀκόμη εἶναι ὁ ρηματικὸς τύπος **παρατίθεμαι**¹¹⁴. Ὁ Κύριος, καθηλωμένος «ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ», δὲν εἶπε **παραθήσομαι**, ὅπως ἀναγράφεται στὸν ἀνάλογο ψαλμὸ τὸν 306, στίχος 6ος, ἐνῶ ἐπανέλαβε ὁ Ἐσταυρωμένος καὶ ἐδῶ ψαλμικὴ φράση, ἐκεῖνη ἀκριβῶς τῆ φράση. Ὁ ψαλμικὸς ρηματικὸς χρόνος ἐκεῖ εἶναι μέλλον, ἐνῶ ἐδῶ ἐνεστώς. Ὁ Χριστὸς δὲν θὰ παραθέσει τὸ πνεῦμα Του μελλοντικῶς, ἀργότερα, ἔστω στὸ ἐγγύτατο μέλλον, ἀλλ' ἀκριβῶς τώρα, στὸ παρὸν, «νῦν», κατὰ τὴν ὥρα ποῦ ἐκφωνεῖ αὐτὸν τὸν ψαλμικὸ στίχο. Ἐξάλλου ὁ Ἐσταυρωμένος ἐκπνέει ἐκεῖνη τὴ στιγμή καὶ ὄχι κάποια ἄλλη ὥρα¹¹⁵. Συνεπῶς ἀρμόζει στὸ παρὸν τὸ παρατίθεμαι, στὴν παρούσα ὥρα καὶ στιγμιαία περιόριση καὶ κατάσταση καὶ ὄχι σ' ἐκεῖνο τὸ ἀκαθόριστο μελλοντικὸ παραθήσομαι¹¹⁶. Πρβλ. «τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν» — «καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν»¹¹⁷, ἐννοεῖται ἀμέσως, πάραυτα καὶ ὄχι μετὰ ἀπὸ ὥρα ἢ ὥρες ἀργότερα, ὅποτε καὶ θὰ δικαιολογεῖτο τὸ παραθήσομαι.

καὶ τοὺς κόπους του, ἡ ζωὴ του ἦτο ὀλόκληρος ἐν αὐτῷ... Εἰς τοὺς ἀποθνήσκοντας τὸ πρῶτον ἐξασθενοῦν εἶναι ἡ φωνή. Μετὰ πνοῆς ἐκλειπούσης καὶ γλώσσης τραυλιζούσης, μόλις λέξεις τινὲς μετὰ πολλῆς βίας ἐξέρχονται τοῦ στόματός των, ἔτι δυσκολώτερον ἀκουόμενα... Ἡ φωνὴ του ὁμοιάζει πρὸς τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος, ἣς ἤχει ὑπὲρ τὰς θυσίας. Εἶναι φωνὴ μεγάλη, θριαμβευτικὴ **τοῦ Ἰδιοῦ**, Ὑπόμν. Μάρκον, σ. 306 (37, 1). «Ὁ Ἰησοῦς ἐξέπνευσε μετὰ φωνῆς μεγάλης, οὐχὶ ὡς συνέβαινε συνήθως ἐπὶ τῶν σταυρουμένων ἐκ βραδείας ἐξαντλήσεως τῶν φυσικῶν δυνάμεων» **τοῦ Ἰδιοῦ**, Ὑπόμν. Ματθαίου, σ. 512 (50, 1).

110. Ὁ **Στέντωρ** ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἡρώες, ποῦ ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Τροίας, περιφημὸς γιὰ τὴν ἰσχυρὴ φωνὴ του, ἐξ οὗ παράγεται στεντόρειος, στεντορόφωνος. Βλ. «*Στέντωρι μεγάλτορι χαλκοφῶνῳ, ὃς τόσον αὐδήσασθ' ὅσον ἄλλοι πενήτηκοντα Αἰδῶς, Ἀργεῖοι, ...*» **Ὁμήρου**, Ἰλιάς Ε 785-788. — «*κήρυξ Στεντόρειος*» **Ἀριστοτέλους**, Πολιτικά Η' 4, 1326 β 8.

111. Ἀποκάλυψις **Ἰωάννου** β' 10.

112. Βλ. πλὴν ἄλλων καὶ **Ματθ.** κς' 39, 42 (παραπομπὴ μας 13), **Ἰωάν.** ις' 1, 24, **Πάτερ, ἄγε** στίχ. 11, «*Πάτερ δίκαιε*» στίχ. 25. — Πρβλ. «*ὦ Ζεῦ πάτερ*» **Ἀριστοφάνους**, Ἀχαρνῆς 225.

— «Θὰ μπορούσε νὰ λεχθεῖ ὅτι ὀλόκληρη ἢ ἀποστολὴ τοῦ Χριστοῦ ἐμψυχούται ἀπὸ τὴν προσευχὴ ἢ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς μεσσιανικῆς προσφορᾶς Του μέχρι τῆς ὑψίστης ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας Του, τῆς θυσίας Του ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἢ ὁποία πληροῦται ἐν τῇ προσευχῇ» **Pape Jean - Paul II**, Le prêtre, homme de prière. Ἐφημερίδα «L' osservatore romano», No 23, 8 Juin 1993, σ. 12.

113. Βλ. **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Λουκᾶν, σ. 649 (46, 5). Ὁ αἰδίδμος ἐν λόγῳ ὑπομνηματιστῆς δὲν ἀποδέχεται προφανῶς, καὶ ὀρθότατα, τὴν ἀποψη τοῦ **N. Δαμαλά**, μνημ. ἐργ. ἀναφορικὰ μὲ «τὸ πνεῦμα» πῶς πρόκειται γιὰ «τὴν ἀνθρώπινον αὐτοῦ ψυχὴν» σ. 700 (30). Βλ. ἐπίσης «*παρέδωκε τὸ πνεῦμα*» **Ἰωάν.** ιθ' 30, «*ἀφήκε τὸ πνεῦμα*» **Ματθ.** κς' 50.

114. Τὸ ρῆμα **παρατίθεμαι** σημαίνει δίδω, παραδίδω κάποιον στὴ φροντίδα ἄλλου. **Δ. Δημητράκου**, μνημ. Λεξικόν, τόμ. 7ος σ. 5501 (ἐννοίες: 4η καὶ 16η). Τὸ οὐσιαστικὸ τὸν παραθήκη (παρακαταθήκη) ὑποσημαίνει κάθετι ποῦ κατατίθεται σὲ κάποιον (σ. 5432). — Ὁ ἀναγνώστης εἶναι δυνατὸ νὰ ἀντιληφθεῖ τὴν ἔννοια ποῦ ἐμπεριέχει τὸ χριστολογικὸ παρατίθεμαι πρὸς τὸν Πατέρα. Βλ. «παρακαταθήκη τὸν θάνατον ὀνόμασεν, ὡς πάλιν ληψόμενος τὴν ψυχὴν» (**Θεοφύλακτος**) **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Λουκᾶν, σ. 648-649 (46, 4). Ἡ παραθήκη αὐτὴ ὑπεμφαίνει ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη καὶ ἀφοσίωση στὸν Πατέρα, διατελώντας σὲ ἀγαστὴ συνύπαρξη καὶ κοινωνία τῆς Τριαδικῆς Θεότητος. Πρβλ. «*Σὸι παρακατατιθέμεθα τὴν ζωὴν ἡμῶν ἅπασαν καὶ τὴν ἐλπίδα, Δέσποτα φιλόφρονε*» **Ἰωάν. Χρυσοστόμου**, Θ. Λειτουργία, Εὐχὴ πρὸ τοῦ «Πάτερ ἡμῶν».

115. Πρβλ. «Ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα» **Ἰωάν.** ιθ' 30. — «Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κρᾶζας φωνὴ μεγάλη ἀφήκε τὸ πνεῦμα» **Ματθ.** κς' 50. — «Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείξ φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε» **Μάρκ.** ιε' 37.

116. «Ὁ μέλλον «παραθήσομαι», ὅστις εἶναι καὶ συνήθης γραφὴ τοῦ κεμένου, ἦτο φυσικὸς εἰς τὸ στόμα τοῦ Δαβὶδ, τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος δὲν ἐπέκειτο, ἀλλ' ἦτο ἀκόμη μακράν. Ὁ ἐνεστώς «παρατίθεμαι» αὐτὸς καὶ μόνος ἀρμόζει εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ γραφὴ παρατίθεμαι φαίνεται αὐθεντικώτερα» **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Λουκᾶν, σ. 648 (46, 4).

— Πρβλ. πῶς ὁ **M. Βασίλειος** «*καὶ Ἔἰς χεῖράς σου παρατίθεσμαι τὸ πνεῦμά μου*» **τελευταῖον εἰπὼν** **Γρηγορίου Θεολόγου**, Εἰς τὸν **M. Βασίλειον Ἐπιτάφιον (ΜΓ')**. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 60ος, σ. 178 (ΟΘ' 7-8). Τὸν ἐνεστώτα ἐχρησιμοποίησε κατὰ τὸν ἀπαγορευσμὸ τοῦ ἑνὸς «ἐπίβουλος» Πατριάρχης, ψιθυρίζοντας «τὰ λόγια τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ», «εἰς χεῖράς σου παρατίθημι τὸ πνεῦμά μου» [ἀντὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ παρατίθεμαι] **T. Γριτσόπουλου**, Κύριλλος ὁ Β', ὁ Κονταρῆς. Θ.Η.Ε. τόμ. 7ος, σ. 1191.

117. **Λουκ.** κς' 46.

Ἀξιοσημείωτο ἀκόμη εἶναι ἐπίσης τὸ ὅτι οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς ἱ. Εὐαγγελιστὲς χρησιμοποιεῖ γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ τὰ ρήματα - ρηματικούς τύπους ἀπέθανε ἢ ἐτελεύτησε ἢ ἐκοιμήθη, ἀλλὰ ἀναγράφουν «ἐξέπνευσεν»¹¹⁸. Σημειώνουν συνεπῶς τὸ δισύνθετο ρῆμα ἐκπνέω (ἐκ- πνέω), τὸ ὁποῖο ἐμπεριέχει ὡς δευτέρο συνθετικό του τὸ πνέω, ποῦ ἐτυμολογικὰ καὶ ἐννοιολογικὰ συνδέεται μὲ τὸ ὁμόρριζό του οὐσιαστικὸ πνεῦμα (πρβλ. τὸ παράγωγο πνοή)¹¹⁹.

Ὁ Ἐσταυρωμένος Κύριος «ἐκπνέει», ἔχοντας ἐπομένως «κατὰ νοῦν» καὶ συνάμα στὰ χεῖλη Του παλαιοδιαθηκικὰ λόγια (ὅπως ἐπισυνέβη καὶ σὲ ἄλλες πάμπολλες προηγούμενες περιπτώσεις καὶ περιστάσεις), προφέροντας λόγο ψαλμικό, τὴν εἰρημένη θεσπέσια φράση τοῦ Ψαλμοδοῦ. Ἔτσι καὶ ὁ λόγος Του αὐτός, ὁ 7ος σταυρικός, πρόκειται νὰ ἀποβαίνει γιὰ τοὺς πιστοὺς «τύπος καὶ ὑπογραμμός»¹²⁰, πλὴν ἄλλων, μάλιστα ὡς πρὸς τὴν ὥρα τῆς τελευτῆς τῆς ἐπίγειας βιοτῆς μας. Αὐτὸ ἄλλωστε ἐφήρμοσαν, καὶ μὲ προσόμοια λόγια, καθὼς καὶ μὲ παρόμοιο μαρτυρικὸ θάνατο, «ἐμαρτύρησαν» ἀναρίθμητοι «ἄ-

γιοι μάρτυρες»¹²¹ «ἀνὰ τοὺς αἰῶνας» τοὺς μεταχριστιανικούς, ἐνῶ ἀπέδωσαν τὸ πνεῦμά τους στὸν Κύριο τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Πρῶτος μάλιστα μεταξὺ τῶν μαρτύρων αὐτῶν, «ἐν ἔργοις καὶ λόγοις»¹²² «μιμητῆς ἐγένετο»¹²³ τοῦ Ἐσταυρωμένου Θεανθρώπου, ὁ πρωτοδιάκονος καὶ πρωτομάρτυρας Στέφανος. Αὐτός, ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ «*Στέφανος πλήρης πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου καὶ σοφίας καὶ δυνάμεως*»¹²⁴, κατὰ τὴν τελευτῆ του τὴ μαρτυρικὴ μιμούμενος καὶ φραστικὰ τὸν Σταυρωθέντα Σωτήρα, εἶπε τὰ παρεμφερῆ μὲ Ἐκείνου αὐτὰ λόγια: «*Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου*»¹²⁵.

Ἄχ, Θεέ μας καὶ Κυριέ μας, μακάρι νὰ εἴχαμε κι ἐμεῖς, ὡς πιστοὶ «δούλοι» Σου, τὴ δυνατότητα, τὴ διαύγεια, τὴ διάθεση καὶ εὐφυχία νὰ προφέρωμε ἀνάλογα μὲ ἐκεῖνα τὰ θεανθρώπινα λόγια Σου, καθὼς καὶ αὐτὰ τὰ πανάγια παρόμοια τοῦ Πρωτομάρτυρά Σου ἢ ἔστω νὰ τὰ στοχαστοῦμε στὶς στιγμὲς τῆς ἐπιθανάτιας ἐκπνοῆς μας!

* * *

Περαιόντας τὴν παρουσίαση τοῦ θέματός μας αὐτοῦ, θὰ εἴχαμε «ἐν τέλει» νὰ ἐπισημειώσωμε πῶς:

Ὅπως ὅλοι οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ Διδασκάλου, ὄντας ὄντως θέσφατοι, καθὼς καὶ «πάντα τὰ ἔργα» Του¹²⁶ τὰ θαυμαστά, ὡς καὶ ἅπαντα τὰ ἐνεργήματα τὰ θεοπάρακτα¹²⁷ τοῦ Θεανθρώπου,

118. Πρβλ. **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Λουκᾶν, σ. 649 (46, 6). — Βλ. *ἄφηκε τὸ πνεῦμα* **Ματθ.** κζ' 50, *ἐξέπνευσε* **Μάρκ.** ιε' 37 — ὅπως «ἐξέπνευσε» ἐπίσης γράφει καὶ ὁ **Λουκᾶς** κγ' 46, «*παρέδωκε τὸ πνεῦμα*» **Ἰωάν.** ιθ' 30.

— Γιὰ ἄλλους στὴν Καινὴ Διαθήκη, προκειμένου νὰ ἀναφερθεῖ ὁ θάνατός τους, ἀναγράφονται ἄλλα συνώνυμα ρήματα, λ.χ. α) στὴν εὐαγγελικὴ παραβολὴ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου «*ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν ... ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος*» **Λουκ.** ιστ' 22. — «*εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν*» **Λουκ.** η' 53. — «*Λάζαρος ἀπέθανε*» **Ἰωάν.** ια' 14. — «*Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου*» **Ματθ.** β' 19. — «*καὶ ὁ πρῶτος ἐτελεύτησε ... ἀπέθανε καὶ ἡ γυνὴ*» **Ματθ.** κβ' 25, 27. — *καὶ τοῦτο εἶπὼν ἐκοιμήθη* ὁ Στέφανος, **Πράξ.** Ἀποστ. ζ' 60.

119. Βλ. «πνοὴ (πνέω)... ἢ πράξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πνέω» **Δ. Δημητράκου**, μνημ. Λεξικόν, τόμ. 7ος, σ. 5905. — «*ἡχος φερομένης πνοῆς βιαίας*» **Πράξ.** Ἀποστ. «*αἱ λέξεις πνοῆ καὶ πνεῦμα ἔχουσι τὴν αὐτὴν ῥίζαν καὶ ἐννοίαν ταυτόσημον*» **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμνημα εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, Ἀθῆναι 1955, σ. 77 (2, 6). — Πρβλ. «*ὡσπερ τῶν ἀναπνεόντων αἰεὶ ἐκπνέει τε καὶ ἀναπνέει ῥέον τὸ πνεῦμα*» **Πλάτωνος**, Φαίδων (ἢ περὶ ψυχῆς, ἠθικὸς) 112 B. — «*ἐκπνέων ψυχὴν ἐμὴν*» **Εὐριπίδου**, Ὀρέστης 1163 (= παραδίδω τὸ πνεῦμα, ξεψυχῶ).

120. Δηλαδὴ ὑπόδειγμα, παράδειγμα πρὸς μίμηση. Πρβλ. «*δὲρα, ποιήσεις κατὰ τὸν τύπον τὸν δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει*» **Ἐξόδος** κε' 40. — «*Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπομιμάντων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἰχνεσιν αὐτοῦ*» **Α' Πέτρον** β' 21. Τὸ ὑπομιμάνω εἶναι μεταγενέστερος τύπος τοῦ ὑπολείπω, καὶ ὁ ὑπογραμμὸς «κατὰ γράμμα σημαίνει τύπον γραφῆς προβαλλόμενον πρὸς μαθητάς, ἵνα ἀντιγράψωσι τοῦτον... Ἐνταῦθα τὸ πρὸς μίμησην προβαλλόμενον πρότυπον καὶ παράδειγμα» **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Ἐβραϊσμοὺς καὶ 7 Καθολικὰς, σ. 270 (21, 4 καὶ 5).

121. Γιὰ τὶς ἐννοίες τῶν λέξεων μάρτυρας, μαρτυρία, μαρτύριο καὶ μαρτυρῶ βλ. **Ι. Δρούλια**, Ὁ μάρτυρας Μάμας (μνημ. ἔργ.), παραπομπή μας 22. — «Ἅγιοι Μάρτυρες» 2ο Τροπάριον, ἤχος βαρέος, Ἀκολουθία τοῦ Γάμου (κατὰ τὸν κυκλικὸ χορδῶ).

122. Πρβλ. «*λόγῳ καὶ ἔργῳ*» **Ρομ.** ιε' 18.

123. Πρβλ. «*μιμηταί... ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου*» **Α' Θεσσαλ.** α' 6.

124. **Πράξ.** Ἀποστ. στ' 3, 5, 8.

125. **Πράξ.** Ἀποστ. ζ' 59. — Ἀξιοπαρατήρητα εἶναι τὰ ἐξῆς:

1) Ἐνῶ ὁ Κύριος πρῶτα συγχωρεῖ τοὺς σταυρωτὲς Του, παρακαλώντας τὸν Πατέρα σχετικὰ, καὶ μετὰ παραθέτει σ' Αὐτὸν τὸ πνεῦμά Του, ὁ Πρωτομάρτυρας ἀντιστρόφως, προηγούμενως προσφέρει τὸ πνεῦμά του στὸν Κύριο καὶ ὕστερα ζητεῖ νὰ μὴ καταλογίσει Ἐκεῖνος τὴν ἁμαρτία τῶν λιθοβολούντων (βλ. ζ' 59 καὶ 60). 2) Ὁ Ἰησοῦς παραθέτει τὸ πνεῦμά Του στὸν Πατέρα, ἐνῶ ὁ Πρωτοδιάκονος στὸν Κύριο Ἰησοῦ. 3) Καὶ οἱ δύο, δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς (= Σωτήρας) καὶ ὁ Στέφανος ἀναφέρουν τὸ πνεῦμά τους. Ἄς ἐπισημειωθεῖ στὴν ὑποσημείωσή μας αὐτὴν ἐδῶ, πῶς «πνεῦμα» εἶναι «αἱ ἀνώτεροι δυνάμεις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, δι' ἣν αὐτὴ εὐρηται εἰς σχέσιν πρὸς τὸν Θεόν». **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Πράξ. Ἀποστ. σ. 259 (59, 4).

126. Πρβλ. «*τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ*» **Ματθ.** ια' 2. — «*ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ Πατρὸς μου*» **Ἰωάν.** ι' 32.

127. Τὸ δικατάληκτο τριγενὲς ἐπίθετο **θεοπάρακτος -ον** (παράγω) σημαίνει «ὁ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ παραχθεὶς» **Δ. Δημητράκου**, μνημ. Λεξικόν, τόμ. 4ος, σ. 3324.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ἡ 150ετηρίς τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης

Μεθ' ὅλων ἰδιαίτερως συγκινήσεως τὸ Χριστεπά-
νιμον πλήρωμα τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθοδόξων
Ἐκκλησιῶν ἐπληροφορήθη τὸν ὑπὸ τοῦ Σεπτοῦ Οἰ-
κουμενικοῦ Πατριαρχείου ὀργανωθέντα τῇ 28ῃ Αὐ-
γούστου 1994 λαμπρὸν ἑορτασμὸν τῆς 150ετηρίδος τῆς
Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

Ὡς ἐτόνισεν ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρ-
χος κ. Βαρθολομαῖος κατὰ τὴν ἐν ταῖς πρώταις σελίσι
τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευμέ-
νην σχετικὴν ὁμιλίαν Αὐτοῦ, διὰ τὸν ἑορτασμὸν τού-
τον συνήχθησαν εἰς τὸν ἱερὸν λόφον τῆς Ἐλπίδος ἐπὶ
τῆς νήσου Χάλκης, μιάς τῶν Πριγκηποννήσων τῆς

Προποντίδος, πάντα τὰ τέκνα αὐτῆς «ἐκ δυσμῶν, καὶ
βορρᾶ, καὶ θαλάσσης καὶ ἑώας, ἐν αὐτῇ εὐλογούντα
Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας», ἵνα φέρουν εἰς τὴν μνήμη
των καὶ προβάλουν «τὴν βαρυσήμαντον καὶ ἀνεκτίμη-
τον προσφορὰν» τῆς Σχολῆς «πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν
καὶ τὸ Γένος, πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὸν κό-
σμον».

Πάντες οἱ ἑορτασταί, ὡς προσέθεσεν ἐν τῷ ποιη-
τικωτάτῳ καὶ λίαν λυρικῷ λόγῳ Του ὁ Προκαθήμενος
τῆς πρωτοθρόνου ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ Ἐκκλησίας τῆς
Βασιλίδος τῶν πόλεων, «ἀνέβησαν ὑπόπτεροι τὸν
γνώριμον ἱμερόεντα λόφον τῆς μυροβόλου Χάλκης»,
ἵνα εὐρεθοῦν ἐνώπιον τῶν ἀνοικτῶν «ὀριζόντων πρὸς
τὴν Οἰκουμένην, πολὺ πέραν τοῦ ἐπαρχιωτισμοῦ, μα-
κρὰν τῶν μυωπικῶν παραπίδων, αἱ ὁποῖα ἐγκλείουν

ἔτσι ἐπίσης καὶ «οἱ ἐπτὰ λόγοι τοῦ Λυτρωτῆ ἐπὶ
τοῦ Σταυροῦ» συναπαρτιζοῦν γιὰ ἀπαξάπαντες
τοὺς πιστοὺς θεόρρητα διδάγματα καὶ θεόσδοτα
ὑποδείγματα παντοτινὰ στὴ ζωὴ καὶ διαγωγή
μας. Ὅμως οἱ θεανθρώπινες διδαχὲς καὶ τὰ
θεόκραντα¹²⁸ παραδείγματα, ἰδίως τὰ σταυρικὰ
τοῦ Σταυρωθέντος Ἰησοῦ, ἂν παραμείνουν γιὰ
τοὺς πιστοὺς ἀπλὰ ἀξιολογικὰ δείγματα, θὰ κα-
ταστοῦν «γράμμα νεκρὸν»¹²⁹. Ὁφείλομε λοιπὸν
νὰ ἀποβοῦμε «μάρτυρες» καὶ «μιμητὲς» τῶν λό-
γων καὶ ἔργων Αὐτοῦ καὶ ὄχι μόνον «ἔρασταί»¹³⁰
ἢ «οἱ ἀκροαταί... ἀλλ' οἱ ποιηταί...»¹³¹ τοὺς «ἐν
μὲν τῷ παρόντι βίω»¹³² καθόλη τὴν ἐπίγειαν βιοτή
μας, καθὼς ἀκόμη «καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐξό-
δου»¹³³ μας — κατὰ τὴν ὥρα τῆς «τελευτῆς» τῆς

ἐφήμερης «ἐνταῦθα διαγωγῆς» μας «καὶ τῆς ἐ-
κείθεν μεταστάσεως»¹³⁴ «ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομέ-
νῳ»¹³⁵.

(Γέλος)

καὶ κατὰ τὴν ὥρα τοῦ θανάτου μας) Θεομητορικὸς Ὕμνος Ave
Maria σὲ Missel vespéral romain, Bruges (Belgique) 1940, σ. 29-
30.

134. 3ῃ (5ῃ) Εὐχὴ Ἀκολουθίας Γονυκλισίας.

135. Μάρκ. ι' 30.

Περαίνοντας τὶς παραπομπές, ὑποσημειώσεις, ἐπεξηγή-
σεις καὶ τοὺς σχετικὸς σχολιασμούς μας, ἐπισημειώσαμε ἄ-
πλως πῶς πολλὰ θέματα ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω παρουσιάσαμε ἀ-
πὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ, καθὼς καὶ ἀπὸ τηλεοπτικὸ δίαυλο,
στὶς ἐκπομπές: 1) «Ἑπετα περὸντα» τοῦ Ἡλία Λιαμῆ (Σάβ-
βατο τοῦ Λαζάρου, 10 Ἀπριλ. 1993) καὶ 2) «Ἐκκλησία καὶ
Κόσμος» τοῦ Γεωργ. Κυριακάκου (Μεγ. Παρασκευὴ καὶ
Μέγα Σάββατο, 16 καὶ 17 Ἀπριλίου 1993).

— Στὴ σεπτῇ πνευματικῇ μου ξυνωρίδα, τοὺς ἀοιδίμους
πανεπιστημιακοὺς Καθηγητὲς μου, φερώνυμους τῆς Πανα-
γίας, τὸν Ἀκαδημαϊκὸ ἀγαθοδότη μου Παναγιώτη Μπρα-
ταιώτη καὶ τὸν χαρισματικὸ δωροδότη μου Παναγιώτη
Τρεμπέλα, γιὰ τὴν ἐπέτειο τῆς ἐκδημίας τους, τοῦ ἐνὸς τῆ
12ῃ (31.1.82) καὶ τοῦ ἄλλου τῆ 17ῃ (18.11.77), προσφέρεται τὸ
παρὸν πονημάτιο καὶ κυρίως ὁ κόπος τῶν παραπομπῶν στὴν
«αἰωνία μνήμη» τους ὡς ἔκφραση «ἑσαεῖ» εὐγνωμοσύνης
μου καὶ ἐλαχίστη ἐνδειξὴ ἀφοσιώσεώς μου, ἀφοῦ «ἕκαστος
ἐξ αὐτῶν ἐγένετο» γιὰ τὸν γράφοντα «σύμβουλος ἀγαθός,
τῶν θείων ἐξηγητῆς, τῶν πρακτικῶν καθηγητῆς, πίστεως ἑ-
ρειασμα» (Γρηγορίου Θεολόγου, Εἰς τὸν Μ. Βασίλειον Ἐπι-
τάφιους (ΜΓ')). ΒΕΠΕΣ, τόμ. 60ός, σ. 153).

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΔΡΟΥΛΙΑΣ

Καθηγητῆς, Εἰδικὸς Ἐπιστήμων
τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς Ἑταιρείας

128. Τὸ ἐπίθετο **θεόκραντος** (θεὸς + κραίνω = ἐκτελῶ) ὑ-
ποσημαίνει «ὁ ποιηθεὶς (τελεσθεὶς) ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἱ. Σταματά-
κου, μνημ. Λεξικόν, σ. 446.

129. Πρβλ. «καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύμα-
τος» τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ» Β'
Κορ. γ' 6.

130. Πρβλ. «οἱ τῶν λόγων αὐτῶν ἔρασταί» Ἀπολυτίκιον, ἤ-
χου α', ἑορτῆς τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν (30ῃ Ἰανουαρ.). — «λόγων
ἔρασταί» Γρηγορίου Θεολόγου, Συντακτικῆριος εἰς τὴν τῶν ΠΝ'
ἐπισκόπων παρουσίαν. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 60ός, σ. 134 (21). — «εὐσε-
βείας ἔρασταί» Καταβασίαι ἤχου δ', ὠδὴ η', Α' Κυριακῆς Νη-
στριῶν.

131. «οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ,
ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιοθήσονται» Ρωμ. β' 13.

132. Ἀπόδειπνον Μικρόν, Εὐχὴ εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτό-
κον.

133. Ὁ.π. — Πρβλ. «nunc et in ora mortis nostrae» (= τώρα

τὸν ἄνθρωπον, καὶ μάλιστα τὸν κληρικόν, εἰς τὴν σπενόφυκον καὶ φανατικὴν θεώρησιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κόσμου».

Χαρακτηριστικῶς ὁ Παναγιώτατος προσέθεσε καὶ τὰ ἑξῆς: Ἡ Σχολὴ «ἐμελλε νὰ ἐξελιχθῆ εἰς φάρον ἀυγάζοντα “φῶς Χριστοῦ” ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης, πανταχοῦ ὅπου ὑμεῖς πάντες, φίλοι ὁμότροφοι ἀδελφοί, ποιεῖτε ἔργον εὐαγγελιστοῦ ἀπὸ διαφόρων θέσεων καὶ ἐπάλξεων, “διάκοσμος ὅλος βαθμῶν καὶ ἀξιομάτων ἐκκλησιαστικῶν”... Εἶναι ἅγιος τόπος, διότι ἐδῶ ἀπεκτησάμεν ἦθος καὶ φρόνημα ἐκκλησιαστικόν. Ἐδῶ ἐχαλεψάμεν φιλίας καὶ ἐσφυρηλατήσαμεν δεσμούς, πὺν ἐμειναν ἀκατάλυτοι καὶ ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἐκτελεῖται καλύτερον ἢ διακονία τῆς Ἐκκλησίας».

Τῷ ὄντι ἡ Ἱ. Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης ὑπῆρξεν οἶονε διὰ τὴν καθ’ ὅλου Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀρίστη Σχολὴ Εὐελπίδων, ἥτις ἀνέδειξε διαπρεπεῖς Πατριάρχας, Ἀρχιεπισκόπους, Μητροπολίτας, Ἐπισκόπους, Κληρικούς, Μοναχοὺς, λαϊκοὺς Θεολόγους καὶ Διδασκάλους τοῦ Εὐαγγελίου, Καθηγητὰς Πανεπιστημίων, ἐπιφανῆ στελέχη τῶν Διορθοδόξων Διαλόγων καὶ τῆς Οἰκουμένης Κινήσεως καὶ γενικῶς σκαπανεῖς τοῦ –ἀπῆλλαγμένου νοθείας, παραχαράξεως καὶ παραμορφώσεως – γνησίου ὀρθοδόξου - πατερικοῦ πνεύματος.

Εὐκταία ἡ ἄρσις ἀπαγορεύσεως τῆς λειτουργίας τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης

Ἐν συνεχείᾳ πρέπει νὰ ἐπισημανθῆ, ὅτι ἡ χαρὰ διὰ τὸν ἑορτασμόν τῆς 150ετηρίδος τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης ἐπεσκιάσθη ὑπὸ τῆς λύπης ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι αὕτη ἔχει ἀναγκαστικῶς κεκλεισμένας τὰς πύλας αὐτῆς σχεδὸν ἐπὶ τέταρτον ἤδη αἰῶνος.

Εἰς τὸ γεγονός τοῦτο ἀναφέρεται ἐκτενῆς τμῆμα τῆς Ὀμιλίας τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, ὅστις, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἶπε καὶ τὰ ἑξῆς:

«Εὐελπιστοῦμεν ὅτι τὰ ὑπάρχοντα νομικὰ ἢ γραφειοκρατικὰ κωλύματα ταχέως θὰ ὑπερπηδηθοῦν καὶ θὰ καταστῆ τὸ καλλιμάρμαρον τοῦτο κτίριον καὶ πάλιν μία ζωντανὴ κυψέλη, πὺν θὰ παράγῃ τὸ γλυκὺ μέλι τῆς κατὰ Θεὸν σοφίας καὶ θὰ ἐτοιμάξῃ κήρυκας τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πανανθρωπίνης ἀγάπης καὶ καταλλαγῆς...

»Ποιούμεθα ἐκκλησίαν πρὸς τὴν ἔντιμον Κυβέρνησιν τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπαναλειτουργίαν τῆς ἱστορικῆς ταύτης Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τὴν πρόσληψιν μαθητῶν καὶ τὴν πρόσκλη-

σιν ἐπισκεπτῶν Καθηγητῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

»Αἱ γνώσεις, αἱ ἐπιστήμαι, αἱ ἰδέαι, ἡ σοφία, τὰ γράμματα πρέπει νὰ κυκλοφοροῦν ἐλευθέρως καὶ ἀνευ περιορισμῶν.

»Δὲν νοεῖται ἡ Σχολὴ αὕτη νὰ εἶχε τὴν δυνατότητα λειτουργίας ἐπὶ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ νὰ στερῆται ταύτης ἐπὶ τῆς σημερινῆς Δημοκρατικῆς Τουρκίας, τῆς Τουρκίας τοῦ μεγάλου Ἀναμορφωτοῦ Κεμάλ Ἀττατούρκ, ἡ ὁποία ἔχει προσυπογράψει ὅλας τὰς Διακηρύξεις τοῦ Ο.Η.Ε. περὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

»Ἡ ἄρσις τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς κατ’ οὐδὲν θὰ ἐπιβαρύνῃ ἢ θὰ ζημιώσῃ τὴν χώραν ἀντιθέτως θὰ ὠφελήσῃ αὐτὴν ἄλλως τε καὶ διὰ τῆς δημιουργίας πρεσβευτῶν καλῆς θελήσεως δι’ αὐτήν».

Ἡ 150ετηρὶς τῆς Ριζαρείου Σχολῆς

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ προσφάτου σεμνοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 150ετηρίδος τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ὁ γνωστὸς διακεκριμένος δημοσιογράφος κ. Ἀλεξίου, ἐν σχετικῷ ἄρθρῳ του ἐπισημαίνει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: Ἐν τῇ Σχολῇ «δίδαξαν κορυφαῖοι τῆς Θεολογίας δάσκαλοι. Καὶ διηύθυναν τὴ Σχολὴ προσωπικότητες, ὅπως ὁ Ἅγιος Νεκτᾶριος..., ὁ Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, μετὰ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὁ Εὐάγγελος Ἀντωνιάδης, ἡπειρωτῆς ἀρχιμανδρίτης, διαπρεπῆς ἐρμηνευτῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ μετὰ Καθηγητῆς τῆς Θεολογίας στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν... Εἶχε κορυφαίους δασκάλους μὲ ζωντάνια ἡ Σχολή».

»Ἔχουν ἀποφοιτήσῃ περισσότεροι ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες ὑπότροφοι. Καὶ ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἓνα ἐξαίρετο ἔντυπο δελτίο, μὲ πλήρη καὶ σύντομη ἀναφορά σὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες, πὺν ἐπιμελήθηκε μὲ ἀγάπη καὶ ζῆλο ὁ συνάδελφος Γρηγόρης Καλοκαιρινός, ἀπ’ αὐτοὺς εἶναι: ἓνας ἀρχιεπίσκοπος, 53 μητροπολίτες, 34 καθηγητῆς Πανεπιστημίου, 750 κορυφαῖα στελέχη τῆς δημόσιας διοικήσεως καὶ τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου καὶ οἱ ὑπόλοιποι παπάδες, διαλεχτὰ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀκόμη ἀπὸ τὶς τάξεις τῶν μαθητῶν ἔχουμε δύο πρωθυπουργοὺς, τὸν Ἀθανάσιο Εὐταξία καὶ τὸν Ξενοφῶντα Ζολῶτα. Ἐπίσης 7 ὑπουργοὺς, 14 πρυτάνεις, 4 προέδρους τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἄλλους διαπρεπεῖς πολιτικοὺς καὶ ἐπιστήμονες. Ἀρκεῖ νὰ ἀναφερθοῦν μόνο τὰ ὀνόματα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κύκλου Ν. Λούβαρι, Ἱ. Θεοδωρακοπούλου, Θ. Βορέα, Παν. Μπρατσιώτη, Γ. Σωτηρίου καὶ Γεω. Κονιδάρη καὶ ἄλλων σπουδαίων καὶ μεγάλων, ὅπως καὶ τοῦ Ἱερώνυμου Κοτσῶνη.

»*Η γιορτή της 150ετίας της Ριζαρείου Σχολής γιορτάστηκε στα Ζαγοροχώρια, στον τόπο δηλαδή της καταγωγής του Ριζάρη, στο Μονοδένδρι, σε ίδρυμα που η Ριζάρειος ίδρυσε και αποτελεί σήμερα απόκτημα, αλλά και καύχημα των κατοίκων του Ζαγορίου. Η γιορτή έγινε στις 16 Ιουλίου και οι παρά πολλοί προσκυνητές της ιδέας της Ριζαρείου άκουσαν τον σύμβουλο του Ίδρυματος, τον δραστήριο κ. Άγγελο Κίτσο, να κάνει έναν συνοπτικό απόλογο του τεράστιου έργου του Ίδρυματος και μαζί τις έξαγγελίες για τα νέα προγράμματα.*

Τούτων ούτως έχοντων, είναι δεδικοιολογημένον διατι ή Ριζάρειος Έκκλησιαστική Σχολή χαρακτηρίζεται υπό του κ. Σπ. Άλεξίου ως «ή δεύτερη Μεγάλη του Γένους Σχολή».

Πεντηκονταετηρίς Ίερατείας

Έπί τη 50ετηρίδι της Ίερατείας του Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομου, ή Ίερά Σύνοδος της Έκκλησίας της Ελλάδος εξέφρασε την άκραν εύαρέσκειαν Αύτης προς τον διακεκομμένον τούτον Ίεράρχην δι' έπισήμου Γράμματος, έχοντος ως έξης:

Άριθμ. Πρωτ. 1633 Άθήνησι τη 3η Ιουνίου 1994
Διεκλ. 619

Πρός
Τόν Σεβασμώτατον Μητροπολίτην
Μεσσηνίας κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ
Είς Καλαμάταν.

Σεβασμώτατε έν Χριστώ άδελφέ,

Της ύμετέρας πολιώς και γερασμίας Σεβασμότητος έν εύσυνειδησία και ζήλω εύαγγελικώ επί πεντήκοντα και επέκεινα ένιαυτους έν τώ θείω γεωργίω έργαζομένης και χάριτι θεία συμπληρωσάσης είκοσι και έννέα έτη έν τη διακυβερνήσει της κατά Μεσσηνίαν Έκκλησίας, ή Ίερά Σύνοδος της Έκκλησίας της Ελλάδος σεμνύνεται διά την μακράν, πολυμερή, άγλαόκαρπον και τετιμημένην έκκλησιαστικήν διακονίαν της ύμετέρας πεπνυμένης Σεβασμότητος και αίνον αναφέρει τώ Ουρανίω της Έκκλησίας Δομήτορι, τώ τοσαύτην χάριν επιδαφιεύσαντι τη ύμετέρα Σεβασμότητι και άξιώσαντι αυτήν συγκαταριθμῆναι τη έκλεκτή χορεία των άγαθών και πιστών Αύτου δούλων, των άναλισκόντων έαυτους ύπερ της δόξης της άγίας Αύτου Έκκλησίας, ήν περιεποιήσατο τώ τιμίω Αύτου αίματι.

Τήν τοιαύτην της ύμετέρας γερασμίας Σεβασμότητος ένζηλον και τιμίαν διακονίαν ή Ίερά Σύνοδος της Έκκλησίας της Ελλάδος έπιβραβεύουσα, διά του μετά χείρας τιμίω Αύτης γράμματος έκφράζει αυτή

τήν άκραν της Έκκλησίας εύαρέσκειαν διά πανθ' όσα ή ύμετέρα Σεβασμότης έμόγησε κατά τον μακρόν αυτής ποιμαντορικόν δόλιχον ύπερ της δόξης της Έκκλησίας του Χριστού.

Έπί δε τούτοις όλοθύμως έπευχόμεθα, ίνα ό Κύριος χαρίζηται μακρόν τον ύπόλοιπον χρόνον της ζωής της ύμετέρας περιποθήτου Σεβασμότητος, προς καρποφόρον συνέχισιν του πολυμόχθου ποιμαντορικού αυτής έργου, καταξιωθή δ' Αύτη παρά του μισθαποδότου Θεού και των άποκειμένων τοίς πιστοίς και άγαθοίς Αύτου δούλοις βραβείων τε και στεφάνων.

† Ό Άθηνών ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος
Ό Άρχιγραμματεύς
Άρχμ. Δαμασκηνός Καρπαθάκης.

Οί διακονούντες έν τοίς περιοδικούς «Έκκλησία», «Έφημέριος» και «Θεολογία», προς τα όποία ό Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος έχει προσφέρει άνεκτιμήτους ύπηρεσίας, διατελέσας επανειλημμένως Πρόεδρος της έποπτευούσης αυτά Συνοδικής Έπιτροπής, συνενούσι τās εύχās αυτών μετά των εύχών της Ί. Συνόδου και του Χριστεπωνύμου πληρώματος της Έκκλησίας της Ελλάδος, ίνα Κύριος ό Θεός δωρήται εις τον Άγιον Μεσσηνίας «ως άετου άνακαινιζομένην» θαλερότητα προς συνέχισιν επί έτη πολλά του άκτινοβόλου και θεαρέστου ποιμαντικού και συγγραφικού έργου του.

«Νομοκάνων»

Μετά πολλής ίκανοποιήσεως έγένετο δεκτή ή υπό τον τίτλον «Νομοκάνων» έκδοσις ένημερωτικού Δελτίου της Συνοδικής Έπιτροπής επί των Νομοκανονικών και Δογματικών Ζητημάτων της Έκκλησίας της Ελλάδος. Η Έπιτροπή αυτή, άπαρτιζομένη υπό Σεβ. Ίεραρχών και Καθηγητών της Θεολογικής Σχολής, έχει ως σκοπόν και έργον αυτής την συμβολήν εις την τήρησιν της έν τη κανονική και ήθική τάξει και τη πίστει ένότητος, την εισήγησιν επί άνακυπτόντων θεμάτων νομοκανονικής και δογματικής φύσεως, χρηζόντων της δεούσης θεολογικής και νομοκανονικής κατοχυρώσεως.

Ό Πρόεδρος της Συνοδικής ταύτης Έπιτροπής Σεβ. Μητροπολίτης Πατρών κ. Νικόδημος έν τοίς Προλεγόμενοις του Δελτίου σημειοί, έκτός των άλλων, τα έξης:

«Η Συνοδική Έπιτροπή επί των Δογματικών και Νομοκανονικών ζητημάτων ήχη εις την άπόφασιν της περιοδικής έκδόσεως του παρόντος ένημερωτικού

Δελτίου αυτής, ὑπὸ τὸν ἐνδεικτικὸν τίτλον "Νομοκάνων".

»Εἰς τὰς σελίδας αὐτοῦ θὰ καταχωρίζονται κυρίως "νομολογιακαὶ" αὐτῆς ἀποφά(ν)σεις, καθορίζουσαι τὰς παγίας "θέσεις" αἰτνες δέον νὰ ἀκολουθῶνται κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐπὶ μέρους ζητημάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξ ὀρισμοῦ καλεῖται νὰ ὑποβάλλῃ καὶ εἰσηγηθῇ τὰ προσηκόντα εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ἵνα Αὕτη ἀποφασίσῃ τελικῶς.

»Μὲ γνώμονα τὸν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγιοπατερικὴν Παράδοσιν τῆς ἀγιοτάτης Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, καὶ μὲ ὁδηγὸν τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὴν Δογματικὴν καὶ Ἠθικὴν Διδασκαλίαν Αὐτῆς προτείνεται τὸ δέον γενέσθαι κατὰ περίπτωσιν. Ὅπου δὲ ἐγκωρεῖ, ὑποβάλλεται πρότασις χρήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς "οἰκονομίας", ἵνα συγκεκριθῶνται ἡ κανονικὴ ἀκρίβεια μετὰ τῆς λελογισμένης ἐπιεικειᾶς, πάντοτε πρὸς οἰκοδομὴν τῶν πιστῶν καὶ εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ τῆς Ἁγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας...

»Αἱ στήλαι δὲ τοῦ Δελτίου τούτου, πέραν τῆς ξηρᾶς παραθέσεως τῶν συγκεκριμένων "λύσεων" τῶν τιθεμένων ὑπ' ὄψει τῆς Σ.Ε. ζητημάτων, προσφέρονται καὶ εἰς ἀνάπτυξιν τῶν συναφῶν ἀπόψεων τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ.ἀ. εἰδημόνων καὶ ἐγκύρων προσώπων ἐκ τοῦ χώρου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐπιστήμης.

»Ἐνδεδειγμένη δὲ θεωρεῖται ἡ ἀποδελτίωσις καὶ εὐρετηρίασις τῶν πορισμάτων τῆς Ἐπιτροπῆς, μάλιστα δὲ τῶν συναφῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, πρὸς δημιουργίαν οἰονεὶ "νομολογιακοῦ Κώδικος", ἐν εἶδει χρηστικοῦ "Νομοκάνονος".

«Οἶκος εὐγηρίας ἡ Ἑλλάς;»

Εἰς μίαν χρονικὴν περιόδον, καθ' ἣν τοσαύτη συζήτησις γίνεται διὰ τὰ ἐπιδόματα, τὰ ὁποῖα ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ χορηγῶνται εἰς τοὺς πολυτέκνους, εἶναι λίαν ἐπίκαιρον τὸ ἄρθρον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου, ὅπερ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένῳ περιοδικῷ «Γνωριμία», τὸ ὁποῖον διακρίνεται διὰ τὸ ἐκλεκτὸν περιεχόμενον καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν καλλιτεχνικὴν μορφὴν του, ἥτις δημιουργεῖται καὶ διὰ τῶν θαυμασιῶν ἐγχρώμων φωτογραφιῶν του.

Ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρθρῳ, ὅπερ φέρει τὸν τίτλον «Οἶκος εὐγηρίας ἡ Ἑλλάς;», ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐπισημαίνονται εὐστόχως τὰ ἐξῆς:

»Πολλοὶ ἐρωτοῦν πῶς θὰ ἐπιβιώσῃ αὐτὸ τὸ Ἔθνος μας. Ἡ διαπίστωση αὕτη εἶναι ἀληθινή, ἐπειδὴ ὁ γηράσκων πληθυσμὸς τῆς χώρας μας εἶναι δυσανα-

λόγως μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ τμήμα ἐκείνου τοῦ πληθυσμοῦ, ποὺ συνθέτουν τὰ ἄτομα τῆς νέας ἡλικίας. Τὸ φαινόμενο αὐτὸ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα, πρῶτα νὰ ὑστεροῦμε σὲ ἄτομα ποὺ μποροῦν νὰ συντελοῦν στὴν αὐξήσῃ τῆς γεωργικῆς, τῆς βιομηχανικῆς καὶ ὅποιασδήποτε ἄλλης παραγωγῆς στὴ χώρα μας. Κατὰ δεύτερον δὲ νὰ ἔχωμε ἐλλείψεις στὴν κάλυψη τῶν ἀμυντικῶν μας ἀναγκῶν σὲ ἔμφυχο ὑλικό, καὶ ἔτσι νὰ κινδυνεύῃ ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἀκεραιότητα τῆς πατρίδας μας. Συνολικὰ ἡ Ἑλλάδα ἔχει τὸν μικρότερο ἀριθμὸ αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ ὅλες τὶς βαλκανικὰς χώρες. Ἡ δὲ αὐξήσῃ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Τουρκίας εἶναι ὄντως τρομακτικὴ γιὰ τὸ μέλλον. Αἱ ἐνδείξεις εἶναι ὅτι τελικὰ θὰ χαθοῦμε ὡς συγκροτημένο Κράτος, ἂν οἱ Ἕλληνες πολῖτες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, δὲν ἀντιληφθοῦν τὸ χρέος τους νὰ γεννήσουν παιδιὰ, καὶ ἂν τὸ ἐλληνικὸ Κράτος δὲν ἀντιληφθῇ, καὶ πρὸ πάντων ἂν δὲν ἀποφασίσῃ νὰ βοηθήσῃ ἀποτελεσματικὰ τὶς πολυτέκνες οἰκογένειες. Ἀπὸ ἄποψη πληθυσμιακῆ ἢ μόνη σωτηρία τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι οἱ πολυτέκνες οἰκογένειες. Καὶ ὅσοι μὲν πιστεύουν στὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ καὶ στὴ διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἀποκτήσουν πολλὰ καὶ καλὰ παιδιὰ. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι δὲν ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ πίστιν, ἀλλὰ διαθέτουν κάποιον αἰσθημα εὐθύνης ἐναντι τῆς Πατρίδος τους ποὺ τοὺς ἐγέννησε καὶ τοὺς προστατεύει, θὰ φροντίσουν νὰ ἀποκτήσουν τουλάχιστον τρία παιδιὰ. Σύμφωνα μὲ τὴν γνώμη τῶν εἰδικῶν, τὸ τρίτο παιδί κάθε νέας οἰκογένειας μπορεῖ νὰ λύσῃ τὸ δημογραφικὸ πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος. Ἀυτόνοητο εἶναι, ὅτι τόσο γιὰ τὰ πολλὰ, ὅσο καὶ γιὰ τὰ λίγα παιδιὰ, ἐξ ἴσου σημαντικὸ μὲ τὴν πολυτεκνία εἶναι καὶ ἡ καλύτερη δυνατὴ ἀγωγή τῶν παιδιῶν, γιὰ νὰ ἀναδειχθοῦν καλοὶ πολῖτες τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας. Τὸ ἐπίσημο Κράτος καὶ οἱ νέοι γονεῖς κρατοῦν στὰ χεῖρα τους τὸ μέλλον τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου μας. Ἐὰν ἡ Ἑλλάδα φθάσῃ στὸ σημεῖο νὰ εἶναι πράγματι "Οἶκος εὐγηρίας", τότε ἡ πορεία πρὸς τὸν ἀφανισμὸ εἶναι βεβαία».

Ἐρωτήματα

Αἱ καθημερινῶς γραφόμεναι καὶ ἀκουόμεναι διαμαρτυρίαι διὰ τὴν ἀπαράδεκτον ποιότητα πολλῶν ραδιοτηλεοπτικῶν προγραμμάτων, τὰ ὁποῖα εἰσάγουν τὴν παντὸς εἶδους πνευματικὴν διάβρωσιν εἰς τὴν ἐλληνικὴν οἰκογένειαν, ἐμορφοποιήθησαν εἰς τὰ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐξῆς εὐγλωττα ἐρωτήματα, τὰ ὁποῖα διετυπώθησαν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου διὰ τὸ κατάντημα τῆς Τηλεοράσεως:

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Άλγεινή έντύπωση προκάλεσε στους έκκλ. κύκλους ή ύπαρξη γράμματος του καθηρημένου Ποιμένος (4.5.1994), με τὸ ὁποῖο δίνει ἔντολή στίς ὑπ' αὐτὸν ὑπηρεσίες νὰ μὴν ἔκτελεῖται καμμιά διαταγή μητροπολίτη χωρὶς τὴν ὁμόφωνή ἔγκριση τοῦ τριμελοῦς Διευθυντηρίου (ἐπισκ. Ἰννοκεντίου, ἱερέα Κ. Barakov, κ. Ε. Stančev). Οἱ σχισματικοὶ μητροπολίτες δέσμοι τοῦ δημοκρατικοῦ Κινήματος γιὰ ἀνανέωση!

— Στὸ Διεθνὲς Θεολογικὸ Συνέδριο, στὴ Βάρνα, ὑπὸ τὴν εὐλογία τοῦ μητρ. Κυρίλλου, θεολόγοι ἀπὸ τὶς ὀρθόδοξες χώρες τῶν Βαλκανίων ἀνέπτυξαν εἰσηγήσεις περὶ τὸ θέμα «Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὰ Βαλκάνια σήμερα» (26-29 Μαΐου 1994) ποῦ θὰ δημοσιευθοῦν στὸ περ. *Duhovna kultura*. Ὁργανωτὴς ἡ Βουλγαρικὴ Ὁρθόδοξη Νεολαία.

— Στὸ Νευροκόπι ἡ ἐπέτειος τῶν 100 ἐτῶν ἀπὸ τὴ συγκρότηση τῆς ἐπαρχίας ὡς μητροπόλεως τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας γιορτάστηκε ἐπὶ τριήμερο (3-5 Ἰουνίου), με ἔκθεση φωτογραφίας, ἐπιστημονικὸ συνέδριο, λειτουργικὲς ἀκολουθίες κ.ά.

— Οἱ σχισματικοὶ μητροπολίτες στίς 7.6.1994 στὸ ναὸ τῆς Ἁγ. Παρασκευῆς στὴ Σόφια πῆραν τὴ δικαστικὴ ρεβάνς ἀπὸ τοὺς πατριαρχικοὺς. Ποινές: Καθαίρεση καὶ ἀφορισμὸς (Πατρ. Μάξιμος) καθαίρεση (μητρ.: Βάρνας καὶ Πρεσλάβας Κύριλλος, Βιδυνίου Δομετιανός, Δοροστόλου καὶ Τζερβενού

Νεόφυτος, Νευροκοπίου Ναθαναήλ, Βελίκο Τυρνόβου Γρηγόριος, Βράτζης Ἰγνάτιος), ἐπίπληξη (μητροπ.: Λοβτζοῦ Γρηγόριος, Σλίβεν Ἰωαννίκιος, Φιλίππουπόλεως Ἄρσένιος, Δυτικῆς Εὐρώπης Συμεών, πρ. Ν. Ὑόρκης Γελάσιος). Οἱ καταδίκες διέψευσαν πανηγυρικὰ τὸ σύνθημα τῶν σχισματικῶν: Δὲν ὑπάρχει σχίσμα στὴ Βουλγαρία. Τὸ ἐρώτημα ὅμως παραμένει: Ποιοὶ εἶναι οἱ πραγματικοὶ σχισματικοί;

— Ἀμέσως μετὰ τὶς καταδίκες οἱ «ἀντιπατριαρχικοὶ» αὐξήσαν τὸν ἀριθμὸ τῶν μητροπολιτῶν τους. Ἐξέλεξαν μητρ. Φιλίππουπόλεως τὸν τιτουλάριον ἐπισκ. Μπρεγκάλνιτσας Βόριδα (χειροτονία καθηρημένων στίς 26.5.1992).

— Στὴ Σόφια (18-19 Ἰουνίου) στὰ πλαίσια τοῦ Ἀ' Συνεδρίου τῆς Ὁμοσπονδίας Ὁρθόδοξων Οἰκογενειακῶν Ὁργανώσεων Βαλκανικῶν Χωρῶν καὶ Κύπρου εἰσηγητὲς ἀπὸ ὅλες τὶς χώρες (ἐκτὸς Ρουμανίας) ἀνέπτυξαν τὸ θέμα «Ἡ ὀρθόδοξη οἰκογένεια στὰ Βαλκάνια καὶ τὴν Κύπρο σήμερα». Σημειωτέον ὅτι ἔδρα τῆς Ὁμοσπονδίας εἶναι ἡ Ἑλλάδα (Λάρισα) καὶ τωρινὸς πρόεδρός της ὁ Ἰ. Γερονικολός.

— Στὴν ΣΤ' Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη γιὰ θέματα αἰρέσεων καὶ παραθρησκείας (Μυτιλήνη, 24-29 Ἰουνίου) με γενικὸ θέμα «Μαγεία - νεοσατανισμὸς» ἔλαβε μέρος ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας Βουλγαρίας ὁ Νευροκοπίου Ναθαναήλ.

— Τὸ μῆνα Ἰούνιο εἶχαμε ἀρκετὲς θεμελιώσεις καὶ καθαγιασμοὺς ναῶν (Ἁγ. Τριάδα, στὸ χωριὸ

«Πότε λοιπὸν θὰ εὐρεθῆ ἓνας Εἰσαγγελεύς, γιὰ νὰ προασπίσῃ τὰ δικά μας δικαιώματα; Πότε ἡ συντεταγμένη Πολιτεία θὰ προστατεύσῃ τὴν συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων Πολιτῶν, τὴν ὁποῖαν ἀποτελοῦν ἔντιμοι ἄνθρωποι καὶ σώφρονες οἰκογενειάρχες, ἀπὸ ὅλους αὐτοὺς τοὺς... ἀνεύθυνους δημοσιογραφίσκους, οἱ ὁποῖοι γιὰ νὰ ἐντυπωσιάσουν τὸ Κοινὸ ἐπιδίδονται σὲ ἓνα μαραθῆνιο πρωτοτυπίας καὶ ἐντυπωσιασμοῦ, μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ κατοχυρώσουν τὴν θέσι τους καὶ νὰ κερδίσουν τὸ ψωμί τους; Ποῖος Νόμος θὰ συλλάβῃ αὐτοὺς τοὺς ἰδιώνυμους προαγωγούς, οἱ ὁποῖοι ἐκχυδαῖζουν τὰ ἦθη καὶ ἐκμαυλίζουν τὰ πλήθη; Ποῖος καὶ πότε θὰ μᾶς προστατεύσῃ ἀπὸ ὅλους αὐτούς;

» Ἄλλὰ καὶ πότε ἐπὶ τέλους θὰ ξεσηκωθῆ ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν ἐντίμων καὶ σοβαρῶν Δημοσιογράφων ἐναντίον αὐτῶν τῶν ὑποπροϊόντων τῆς δημοσιογραφικῆς Τέχνης; Πότε λοιπὸν ἡ Ἐνωσις Συντα-

κτῶν θὰ θελήσῃ νὰ ἐπιβάλῃ ἓναν Κώδικα ἠθικῆς δεοντολογίας σ' αὐτοὺς τοὺς νεαροὺς κυρίους ἢ σ' αὐτὰ τὰ ἐπιπόλαια δεσποινάρια καὶ σὲ κάποιες ἀνώριμες κυρίες, ποὺ παίρνουν μιὰ θέσι στὸ Τηλεοπτικὸ Ἔργαστήρι καὶ ἓνα μικρόφωνο στὸ πέτο, ἄλλοτε γιὰ νὰ βγάλουν τὰ ἀπωθημένα τους, ἄλλοτε γιὰ νὰ διαφημίσουν τὴν "καψούρα" τους, ἄλλοτε γιὰ νὰ ταπεινώσουν τὸν συνομιλητὴ τους, ἄλλοτε γιὰ νὰ προβάλουν τὴν ἀθεϊστικὴ τοποθέτησί τους; Ποῖος ἔδωσε τὸ δικαίωμα εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς πνευματικῶς ἀνεργάτιστους τύπους νὰ ἐνεργήσουν τὴν διαπαιδαγώγησι τοῦ Λαοῦ μας μέσα ἀπὸ τοὺς διαύλους τῶν τηλεοπτικῶν Σταθμῶν;».

Ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ θὰ ἀφηνύσουν ἐπιτέλους τοὺς ἀρμοδίους, διὰ νὰ ἀπαιτοῦν ἐκ τῶν δημιουργῶν τῶν ραδιοτηλεοπτικῶν προγραμμάτων αὐτοέλεγχον καὶ συναίσθησιν τῆς κοινωνικῆς των εὐθύνης.

Θ.

Bozurište, Σόφια· Άγ. Άθανάσιος και Βόρις, στην Κυλάτα, Πετρίτσιο· Άγ. Τριάδα, στο χωριό Nono Delčeno, Σαντάσκι· Άγιος Γεώργιος, στο χωριό Brod, Δημήτροβγκραντ).

— Τὴν Ἰ. Σύνοδο στὴ θερινὴ περίοδο τῶν ἐργασιῶν τῆς (30 Μαΐου - 15 Ἰουλίου) τὴν ἀπασχόλησαν ἀρκετὰ θέματα (τὸ οικονομικὸ, τὸ σχίσμα, τὸ παιδευτικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ἡ μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τοὺς ἐκτὸς συνόρων Βουλγάρους κ.ά.). Ἀξιοσημείωτες ἀποφάσεις: α) Νέος Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἰ. Συνόδου καὶ προϊστάμενος τοῦ ναοῦ Ἁγ. Ἀλεξάνδρου Νέφσκι ὁ πρ. Ν. Ὑόρκης Γελάσιος (ἀπὸ 1.6.1994). β) Ἐκπρόσωπος τῆς Ἰ. Συνόδου ὁ Δοροστόλου καὶ Τζερβενοῦ Νεόφυτος. γ) Βοηθὸς ἐπίσκοπος τοῦ Πατριάρχου ὁ Τραϊανουπόλεως Ἰλαρίων. δ) Νέος Δ/ντὴς τῆς Ἐκκλ. Σχολῆς Σόφιας, ἀπὸ 1.7.1994, ὁ ἡγούμενος τῆς μ. Ἁγίας Παρασκευῆς Σεραφεῖμ Genovski, ἀρχιμανδρίτης, καθηγητὴς καὶ ἐφημέριος τῆς Σχολῆς. ε) Ἀλλαγὴ τίτλου τοῦ μητρ. Συμεῶν «Δυτικῆς Εὐρώπης» σὲ «Κεντρικῆς καὶ Δυτικῆς Εὐρώπης», μὲ δύο ἐδρες (Βερολίνο, Βουδαπέστη). στ) Δεκτὴ ἡ παραίτηση τοῦ Σλίβεν Ἰωαννικίου ἀπὸ τῆς θέσης τοῦ τοποτηρητῆ στὴ μητρ. Στάρας Ζαγόρας. Νέος τοποτηρητὴς γιὰ διεξαγωγὴ ἐκλογῆς ὁ Βελίκο Τυρνόβου Γρηγόριος. ζ) Αἴτηση στὴ Διεύθυνση Ἐρησκειμάτων γιὰ οικονομικὴ ἐνίσχυση (συντήρηση μονῶν καὶ ἐκκλησιῶν, ἀνεγερση ναῶν, λειτουργία δύο Ἐκκλ. Σχολῶν). η) Ὑπεύθυνος γιὰ τοὺς Βουλγάρους ἐκτὸς συνόρων οἱ μητρ.: Βάρνας καὶ Πρεσλάβας Κύριλλος (Βεσσαραβία, Ρουμανία), Βιδυνίου Δομετιανὸς (Σερβία) καὶ Νευροκοπίου Ναθαναὴλ (Ἀλβανία, ΠΓΔ Μακεδονίας). Διαβήματα πρὸς τὶς τοπικὲς Ἐκκλησίες νὰ διορίζουν βουλγάρους ἱερεῖς ἢ νὰ προετοιμᾶζονται νέοι ἀπὸ τὶς χώρες αὐτὲς ὡς ἱερεῖς σὲ Σχολὲς τῆς Βουλγαρίας. θ) Ἐπάνοδος στὸ αἶτημα πρὸς τὸ Κράτος γιὰ εἰσαγωγὴ τοῦ μαθήματος τῶν Ἐρησκειτικῶν στὰ σχολεῖα.

Δ. Β. Γ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ ἐφημερίδα τοῦ Βατικανοῦ «L' Osservatore Romano» ἀνεδημοσίευσεν ἄρθρον τοῦ ἰταλοῦ Ὑφηγητοῦ διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν καὶ Οἰκουμένην Aldo Cazzago, ἐν τῷ ὁποίῳ ἄρθρῳ, ὅπερ φέρει τὸν τίτλον «Οἰκουμενισμὸς ὑπὸ τὸν Σταυρὸν - ὁ Βαρθολομαῖος ὁ Α' καὶ ὁ Ἰωάννης - Παῦλος Β'», ἐκτὸς τῶν ἄλλων, γράφονται τὰ ἐξῆς: «Ἡ ἐσπέρα τῆς Παρασκευῆς, 1ης Ἀπριλίου 1994, θὰ ἀναφέρεται μετὰ μεγάλης πιθανότητος εἰς τὰ διδακτικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ εἰς τὰς ἱστορικὰς πραγματείας περὶ τῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς καὶ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Κατὰ τὴν παραδεδομένη τελετουργίαν τοῦ "δρόμου τοῦ Σταυροῦ" τὴν Μ. Παρασκευὴν πρὸ τοῦ Κολοσσαίου (ἐν Ρώμῃ), ὁ Πάπας καὶ χιλιάδες Ρωμαιοκαθολικοὶ πιστοί, οἵτινες εἶχον συγκεντρωθῆ ἔκει, ἐζησαν ἐκ νέου τὰ τελευταῖα γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου, καθωδηγημένοι ὑπὸ θεολογικῶν, πνευματικῶν καὶ λειτουργικῶν κειμένων, τὰ ὁποῖα εἶχε γρά-

ψει δι' αὐτὴν τὴν τελετουργίαν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βαρθολομαῖος Α', Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Αἱ δύο ἀδελφαὶ Ἐκκλησίαι τῆς Ρώμης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐβίωσαν καὶ ἀνεπαρέστησαν συμβολικῶς τὰ μυστήρια τῶν Παθῶν καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ».

— Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς πόλεως Paderborn ἐν ΒΑ Γερμανία Johannes Joachim Degenerdt ἐώρτασε προσφάτως τὴν 20ετηρίδα τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς τοῦ διακονίας. Διακρίνεται ὡς φίλος τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς καὶ κατευθύνει τὸ Οἰκουμενικὸν Κέντρον τῆς πόλεως, ὅπερ ἔχει πλουσίαν βιβλιοθήκην καὶ προβαίνει εἰς πολλὰς ἐκδόσεις.

— Τὴν 20ὴν Ὀκτωβρίου ἐ. ἐ. ἐνώπιον τῆς Ὀλομελείας τοῦ Ο.Η.Ε. ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' θὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς Οἰκογενείας.

— Ὁ καρδινάλιος Ἀλφόνσο Τρουχίλλιο, Πρόεδρος τοῦ ἐπὶ τῆς οἰκογενείας Ποντιφικίου Συμβουλίου, ἀναφερόμενος εἰς τὸ φαινόμενον τῆς διαβρώσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας, εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: «Πολλοὶ δὲν ἀναγνωρίζουν τὴν οἰκογένειαν ὡς ἀπαραίτητον θεμελιακὸν θεσμόν... Ὁ Ο.Η.Ε. προσπαθεῖ ἐν τοῖς ἐπισήμοις κειμένοις αὐτοῦ νὰ ἀποφεύγῃ τὸν ὄρον "οἰκογενείας" εἰς τὸν ἐνικόν, ἀλλὰ περὶ "τῶν οἰκογενειῶν", καὶ τονίζεται, ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ πρότυπα οἰκογενειῶν εἰς τοὺς διάφορους πολιτισμούς... Αἱ κατὰ τὴν οἰκογενείας ἀπειλαὶ — συνεχίζει ὁ καρδινάλιος — εἶναι ἀπειλαὶ κατὰ τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ καὶ κατὰ τοῦ μέλλοντος τῆς ἰδίας τῆς ἀνθρωπότητος...».

— Ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς Ἀρχιεπίσκοπος Johannes Joachim Degenerdt, ἐν ἄρθρῳ δημοσιευθέντι εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοδομένην ἐκκλησιαστικὴν ἐφημερίδα, ἀναφερόμενος εἰς τὰς σχέσεις τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ἐτόνισε τὰ ἐξῆς: «Μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δὲν ὑπάρχουν σοβαραὶ δογματικαὶ ἀντιθέσεις, ἀλλὰ μόνον διάφοροι τονισμοὶ (Akzente) καὶ πρακτικαί, αἱ ὁποῖαι ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ χωρίζουν τὰς Ἐκκλησίας. Ἐν ἰδιαίτερον πρόβλημα εἶναι βεβαίως ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Πρωτείου τοῦ Πάπα ὡς διαδόχου τοῦ ἀγίου Πέτρου. Ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου εἶναι τελείως δυνατὰ προσεγγίσεις καὶ κοινὰ ἀπόψεις. Σήμερον ἔχομεν πάλιν γνωρίσει, ὅτι ἡ διάσπασις, ἣτις τὸ ἔτος 1054 ἐγένετο τελεσιδικος, δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ δογματικῶν διαφορῶν διδασκαλίας, ἀλλὰ ἐπὶ ἀποξενώσεως, ἐπὶ δυσπιστιῶν, ἐπὶ διαφόρου ἀπόψεως καὶ νοοτροπίας. Αἱ δογματικαὶ διαφοραὶ προεβλήθησαν μόνον πολὺ βραδύτερον, ὅταν ὠλοκληρώθη ἡ ρῆξις, ἣτις ἦδη ἐγένετο αἰσθητή. Ἀλλὰ αὐτὰ δὲν εἶναι οἱ κύρια αἰτία τῆς ρήξεως».

— Ἡ ἐπὶ τῆς Παιδείας Σύνοδος τῆς «Ἁγίας Ἐδρας» ἐξέδωκεν Ὁδηγὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ εἰς τὸν πανεπιστημιακὸν πολιτισμόν». Ὁ Ὁδηγὸς οὗτος ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἀνοίξῃ δρόμον διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ Εὐαγγελίου ἐντὸς τοῦ Πανεπιστημίου.

Θ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΝΟΔΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Ἐκ Συνοδικῆς ἀποφάσεως, ληφθείσης ἐν τῇ Συνεδρία τῆς 7.12.1988, περὶ ἀνακοινώσεως τῶν ἐκάστοτε τελεσιδικίων, ὀριστικῶν καὶ ἀμετακλήτων ἀποφάσεων τῶν Συνοδικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, ἀνακοινοῦμεν ὅτι:

1. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1/1994 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ἐπεβλήθη εἰς τὸν Ἀρχιμ. Ἀναστάσιον Λιβάν, κατὰ κόσμον Ἀναστάσιον τοῦ Ἁγῆ, Κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπουργήματος, μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ Σχήματος, διαγραφῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς Ἱεράς Μονῆς Ἁγίας Θεοδώρας Θεσσαλονίκης τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης καὶ ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

2. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 5/1994 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ὁ Ἱεροδιάκονος Μιχαὴλ Μεϊμάρης τοῦ Νικολάου, Κληρικὸς τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Πειραιῶς, ἐκηρύχθη μὲν ἔνοχος τοῦ κατ' αὐτοῦ κανονικοῦ κατηγορητηρίου, ἀλλ' ἔνεκεν ἐπιδειχθείσης ἐμπράκτου μεταμελείας, οὐδεμία ἐπεβλήθη αὐτῷ ἐκκλησιαστικὴ ποινὴ.

3. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 8/1994 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ἐπεβλήθη εἰς τὴν Μοναχὴν Χριστοφώραν Κωστοπούλου, ἀδελφὴν τῆς Ἱεράς Μονῆς Παναγίας Βύσσιανης τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης, ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, ἡ ποινὴ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ Σχήματος, τῆς ἀποβολῆς αὐτῆς ἐκ τῆς Ἱεράς Μονῆς Παναγίας Βύσσιανης τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης, τῆς διαγραφῆς αὐτῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς εἰρημένης Ἱεράς Μονῆς καὶ τῆς ἐπαφορᾶς αὐτῆς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

4. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2/1994 ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ἐτροποποιήθη ἡ συνωδὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 4/1993 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου ἐπιβληθεῖσα εἰς τὸν Πρεσβύτερον Κωνσταντῖνον Μιχόπουλον τοῦ Δημητρίου, Κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας, ποινὴ ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν, εἰς ποινὴν τριετοῦς ἀργίας ἀπὸ πάσης Ἱεροπραξίας, ἐξ ἧς τὸ ἐν ἔτος δίχα στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ καὶ τὰ ἕτερα δύο ἔτη μετὰ στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ.

Αἱ ἀνωτέρω ἀποφάσεις κατέστησαν τελεσιδικοί, ὀριστικοὶ καὶ ἀμετάκλητοι, συνωδὰ ταῖς διατάξεσι τοῦ ἄρ-

θρου 151 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς περὶ αὐτῶν διαδικασίας» ὡς τίθενται καὶ ἰσχύουσι κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἱερὰ Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Ἀθανασίου Φιλιατρῶν καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῆς 24ῆς Ἰουνίου 1994

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἁγίου Γεωργίου Κεραμιῶν, 2) Ἁγίου Κων/νου Νεοχωρίου καὶ 3) Μεταμορφώσεως Μεγαλοχωρίου καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῆς 15ῆς Ἰουλίου 1994

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

α) Ἁγίου Συμεῶν Μυτιλήνης καὶ β) Ἁγίας Βαρβάρας Παμφίλων

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα

προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσής της παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 19ῃ Ἰουλίου 1994

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Ἀνδρέου Τουρλάδος Καλαβρύτων

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 26ῃ Ἰουλίου 1994

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καρπενησίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίας Παρασκευῆς Παπαρουσίου Εὐρυτανίας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καρπενησίῳ τῇ 1ῃ Αὐγούστου 1994

† Ὁ Καρπενησίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κίτρους καὶ Κατερίνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἀρθρῶν 38, παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἱ. ναῷ

Παντανάσσης Κατερίνης

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 3ῃ Αὐγούστου 1994

† Ὁ Κίτρους καὶ Κατερίνης ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Σπυριδῶνος Πηγῆς Τετρακώμου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 17ῃ Αὐγούστου 1994

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἁγίας Παρασκευῆς Κοκκωτῶν καὶ 2) Ἁγίου Βασιλείου Ἀργιλλοχωρίου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Βόλῳ τῇ 19ῃ Αὐγούστου 1994

† Ὁ Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Παροναξίας

Κενῆς οὔσης μιᾶς θέσεως Ὑπαλλήλου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως Κλάδου ΔΕ Ὁδηγοῦ αὐτοκινήτου καὶ ἐπιθυμούντες ὅπως πληρώσωμεν ταύτην, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα, τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα, ἵνα υποβάλωσιν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαραιτήτων δικαιολογητικῶν ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης, προκειμένου νὰ γίνῃ ἡ σχετικὴ ἐπιλογή τοῦ ὑπαλλήλου.

Ἐν Νάξῳ τῇ 19ῃ Αὐγούστου 1994

† Ὁ Παροναξίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38, παράγρ. 2 τοῦ Νόμου 590/77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, ἐνοριῶν καὶ ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις:

α. Έφημερίων

1. 'Ι.Ν. Προφήτου 'Ηλία 'Αγίου 'Ηλία Πηνείας
2. 'Ι.Ν. Αναλήψεως Σωτήρος Ζερού 'Αμαλιάδος
3. 'Ι.Ν. 'Αγίου Διονυσίου Πετρούλων Καρδαμά
4. 'Ι.Ν. 'Αγίου Τρύφωνος Μελίσης και
5. 'Ι.Ν. 'Αγίου Νικολάου Σιμίζης, και

β. Διακόνων

1. 'Ι.Ν. 'Αγίου 'Αθανασίου 'Αμαλιάδος
2. 'Ι.Ν. Εύαγγελισμού 'Αμαλιάδος
3. 'Ι.Ν. 'Αγίου Νικολάου Γαστούνης
4. 'Ι.Ν. 'Αγίου Δημητρίου Λεχαινών

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσίευσως τής παρουσίας έν τῷ Περιοδικῷ ΕΚΚΛΗΣΙΑ υποβάλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τών άνωτέρω θέσεων.

Έν Πύργῳ τῆ 24.8.1994

† 'Ο 'Ηλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Έρα Μητρόπολις Λαγκαδά

Έχοντες ύπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τών άρθρων 38, παρ. 2 και 67 τού Ν. 590/1977, β) τού Ν.Δ. 1398/1973, γ) τού Ν. 673/1977 και προκειμένου ίνα προβώμεν εἰς ἀνακήρυξιν ύποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τής κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου έν τῷ ι. ναῶ

Κοιμήσεως Θεοτόκου Λαγκαδά

καλούμεν τούς βουλομένους ίνα καταλάβωσι τήν Διακονικήν ταύτην θέσιν και έχοντας τὰ ύπό τού ύπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ΈρωΝ Ναών, Ένοριών και Έφημερίων» προβλεπόμενα κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσίευσως τής παρουσίας υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νεομισημένα δικαιολογητικά διά τὰ περαιτέρω.

Έν Λαγκαδᾷ τῆ 29η Αύγουστου 1994

† 'Ο Λαγκαδᾷ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Έρα Μητρόπολις Κυδωνίας και Άποκορώνου**ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ**

Διά τών ύπ' αριθμ. 15 και 17/1994 Πράξεων ἡμῶν προκηρύσσομεν τὰς Έφημεριακάς θέσεις: 1) 'Αγίου 'Ιωάννου τού Θεολόγου, Συριλίου Κυδωνίας, 2) Γενεσίου τής Θεοτόκου, Βλαχερωνίτισης Κυδωνίας, 3) 'Αγίου Γεωργίου, Μαλάξης Κυδωνίας, 4) 'Αγίου Γεωργίου, Δρακώνας Κυδωνίας, 5) 'Αγίου 'Ιωάννου τού Θεολόγου, Κάμπων Κυδωνίας, 6) 'Αποστόλου Θωμᾶ, Νέου Χωρίου Άποκορώνου, 7) Μετ/σεως τού Σωτήρος, Ξηροστερνίου Άποκορώνου, 8) 'Αγίων Άποστόλων, Βαφέ Άποκορώνου, 9) Κοιμήσεως τής Θεοτόκου, Έμπροσνέρου Άποκορώνου, 10) 'Αγίου Γεωργίου, Τζιτζιφέ Άποκορώνου, 11) 'Αγίου Νικολάου, Βάμου Άποκορώνου και 12) Γενεσίου Θεοτόκου, Κουνουπιδιανών Κυδωνίας

και προσκαλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβουν αὐτάς, όπως ενεργήσουν τὰ νόμιμα διά τὰ περαιτέρω.

Έν Χανίοις τῆ 12η 'Ιουλίου 1994

† 'Ο Κυδωνίας και Άποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

**ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ**

Τηλ. και Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† 'Ο 'Αθηνών και πάσης Έλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† 'Ο Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† 'Ο Κυθήρων ΙΑΚΩΒΟΣ

† 'Ο Μονεμβασίας και Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

'Ομότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

'Αρχων Διδάσκαλος τού Εύαγγελίου τής Μ.Χ.Ε.
Τακτικόν Μέλος τής «Ευρωπαϊκής 'Ακαδημίας
τών Έπιστημών και τών Τεχνών»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οίκουμ. Πατριάρχου Βαρθολομαίου, 'Ο έορτασμός τής 150ετηρίδος τής 'Ι. Θεολογικής Σχολής Χάλκης (όμιλία).

Εύαγγέλου Δ. Θεοδώρου, 'Οδοιπορικόν εἰς Έλληνορθόδοξα Κέντρα τής Αυστραλίας.

'Η Διαρκής 'Ι. Σύνοδος τής 138ης Περιόδου (1.9.94 - 31.8.1995).

Πίναξ τών ύποψηφίων δι' έγγραφην εἰς τὸν κατάλογον τών πρὸς ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων.

Μητροπ. Δράμας Διονυσίου, 'Η φωνή τού Θεοῦ μέσα ἀπὸ τὸν Δεκάλογον.

Μητροπ. Τρανσυλβανίας 'Αντωνίου Πλαμαδεάλα, Σύγχρονη 'Ορθοδοξία - σύγχρονος κόσμος.

'Αρχιμ. Δαμασκηνού Καρπαθάκη, 'Ο Ξάνθης και Περιοθεωρίου 'Αντώνιος (†).

'Ι. Μ. Χατζηφότη, 'Ο έορτασμός τής 20ετηρίδος τής ἀρχιεπισκοπείας τού σεπτοῦ Προκαθημένου τής Έκκλησίας μας ἀπὸ τῆ Θεολογικῆ Σχολῆ 'Αθηνών.

'Επισκ. Κυρήνης Θεοδώρου, 'Η ποιμαντική και ιεροποστολική πορεία τής Α.Θ.Μ. τού Πατριάρχου 'Αλεξανδρείας κ. Παρθενίου εἰς Ν. και Α. 'Αφρικήν.

'Αρχιμ. Νικ. 'Ι. Πρωτοπαπᾶ, 'Η ἐκλογή και ἡ χειροτονία τού Μητροπ. Κυρηναίας κ. Παύλου.

'Αρχιμ. Σεραφεῖμ Παπακώστα, Παῦλος ὁ τριομέγιστος.

'Αρχιμ. Μ. Φιλοθέου, 'Αντ. 'Αβραμιώτη, Σερ. Ριβιοῦ, Διακ. Κυρ. Μισιακούδη, Τὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα μέσα ἀπὸ τὰ πορίσματα δύο 'Ομάδων.

'Ιωάννου Δ. Δρούλια, 'Αξιοσημείωτα οχόλια στοὺς τελευταίους λόγους τού Θεανθρώπου («ἐπὶ τού Σταυροῦ»).

Παρατηρήσεις και Σχόλια.

'Εκκλησιαστικά Χρονικά.

Παράρτημα.